

TYÖRYHMÄMIETINTÖ 2006:22

Pohjoismainen luovuttamissopimus

OIKEUSMINISTERIÖN TYÖRYHMÄMIETINTÖ 2006:22

Pohjoismainen luovuttamissopimus

OIKEUSMINISTERIÖ
HELSINKI 2007

KUVAILELEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
24.1.2007

<p>Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)</p> <p>Pohjoismainen luovuttamissopimus –työryhmä</p> <p>Puheenjohtaja Jaakko Rautio Sihteeri Sami Kiriakos</p>	<p>Julkaisun laji Työryhmämietintö</p> <p>Toimeksiantaja Oikeusministeriö</p> <p>Toimielimen asettamispäivä 11.7.2006</p>
<p>Julkaisun nimi Pohjoismainen luovuttamissopimus</p>	
<p>Julkaisun osat Ehdotus hallituksen esitykseksi</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Mietinnössä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (pohjoismainen pidätysmääräys). Lisäksi ehdotetaan, että rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä säädettäisiin laki, jolla kumottaisiin vuoden 1960 yhteispohjoismaiseen lainsäädäntöön perustuva pohjoismainen luovuttamislaki (270/1960). Laissa olisivat säännökset luovuttamismenettelystä ja luovuttamisen aineellisista edellytyksistä. Toimivaltaiset viranomaiset olisivat samat kuin EU-luovuttamislainsäädännössä (1286/2003). Myös menettely olisi järjestetty mahdollisimman yhdenmukaiseksi EU-luovuttamislain kanssa.</p> <p>Henkilö voitaisiin luovuttaa Suomesta Islantiin, Norjaan Ruotsiin ja Tanskaan tai pyytää näistä valtioista luovutettavaksi Suomeen joko esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Ensiksi mainitun osalta edellytyksenä olisi, että luovuttamisen perusteena olevasta rikoksesta voidaan tuomita rangaistukseksi vankeutta. Rangaistuksen täytäntöönpanoa varten henkilö voitaisiin luovuttaa, jos hänet on Pohjoismaassa tuomittu vapausrangaistukseen.</p> <p>Luovuttamisen perusteena olevan teon ei tarvitse olla rangaistava luovuttavan valtion lain mukaan. Luovuttaminen ei riippuisi luovuttavan valtion tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, vaan luovuttamiseen olisi suostuttava, jollei asiaan soveltu laissa säädetty kieltäytymisperuste. Suomen kansalainen luovutettaisiin samoin edellytyksin kuin muiden valtioiden kansalaiset.</p> <p>Pääsäännön mukaan niin sanottu erityissääntö ei olisi voimassa, joten luovutuksen jälkeen henkilö voidaan asettaa vastuuseen myös muista teoista kuin niistä, joiden perusteella luovuttamista on pyydetty. Myös edelleen luovuttaminen toiseen Pohjoismaahan olisi pääsäännön mukaan sallittu.</p> <p>Pakkokeinolakiin ehdotetaan otettavaksi erityinen säännös Suomeen luovuttamista varten. Vangitsemispäätös mainittua tarkoitusta varten voitaisiin antaa, jos luovutettavaksi pyydetty on rikoksesta todennäköisin syin epäilty ja rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.</p>	
<p>Avainsanat: (asiasanat) Rikoksentehtävän luovuttaminen, pohjoismainen pidätysmääräys, oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa</p>	
<p>Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 10/41/2006</p>	
<p>Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2006:22</p>	<p>ISSN 1458-6452</p> <p>ISBN 952-466-375-9</p>
<p>Kokonaissivumäärä 140</p>	<p>Kieli suomi</p> <p>Hinta 20,00 €</p> <p>Luottamuksellisuus julkinen</p>
<p>Jakaja Edita Prima Oy</p>	<p>Kustantaja Oikeusministeriö</p>

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIE MINISTERIET

Utgivningsdatum
24.1.2007

<p>Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)</p> <p>Arbetsgruppen för den nordiska konventionen om överlämnande på grund av brott</p> <p>Ordförande lagstiftningsrådet Jaakko Rautio Sekreterare Sami Kiriakos</p>	<p>Typ av publikation</p> <p>Arbetsgruppsbetänkande</p> <p>Uppdragsgivare Justitieministeriet</p> <p>Datum då organet tillsattes 11.07.2006</p>		
<p>Publikation (även den finska titeln) Den nordiska konventionen om överlämnande på grund av brott (Pohjoismainen luovuttamissopimus)</p>			
<p>Publikationens delar Förslag till regeringsproposition</p>			
<p>Referat</p> <p>I betänkandet föreslås att riksdagen godkänner den i Köpenhamn den 15 december 2005 ingångna konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (Nordisk arresteringsorder). Dessutom föreslås det att det stiftas en lag om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna genom vilken upphävs 1960 års lag om utlämning för brott de nordiska länderna emellan (270/1960). Lagen skall innehålla bestämmelser om utlämningsförfarandet och de materiella förutsättningarna för utlämning. De behöriga myndigheterna skall vara de samma som föreskrivs i lagen om utlämning för brott mellan medlemsstaterna i EU (1286/2003, nedan EU-utlämningslagen). Också förfarandet skall så långt som möjligt vara arrangerat identiskt med EU-utlämningslagen.</p> <p>En person skall kunna utlämnas från Finland till Island, Norge, Sverige eller Danmark eller begäras utlämnad från dessa stater till Finland för att åtgärder för förundersökning eller väckande av åtal skall kunna vidtas eller ett frihetsstraff verkställas. I fråga om det förstnämnda skall förutsättningen vara att för den gärning som ligger till grund för framställning skall kunna dömas till frihetsstraff. För verkställighet av straff skall en person kunna utlämnas om han eller hon har dömts till frihetsstraff i ett nordiskt land.</p> <p>Den gärning som ligger till grund för utlämningen behöver inte vara straffbar enligt den utlämnande statens lagstiftning. Utlämningen är inte beroende av den utlämnande statens ändamålsenlighetsprövning, utan utlämning skall bifallas om det på ärendet inte kan tillämpas någon i lag förskrivna grund för förvägrande. En finsk medborgare utlämnas under samma förutsättningar som medborgare i övriga stater.</p> <p>Enligt huvudregeln gäller den s.k. specialitetsregeln inte. En person kan därför efter utlämning ställas till svars för också andra gärningar än de som legat till grund för begäran om utlämning. Också vidareutlämning till ett annat nordiskt land skall enligt huvudregeln vara möjlig.</p> <p>I tvångsmedelslagen föreslås en särskild bestämmelse om utlämning till Finland. Det skall vara möjligt att utfärda ett häktningsbeslut för detta ändamål, om den som begärs utlämnad på sannolika skäl misstänks för brott och det strängaste föreskrivna straffet för brottet är fängelse i minst ett år.</p>			
<p>Nyckelord: Utlämning av gärningsman, nordisk arresteringsorder, rättsligt samarbete i brottsärenden</p>			
<p>Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-numren, andra referensnummer) JM10/41/2006</p>			
<p>Seriens namn och nummer Justitieministeriets arbetsgruppsbetänkanden, 2006:22</p>		<p>ISSN 1458-6452</p>	<p>ISBN 952-466-375-9</p>
<p>Sidoantal 140</p>	<p>Språk finska</p>	<p>Pris 20,00 €</p>	<p>Sekretessgrad offentlig</p>
<p>Distribution Edita Prima Oy</p>		<p>Förlag Justitieministeriet</p>	

REFERAT

I betänkandet föreslås att riksdagen godkänner den i Köpenhamn den 15 december 2005 ingångna konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (Nordisk arresteringsorder). Dessutom föreslås det att det stiftas en lag om utlämning mellan de nordiska staterna på grund av brott. Genom lagen upphävs 1960 års utlämningslag som grundar sig på samnordisk lagstiftning. Lagen skall innehålla bestämmelser om utlämningsförfarandet och de materiella förutsättningarna för utlämning. De behöriga myndigheterna skall vara de samma som i EU-utlämningslagen (1286/2003). Också förfarandet skall vara så identiskt som möjligt med det som föreskrivs i EU-utlämningslagen.

Det skall vara möjligt att utlämna en person till Island, Norge, Sverige och Danmark antingen för att åtgärder för förundersökning eller väckande av åtal skall kunna vidtas eller ett straff verkställas. I fråga om den först nämnda skall förutsättningen vara att på det brott som utlämningen grundar sig på skall kunna följa fängelse. Det skall också vara möjligt att samtidigt utlämna också för sådana brott på vilka det endast kan följa ett straff som är lindrigare än fängelse.

För det andra skall det vara möjligt att utlämna en person för verkställighet, om han eller hon i ett annat nordiskt land dömts till frihetsstraff. Med detta avses ett ovillkorligt fängelsestraff samt en sådan säkerhetsåtgärd riktad mot person som en person kan dömas till i stället för eller vid sidan av ett straff. Förutsättningen är att den dom som föreskriver frihetsstraff är verkställbar. Det är möjligt att samtidigt utlämna för verkställighet av också lindigare straff.

Huvudregeln skall vara att gärningen inte behöver vara straffbar enligt finsk lag. Utlämningen skall inte vara beroende av en ändamålsenlighetsprövning från den överlämnande statens sida, utan utlämningen skall bifallas om någon i lagen bestämd grund för förvägrande inte är för handen. En finsk medborgare skall utlämnas under samma förutsättningar som andra staters medborgare.

Lagen skall innehålla sju ovillkorliga grunder för förvägrande. Dessa anknyter till en stiftad lag om amnesti med anledning av brottet, en tidigare dom i samma ärende som givits i ett nordiskt land eller en medlemsstat i Europeiska unionen, inte uppnådd straffrättslig ansvarsålder, begåendet av en gärning helt eller delvis i Finland som enligt finsk lag inte är straffbar, en dödsdom, kränkning av mänskovärdet, förföljelse eller annan kränkning av de mänskliga rättigheterna som hotar den utlämnade eller humanitär oskälighet.

Lagen innehåller fem av prövning beroende grunder för förvägrande. Dessa anknyter till om den gärning som begäran om utlämning grundar sig på undersöks av en finsk myndighet, beslut om åtalseftergift eller om att åtal inte skall väckas i Finland, ett annat slutligt avgörande än en dom i ett annat nordiskt land som hindrar att åtal väcks, avtjänande av ett straff som en annan än en finsk medborgare dömts till i Finland i stället för det nordiska land som begärt utlämning och en dom som givits samma ärende i en annan stat än i ett nordiskt land eller en medlemsstat i Europeiska unionen.

Oberoende av grunden för förvägrande skall den som begärs utlämnad dock utlämnas om han eller hon samtycker till utlämningen. Om dock en förundersökning är anhängig i Finland i samma ärende eller åtal har väckts skall man dock kunna förvägra utlämning. På anhållan av en finsk medborgare som utlämnas skall i utlämningsbeslutet intas ett villkor enligt vilket han eller hon skall återsändas

till Finland för att avtjäna ett eventuellt utdömt frihetsstraff. Ett sådant villkor kan ställas också vid utlämningen av en annan person än en finsk medborgare.

Enligt huvudregeln skall den s.k. specialitetsbestämmelsen inte gälla. Med andra ord kan en person efter utlämningen ställas till svars för också andra gärningar än de på vilken begäran om utlämningen har grundats. Också vidareutlämning till ett annat nordiskt land skall enligt huvudregeln vara tillåten. I dessa fall är det inte heller i allmänhet nödvändigt att be om Finlands samtycke till en avvikelse från specialitetsbestämmelsen eller vidareutlämning.

Angående utlämning skall tingsrätterna i Helsingfors, Kuopio, Uleåborg och Tammerfors besluta. Ändring skall kunna sökas hos högsta domstolen. Utlämning kan begäras av de behöriga häradsåklagarna inom nämnda tingsrätters domkrets. Centralkriminalpolisen skall svara för verkställigheten av ett utlämningsbeslut. Centralmyndigheterna skall inte ha beslutanderätt i utlämningsärenden.

Utlämning från ett annat nordiskt land till Finland skall kunna begäras för att åtgärder för förundersökning eller väckande av åtal skall kunna vidtas, om det för brottet föreskrivna straffet är fängelse i minst ett år. Till framställningen skall fogas ett häktningsbeslut. Framställningen görs av den åklagare som är behörig att utföra åtal i brottmålet i fråga.

För verkställighet av straff skall utlämning till Finland kunna begäras, om genom en verkställbar dom har dömts till ett ovillkorligt frihetsstraff. Framställningen om utlämning görs av brottspåföljdsverket.

Ett häktningsbeslut för en gärning är tillräckligt, fastän samtidigt begärs utlämning för flera sådana brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år. Det är möjligt att samtidigt begära utlämning för att åtgärder för förundersökning eller väckande av åtal skall kunna vidtas på grund av ett sådant brott, för vilket det strängaste föreskrivna straffet är lindrigare än fängelse i minst år. Då framställning om utlämning görs för verkställighet av ett ovillkorligt fängelsestraff är det möjligt att begära utlämning också för verkställighet av annat straff.

Enligt huvudregeln är den s.k. specialitetsregeln inte i kraft vilket innebär att en person kan ställas till ansvar också för andra gärningar än de som ingår i framställningen om utlämning. Vidareutlämning från Finland till ett annat nordiskt land är enligt huvudregeln tillåten. Samtycke till en avvikelse från specialitetsbestämmelsen av det nordiska land som utlämnat personen till Finland eller en vidareutlämning behövs i allmänhet inte.

I tvångsmedelslagen föreslås en särskild bestämmelse om utlämning till Finland. Ett häktningsbeslut för nämnda syfte skall kunna utfärdas, om den som begärs utlämnad är på sannolika skäl misstänkt för ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst ett år.

Oikeusministeriölle

Oikeusministeriö asetti 11.7.2006 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus hallituksen esitykseksi Pohjoismaiden välistä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan yleissopimuksen (pohjoismainen

pidätysmääräys) kansallisesta hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta.

Valmistelun lähtökohdaksi asetettiin se, että pohjoismaisesta luovuttamismenettelystä säädettäisiin oma laki, joka sisältäisi kaikki asiaa koskevat säännökset. Lisäksi luovuttamismenettelyn suhteessa Pohjoismaihin tuli vastata mahdollisimman pitkälle sitä menettelyä, joka on voimassa suhteessa EU:n jäsenvaltioihin. Työryhmän tuli lisäksi selvittää, voidaanko luovutusmenettelyä yksinkertaistaa esimerkiksi siten, että niissä tilanteissa, joissa Suomesta luovutettavaksi pyydetty suostuu luovuttamiseen, luovuttamista koskevan päätöksen tekisi syyttäjä.

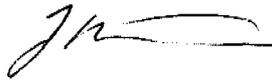
Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin lainsäädäntöneuvos Tanja Inanen oikeusministeriöstä, jonka tultua estyneeksi työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin 1.9.2006 lainsäädäntöneuvos Jaakko Rautio oikeusministeriöstä. Työryhmän jäseninä ovat toimineet rikostarkastaja Seija Havukainen keskusrikospoliisista, kihlakunnansyyttäjä Johanna Hervonen valtakunnansyyttäjävirstosta, käräjätuomari Jukka Jaakkola Helsingin käräjäoikeudesta, EU-avustaja Sami Kiriakos oikeusministeriöstä ja ylikomisario Jonne Lähteenmäki sisäasiainministeriöstä. Kiriakos on toiminut myös työryhmän sihteerinä. Työryhmä on ottanut nimekseen pohjoismaisen luovuttamissopimus –työryhmä.

Työryhmän tuli saada ehdotuksensa valmiiksi 31 päivään maaliskuuta mennessä.

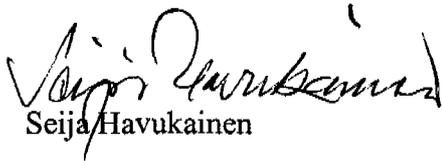
Työryhmä on kokoontunut viisi kertaa. Työryhmä on kuullut Rikosseuraamusviraston oikeudellista yksikköä.

Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa kunnioittavasti mietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2006.

Jaakko Rautio

Seija Havukainen

Johanna Hervonen

Jukka Jaakkola

Jonne Lähteenmäki

Sami Kiriakos

Hallituksen esitys Eduskunnalle rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (pohjoismainen pidätysmääräys) hyväksymiseksi ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (pohjoismainen pidätysmääräys).

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä säädettäisiin laki, jolla kumottaisiin vuoden 1960 pohjoismainen luovuttamislaki. Laissa olisivat säännökset luovuttamismenettelystä ja luovuttamisen aineellisista edellytyksistä.

Menettely olisi lähes yhdenmukainen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain kanssa. Luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan päättäisivät Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen käräjäoikeudet. Toimivaltaisia olisivat näiden käräjäoikeuksien tuomiopiireissä toimivat kihlakunnansyyttäjät. Käräjäoikeuden päätöksestä voitaisiin valittaa korkeimpaan oikeuteen.

Henkilö voitaisiin luovuttaa esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä varten sellaisen rikoksen johdosta, josta on säädetty rangaistukseksi vankeutta, tai vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Suurimpana muutoksena luovuttamisen aineellisissa edellytyksissä olisi, ettei erityisiä rajoituksia luovuttaa Suomen kansalainen tai poliittisen rikoksen johdosta olisi. Suomen kansalainen olisi kuitenkin oikeutettu kärsimään toisessa Pohjoismaassa tuomitun vankeusrangaistuksen Suomessa, jos tällainen ehto hänen pyynnöstään otetaan luovuttamispäätökseen. Luovuttaminen ei pääsääntöisesti edellyttäisi sitä, että luovuttamispynnön perusteena oleva teko olisi rangaistava myös Suomen lain mukaan. Luovuttamiseen olisi suostuttava, jollei tapaukseen soveltuisi laissa säädetty kieltäytymisperuste.

Ehdotettu laki olisi ensisijainen EU-luovuttamislakiin nähden, joten sitä sovellettaisiin myös Suomen sekä Ruotsin ja Tanskan välisissä suhteissa.

Pakkokeinolakia ehdotetaan täydennettäväksi ottamalla siihen erityinen säännös vangitsemisen edellytyksistä Suomeen luovuttamista varten.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Sisällys

YLEISPERUSTELUT	4
1 Johdanto	4
2 Nykytila	4
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	6
4 Esityksen vaikutukset	8
5 Asian valmistelu	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön	10
1.1 Yleiset periaatteet ja soveltamisala	10
1.2 Luovuttamismenettely	14
1.3 Luovuttamisen vaikutukset	15
1.4 Islannista ja Islantiin luovuttamista koskevat erityismääräykset	17
2 Lakiehdotusten perustelut	17
2.1 Laki rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen (pohjoismainen pidätysmääräys) lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	17
2.2 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä	18
2.3 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta	35
2.4 Pakkokeinolaki	35
3 Voimaantulo	37
4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	37
5 Säättämisyjärjestys	38
LAKIEHDOTUKSET	40
Laki rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen (pohjoismainen pidätysmääräys) lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	40
Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä	41
Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta	63
Laki pakkokeinolain 1 luvun 8 §:n muuttamisesta	64
LAGFÖRSLAGEN	65
Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (Nordisk arresteringsorder)	65
Lag om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna	66
Lag	88

<u>om ändring av 33 § i lagen om utlämning för brott.....</u>	<u>88</u>
<u>Lag.....</u>	<u>89</u>
<u>om ändring av 1 kap. 8 § i tvångsmedelslagen.....</u>	<u>89</u>
LIITE 1.....	90
<u>Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva pohjoismaiden välinen ...</u>	<u>90</u>
<u>sopimus.....</u>	<u>90</u>
LIITE 2.....	110
<u>Konvention om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott</u>	
<u>(Nordisk arresteringsorder).....</u>	<u>110</u>

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esitys sisältää ehdotuksen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden (Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin) välisen sopimuksen, jäljempänä sopimus, kansallisesta hyväksymisestä voimaansaattamisesta. Sopimus tehtiin Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005.

Sopimus perustuu kesäkuussa 2002 pidetyn Pohjoismaiden oikeusministerien kokouksen päätelmiin, joiden mukaan Pohjoismaiden välistä nykyistä luovuttamisjärjestelmää on tarkistettava ja Pohjoismaiden välinen muodollinen luovuttamismenettely lakkautettava. Tavoitteena on ollut rakentaa päätösten vastavuoroiselle tunnustamiselle perustuva luovuttamisjärjestelmä, joka muistuttaisi Euroopan unionin neuvostossa 13 päivänä kesäkuuta 2002 tehtyä puitepääöstä eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä (EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1), mutta olisi sitäkin yksinkertaisempi.

Sopimus korvaisi tähänastiset Pohjoismaiden välistä luovuttamista koskevat säädökset. Pohjoismaat eivät enää soveltaisi 1960-luvulla voimaan tullutta yhteispohjoismaista luovuttamislainsäädäntöä. Suomi, Ruotsi ja Tanska eivät myöskään enää soveltaisi keskinäisissä luovutusasioissaan eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaan puitepääöksen perustuvaa lainsäädäntöään.

Sopimukseen liittyy selitysmuistio, jossa selvitetään sopimuksen sisältöä.

Esityksessä ehdotetaan, että sopimus saatettaisiin voimaan säätämällä erillinen laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä. Laki sisältäisi sekä aineelliset että menettelylliset säännökset rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja Pohjoismaiden välillä. Samalla kumottaisiin vuonna 1960 voimaan tullut laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä. Sopimuksen täytäntöönpano edellyttää lisäksi eräiden muiden lakien muuttamista. Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annettua lakia ja pakkokeinolakia.

2 Nykytila

Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista sääntelevät Suomessa kansallinen lainsäädäntö, Euroopan unionin lainsäädäntö sekä kansainväliset sopimukset. Kansallisen lainsäädännön osalta luovuttamista koskevat säännökset sisältyvät lakiin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta (456/1970), lakiin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä (1286/2003), jäljempänä EU-luovuttamislaki, sekä lakiin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä (270/1960), jäljempänä pohjoismaainen luovuttamislaki.

Käytännössä eniten sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2004 voimaan tullutta EU-luovuttamislakia, joka sisältää suhteessa toisiin EU-maihin noudatettavan itsenäisen säännösten. Laki perustuu puitepäätökseen eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä (EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1), jäljempänä EU:n puitepäätös. EU-luovuttamislakia sovelletaan syytetoimenpiteitä ja vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvaan luovuttamiseen EU-maiden välillä. Laissa on säännökset sekä luovuttamismenettelyistä että luovuttamisen aineellisista edellytyksistä. Luovuttamisesta päättävät käräjäoikeudet. Luovuttamiseen on suostuttava, jos luovuttamisen yleiset edellytykset täyttyvät eikä olemassa ole laissa määriteltyjä kieltäytymisperusteita. Suomen kansalaisia luovutetaan samoin edellytyksin kuin muun maan kansalaisia. EU-luovuttamislakia voidaan soveltaa myös Ruotsin ja Tanskan kanssa tapahtuvassa luovuttamisessa.

Luovuttamista Suomen sekä Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin välillä sääntelee 1 päivänä syyskuuta 1960 voimaan tullut pohjoismaainen luovuttamislaki. Lain taustalla ei ole valtiosopimusta vaan kyseessä on niin sanottu yhteispohjoismaainen lainsäädäntö eli kaikissa Pohjoismaissa on voimassa vastaavan sisältöinen laki. Lain nojalla voidaan luovuttaa tai pyytää luovutettavaksi henkilö, joka on rikoksesta epäiltynä, syytteessä tai tuomittu toisessa Pohjoismaassa. Luovuttamisesta päättää sisäasiainministeriö. Myös Suomen kansalaisia voidaan luovuttaa, mutta edellytykset ovat korkeammat kuin muiden valtioiden kansalaisen luovuttamiselle. Pelkästään pohjoismaisen luovuttamislain nojalla Suomen viranomaisilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta luovuttaa Suomessa olevaa henkilöä toiseen Pohjoismaahan, vaan Suomen viranomaiset voivat aina tapauskohtaisesti harkita, suostutaanko luovuttamiseen.

Suomen, Ruotsin ja Tanskan välillä voidaan näin ollen soveltaa tällä hetkellä kahta eri luovuttamislakia. EU-luovuttamislain ja pohjoismaisen luovuttamislain soveltamisala sekä aineelliset ja menettelyä koskevat säännökset eroavat toisistaan. Keskeiset erot liittyvät luovuttamisen yleisiin edellytyksiin, toimivaltaisiin viranomaisiin ja oman kansalaisen luovuttamiseen. Käytännössä sovellettavaksi voidaan valita laeista se, joka todennäköisemmin mahdollistaa luovuttamisen.

Perustuslain 9 §:n 3 momentti sisältää luovuttamismenettelyyn keskeisesti liittyvän säännöksen, jonka mukaan Suomen kansalaista ei saa vastoin tahtoaan luovuttaa tai siirtää toiseen maahan. Sekä pohjoismaisen luovuttamislain että EU-luovuttamislain mukaan Suomen kansalaisen luovuttaminen on kuitenkin mahdollista.

Hallitus on vuoden 2003 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laiksi Suomen perustuslain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 102/2003). Ehdotetun perustuslain 9 §:n 3 momentin mukaan lailla voitaisiin säätää, että Suomen kansalainen voidaan rikoksen johdosta tai oikeudenkäyntiä varten taikka lapsen huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanemiseksi luovuttaa tai siirtää maahan, jossa hänen ihmisoikeutensa ja oikeusturvansa on taattu. Eduskunta on perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla hyväksynyt lakiehdotuksen jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin eduskuntavaalien jälkeisiin valtiopäiviin.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on panna Suomessa täytäntöön Pohjoismaiden tekemä sopimus. Tarkoituksenmukaiseksi on katsottu, että sopimus pantaisiin täytäntöön säätämällä erillinen laki, joka sisältäisi sopimuksen edellyttämän Pohjoismaita koskevan sääntelyn. Luovuttamista suhteessa toisiin Pohjoismaihin sääntelisi enää vain yksi laki.

Ehdotetussa laissa ei ole noudatettu puitepäätöksen terminologiaa, vaan Suomen voimassa olevan lainsäädännön vastaavia käsitteitä. Vastaava ratkaisu omaksuttiin EU:n puitepäätökseen perustuvaan EU-luovuttamislakiin. Sopimuksen terminologian omaksumista tärkeämpänä on pidetty, että rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan kolmen lain käsitteet ovat yhdenmukaiset.

Voimassa olevan lain mukaan Pohjoismaita koskeva sääntely sisältyy pohjoismaiseen luovuttamislakiin. Luovuttamista Ruotsin ja Tanskan kanssa sääntelee samanaikaisesti myös EU-luovuttamislaki. Sopimuksen mukainen menettely poikkeaisi merkittävästi pohjoismaisesta luovuttamislaista. Sopimuksen johdannon 11 kappaleen mukaan sopimuksen mukainen menettely korvaa tähänastiset Pohjoismaiden välistä luovuttamista koskevat säädökset. Pohjoismainen luovuttamislaki ehdotetaan tämän vuoksi kumottavaksi. Ruotsin ja Tanskan osalta ei myöskään enää sovellettaisi EU-luovuttamislakia, koska uudessa pohjoismaisessa luovuttamislaissa edellytykset luovuttamiselle olisivat EU-luovuttamislakiin nähden matalammat. Tästä huolimatta luovutettavaksi pyydetyn henkilön oikeusturvaa ei vähennettäisi. Vaikka sopimus muistuttaa pitkälti sen esikuvana ollutta EU:n puitepäätöstä, ehdotettu luovuttamissäännöstö poikkeaisi niin monelta osin EU-luovuttamislain mukaisesta, että pohjoismaita koskevan säännösten sisällyttämistä kyseiseen lakiin ei ole pidetty toimivana ratkaisuna.

Luovuttamismenettelyn osalta keskeisin uudistus pohjoismaiseen luovuttamislakiin nähden olisi, että toimivaltaiset viranomaiset yhdenmukaistettaisiin EU-luovuttamislain kanssa. Voimassa olevan pohjoismaisen luovuttamislain mukaan luovuttamisesta päättää sisäasianministeriö ja luovuttamispyynnön tekee pidättämiseen oikeutettu virkamies. Ehdotetun lain mukaan luovuttamisesta päättäisivät Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen kärjäoikeudet. Päätöksenteon siirtäminen ministeriöstä mainittuihin kärjäoikeuksiin perustuu sopimuksen 3 artiklaan, jonka mukaan päätöksenteko tulee siirtää oikeusviranomaiselle. Kärjäoikeuden päätöksestä voitaisiin valittaa korkeimpaan oikeuteen. Toimivaltaisia hoitamaan ehdotetussa laissa tarkoitettuja syyttäjän tehtäviä olisivat mainittujen neljän kaupungin tuomiopiireissä toimivat kihlakunnansyyttäjät. Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevat luovuttamispyynnöt olisi toimivaltainen esittämään Rikosseuraamusvirasto. Keskusrikospoliisi ja oikeusministeriö toimisivat niin ikään samoissa keskusviranomaisen tehtävissä kuin EU-luovuttamislaissa. Keskusrikospoliisi tekisi myös luovutettavaksi pyydetyn henkilön kiinniottamisen jälkeen hänelle tietyt ilmoitukset ja tiedustelut.

Työryhmän harkittavana on myös ollut menettelyn yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi oikeuttaa syyttäjä tekemään luovuttamista koskeva päätös

tapauksissa, joissa luovutettavaksi pyydetty on suostunut luovuttamiseen. Tästä mahdollisuudesta kuitenkin luovuttiin useasta syystä. Kuten jaksosta 4 ilmenee tapauksia, jotka koskevat henkilön luovuttamista Suomesta toiseen Pohjoismaahan, on ylipäätään vuosittain varsin vähän. Luovuttamisasioissa luovutettavaksi pyydetyllä on oikeus käyttää avustajaa ja tulkkia. Vaikka syyttäjällä on sinänsä mahdollista tehdä sopimus tulkin kanssa, syyttäjillä ei liene useinkaan valmiita luetteloita käytettävissä olevista tulkeista. Syyttäjillä ei ole käytettävissään myöskään valmiita järjestelmiä tulkin palkkioiden maksamisesta. Pelkästään näitä käytännössä harvoin esiintyviä tapauksia varten ei ole tarkoituksenmukaista luoda tällaista järjestelmää, joten nämä asiat olisi joka tapauksessa tuomioistuimen käsiteltävä.

Myös esimerkiksi suostumuksen vastaanottamisen järjestämisestä voisi aiheutua käytännössä ongelmia. Suostumuksen vastaanottaminen tuomioistuimen ulkopuolella edellyttäisi erityistä huolehtimista siitä, että luovutettavan tahdonmuodostus on vapaata ja oikeaan tietoon perustuvaa. Tämä edellyttäisi käytännössä järjestelyä, jossa luovutettava antaa suostumuksensa suoraan syyttäjälle avustajan ja mahdollisen tulkin läsnä ollessa. Menettelystä ei olisi suurta etua siihen nähden, että asia käsiteltäisiin tuomioistuimessa. Suostumistapauksissa olisi aina myös päätettävä henkilön pitämisestä säilössä. Jos kysymys säilössä pitämisestä olisi vietävä tuomioistuimeen, ei luovuttamisesta päättäminen tuomioistuimen ulkopuolella enää merkittävästi yksinkertaistaisi menettelyä. Toisaalta myös säilöön ottamista koskeva päätösvalta voitaisiin siirtää syyttäjälle, mutta tällöinkin olisi huolehdittava muun muassa siitä, että säilöön otetulla on mahdollisuus saattaa asia tuomioistuimen tutkittavaksi. Sääntelyä ja käytännön menettelyä mutkistaisi edelleen se, että luovutettavalle olisi turvattava aina mahdollisuus peruuttaa suostumuksena aina luovuttamiseen saakka. Myös suostumus peruutettaessa asia olisi siirrettävä tuomioistuimeen. Lisäksi kun otetaan huomioon asioiden vähäinen lukumäärä sekä syyttäjien laajat yhteistoiminta-alueet ja päivystysjärjestelmä, yksittäiselle syyttäjälle ei juuri kertyisi kokemusta luovuttamisasioiden ratkaisemisesta. Näistä syistä ehdotetaan, että luovuttamisesta päättäisivät kaikissa tapauksissa laissa nimetyt neljä käräjäoikeutta, joille on jo keskitetty EU-luovuttamislain soveltaminen.

Luovuttamismenettelyssä siirryttäisiin EU-luovuttamislakia vastaavasti niin sanottuun yksivaiheiseen menettelyyn. Pohjoismaan sopimuksen mukaisesti tekemä luovuttamispyyntö katsottaisiin sekä henkilön säilöön ottamista että luovuttamista koskevaksi pyynnöksi. Pyyntö toimitettaisiin kansainvälisen yhteydenpitojärjestelmän, nykyisin käytännössä Interpolin tietojärjestelmän, välityksellä tai suoraan yhteen tai useampaan Pohjoismaahan. Jos luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka tunnetaan, pyyntö voidaan toimittaa suoraan tai kansainvälisten yhteydenpitokanavien välityksellä toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle.

Sen sijaan EU:n jäsenvaltioiden välillä pääsääntöisesti käytetyllä Schengenin yleissopimuksen 95 artiklan mukaisella Schengenin tietojärjestelmässä (SIS) tehtävällä kuulutuksella ei luovuttamispyyntöä sopimuksen mukaisessa menettelyssä voitaisi tehdä. Syynä tähän on, että kyseisessä järjestelmässä tehtävät kuulutukset näkyvät kaikkiin järjestelmää käyttävään 15 valtioon eikä ilmoituksesta käy teknisistä syistä ilmi, että se koskee pohjoismaisen sopimuksen mukaista pyyntöä. Kuulutus olisi

näin helposti sekoitettavissa erityisesti EU:n puitepäätöksen nojalla tehtyyn kiinniottamis- ja luovuttamispyyntöön.

Sopimuksen tarkoituksena on nopeuttaa Pohjoismaiden välistä luovuttamista. Ehdotetussa laissa olisi määräajat, jotka vastaisivat pääosin EU-luovuttamislaissa säädettyjä määräaikoja. Luovutettavaksi pyydetyn suostuessa luovuttamiseen käräjäoikeuden olisi tehtävä luovuttamista koskeva päätös kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta. Luovuttamisasia tulisi kuitenkin aina ratkaista 26 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta. Määräaika lainvoimaisen luovuttamis päätöksen täytäntöönpanolle olisi vain viisi päivää, mikä olisi EU-luovuttamislakiin nähden lyhyempi.

Luovuttamisen aineellisten edellytysten osalta keskeinen uudistus olisi, että Suomen kansalaisia olisi luovutettava toisiin Pohjoismaihin samoin edellytyksin kuin muitakin henkilöitä. Kaksoisrangaistavuuden edellytyksestä on lähes täysin luovuttu myös omien kansalaisten osalta. Sopimuksessa on kuitenkin jätetty mahdollisuus, että rangaistuksen täytäntöönpano tapahtuu siinä valtiossa, jonka kansalainen luovutettava henkilö on. EU-luovuttamislaissa on vastaavalla tavalla luovuttu omien kansalaisten erityiskohtelusta.

Ehdotettu laki olisi nykyiseen pohjoismaiseen luovuttamislakiin nähden myös velvoittavampi. Luovuttamiseen olisi velvollisuus suostua, jos luovuttamisen edellytykset täyttyvät, ja luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä vain laissa säädetyllä perusteella.

Pakkokeinolakia ehdotetaan täydennettäväksi ottamalla erityinen säännös vangitsemisen edellytyksistä Suomeen luovuttamista varten.

4 Esityksen vaikutukset

Esitys vaikuttaisi sisäasiainministeriön ja käräjäoikeuksien väliseen tehtävienjakoon, sillä Pohjoismaiden osalta luovuttamisasioita koskeva päätöksenteko siirtyisi ministeriöstä Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen käräjäoikeuksille. Myös toimivaltaisille syyttäjille siirtyisi tehtäviä, jotka aikaisemmin ovat olleet sisäasiainministeriön tai poliisin hoidossa. Sisäasiainministeriön ja poliisin tehtävien voidaan katsoa tältä osin vähentyvän. Oikeusministeriölle tulisi uusia lähinnä toimivaltaisten viranomaisten neuvontaan liittyviä tehtäviä. Oikeusministeriö myös toimisi tarvittaessa keskusviranomaisena suhteissa toisiin Pohjoismaihin. Tällaisten uusien tehtävien määrä tulisi todennäköisesti olemaan varsin vähäinen. Oikeusministeriön, käräjäoikeuksien ja syyttäjien tehtävät eivät edellyttäisi merkittävää työn uudelleen järjestelyä, koska tehtävät vastaisivat niille tällä hetkelläkin kuuluvia tehtäviä.

Suomeen on luovutettu muista Pohjoismaista vuonna 2004 yhteensä 28 henkilöä, vuonna 2005 yhteensä 27 henkilöä ja vuonna 2006 yhteensä 19 henkilöä. Pääsääntöisesti näissä tapauksissa on käytetty pohjoismaisen luovuttamislain mukaista menettelyä. Joukossa on vain muutama tapaus, joissa luovuttaminen on tapahtunut EU-luovuttamislain mukaisen luovuttamispyynnön nojalla. Henkilö on pääosassa edellä luetelluista tapauksista luovutettu Ruotsista.

Tapauksia, jotka koskevat henkilön luovuttamista Suomesta toiseen Pohjoismaahan on ollut selvästi vähemmän. Vuosina 2004-2006 on luovutettu Pohjoismaisen luovuttamislain nojalla Ruotsiin 8, Norjaan 2 ja Tanskaan 1 henkilö eli yhteensä 11 henkilöä. EU-luovuttamislain mukaisessa menettelyssä on luovutettu vain muutama henkilö. Heistä yksi on ollut Suomen kansalainen.

Luovuttamistapausten määrää tulee todennäköisesti tulevaisuudessa lisäämään se, että luovuttamisen edellytyksiä Pohjoismaiden välillä helpotetaan ja sallitaan yleisesti omien kansalaisten luovuttaminen. On kuitenkin vaikea arvioida, missä määrin näin tulisi tapahtumaan.

Luovuttamistapausten määrän lisääntyessä tulisi luovuttamisasioita käsittelevien neljän käräjäoikeuden ja kyseisten paikkakuntien syyttäjänvirastojen työmäärä lisääntymään. Tämä voi aiheuttaa taloudellisia vaikutuksia, joita ei kuitenkaan voida pitää merkittävänä.

Toimivaltaiset syyttäjät ja käräjäoikeudet pystyisivät pääsääntöisesti hoitamaan lain mukaiset tehtävänsä tavanomaisen työajan puitteissa. Toimivaltaisten syyttäjien mahdolliset viikonloppua koskevat varallaolojärjestelmät saattaisivat kuitenkin aiheuttaa korvauksista aiheutuvia kuluja. Jos luovuttamistapausten määrä lisääntyy tulevaisuudessa, asiat voitaisiin jakaa useamman käräjäoikeuden ja syyttäjänviraston käsiteltäviksi.

Esityksellä olisi vähäisiä taloudellisia vaikutuksia myös siten, että toimivaltaisia syyttäjiä ja toimivaltaisten käräjäoikeuksien, Rikosseuraamusviraston ja keskusrikospoliisin henkilöstöä olisi koulutettava niille uudessa Pohjoismaisessa luovuttamislaisissa annettuihin uusiin tehtäviin. Koulutuksen ei kuitenkaan tarvitsisi olla laajamittaista ja sitä voitaisiin antaa muun koulutuksen yhteydessä, sillä uudet tehtävät vastaisivat pitkälle EU-luovuttamislain mukaisia tehtäviä ja niitä hoitaisivat samat käräjäoikeudet ja syyttäjät, joilla olisi yleensä jo valmiiksi EU-luovuttamislain edellyttämä ammattitaito.

5 Asian valmistelu

Oikeusministeriö asetti 11 päivänä heinäkuuta 2006 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus Pohjoismaiden välisen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan yleissopimuksen kansallisesta hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta. Valmistelun peruslähdekohdaksi asetettiin se, että pohjoismaisesta luovuttamismenettelystä säädettäisiin oma laki, joka sisältäisi kootusti kaikki asiaa koskevat säännökset. Lisäksi luovuttamismenettelyn tuli vastata mahdollisimman pitkälle sitä menettelyä, joka on voimassa suhteessa EU:n jäsenvaltioihin.

Työryhmään kutsuttiin edustajat oikeusministeriöstä, sisäasiainministeriöstä, Helsingin käräjäoikeudesta, valtakunnansyyttäjänvirastosta ja keskusrikospoliisista. Työryhmä on kuullut Rikosseuraamusviraston oikeudellista yksikköä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

1.1 Yleiset periaatteet ja soveltamisala

Pohjoismaisen luovuttamissopimuksen tavoitteena on luoda Pohjoismaiden välille uusi yhtenäinen luovuttamissäännöstö, joka korvaa nykyisen 1960-luvulta alkaen sovelletun yhteispohjoismaiseen luovuttamislainsäädännön. Sopimuksella luotava säännöstö korvaisi myös eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuvan järjestelmän Suomen, Ruotsin ja Tanskan välillä. Viimeksi mainittujen valtioiden tekemä eurooppalainen pidätysmääräys, joka on laadittu EU:n puitepäätöksen mukaisesti, katsottaisiin vastedes kyseisissä valtioissa sopimuksen mukaiseksi pohjoismaiseksi pidätysmääräykseksi (1 artiklan 2 kappale). Sopimuksen määräykset eivät koske sellaisia Pohjoismaiden velvoitteita, jotka johtuvat eurooppalaista pidätysmääräystä koskevasta puitepäätöksestä ja kolmansien valtioiden kanssa sovitusta muista luovuttamisjärjestelyistä (28 artiklan 2 kappale). Sopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun kaikki Pohjoismaat ovat saattaneet sen kansallisesti voimaan (29 artikla).

Sopimus sisältää sekä aineelliset että menettelylliset luovuttamista koskevat säännökset Pohjoismaiden välillä. Sopimuksen rakenne, sisältö ja käsitteistö vastaavat pitkälti eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa EU:n puitepäätöstä. Eräiltä osin sopimuksessa mennään puitepäätöstä pidemmälle. Nykyään sovellettavasta yhteispohjoismaisesta luovuttamislainsäädännöstä sopimus eroaa merkittävämmiin.

Sopimuksen lähtökohtana on, että valtiolla on velvoite panna pohjoismainen pidätysmääräys täytäntöön, jos sopimuksessa luovuttamiselle määritellyt edellytykset ovat olemassa. Valtio ei voi kieltäytyä henkilön luovuttamisesta muilla kuin sopimuksessa erikseen määritellyillä perusteilla. EU:n puitepäätökseen perustuva luovuttamisjärjestelmä rakentuu vastaavasti täytäntöönpanon velvoittavuudelle. Nykyisen pohjoismaisen luovuttamislainsäädännön nojalla luovuttamispyynnön vastaanottavalla valtiolla on sen sijaan jo lähtökohtaisesti mahdollisuus harkita, suostuuko se luovuttamiseen.

Sopimuksessa on EU:n puitepäätöstä vastaavasti omaksuttu pidätysmääräyksen käsite. Sopimuksessa tarkoitettussa menettelyssä on kuitenkin kyse rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta. Selitysmuistion mukaan sopimuksen uudet käsitteet eivät merkitykseltään eroa niillä korvatuista aikaisemmista käsitteistä, joten sopimusvaltiot voivat täytäntöönpaneuvassa lainsäädännössään käyttää tähän asti käyttämiään käsitteitä.

Sopimuksen 1 artiklassa määritellään, että pohjoismainen pidätysmääräys on Pohjoismaan tekemä oikeudellinen päätös, jonka tarkoituksena on, että toinen Pohjoismaa pidättää etsityn henkilön ja luovuttaa tämän rikosoikeudenkäyntiä tai vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten. Artiklan mukaan pohjoismaiset pidätysmääräykset pannaan täytäntöön

vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja sopimuksen määräysten mukaisesti.

Sopimuksen 2 artikla määrittelee pohjoismaisen pidätysmääräyksen soveltamisalan. Artiklan 1 kappaleen mukaan pidätysmääräys voidaan antaa sellaisten tekojen johdosta, joista pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännön mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetystä koskeva toimenpide (syytetoimenpiteet) tai joista on annettu vapausrangaistustuomio tai muu vapaudenmenetystä koskeva toimenpide (rangaistuksen täytäntöönpano). Muulla vapaudenmenetystä koskevalla toimenpiteellä tarkoitetaan muun muassa tuomioistuimen määräämää hoitoseuraamusta, joka on mahdollista eräissä Pohjoismaissa.

Pohjoismaisen luovuttamislain nojalla henkilö voidaan luovuttaa, kun hän on epäiltyinä, syytettynä tai tuomittu rikoksesta (1 §). Vaikka sopimuksessa soveltamisalaa koskeva sanamuoto on erilainen, selitysmuistion mukaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen soveltamisala on tarkoitus säilyttää samana kuin nykyisen pohjoismaisen luovuttamislainsäädännön. Myös johdannon 3 kappale, jossa puhutaan ”tuomittujen tai epäiltyjen” luovuttamisesta, viittaa siihen, että sopimus koskee rikoksesta syytetyn ja tuomitun ohella myös rikoksesta epäillyn luovuttamista. Sopimus on näin ollen soveltamisalaltaan laajempi kuin EU-luovuttamislaki, joka koskee vain luovuttamista syytetoimenpiteitä ja rangaistuksen täytäntöönpanoa varten. EU-luovuttamislain soveltamisalaan ei kuulu henkilön siirtäminen toiseen jäsenvaltioon pelkästään esitutkinnassa tapahtuvaa kuulemista varten, vaan lain soveltaminen edellyttää, että syyttäjä on harkinnut, että asiassa olemassa olevien tietojen mukaan on edellytykset syytteen nostamiselle (HE 88/2003).

Sopimuksen 2 artiklan 3 kappaleen mukaan pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännössä määriteltyihin rikoksiin perustuvat pohjoismaiset pidätysmääräykset pannaan täytäntöön sopimuksessa määrätyn edellytyksin ja rikosten kaksoisrangaistavuutta tutkimatta. Sopimuksen mukaan voidaan luovuttaa kaikista rikoksista, joista pidätysmääräyksen antaneen valtion lain mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetystä koskeva toimenpide. Seuraamusten kestolle ei ole asetettu mitään kynnystä. Pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon edellytys ei siten ole, että teko olisi määritelty rikokseksi pidätysmääräyksen vastaanottavassa valtiossa. Eräitä jäljempänä selostettavia kieltäytymisperusteita lukuun ottamatta kaksoisrangaistavuuden edellytyksestä on sopimuksessa täysin luovuttu.

EU-luovuttamislain mukaan luovuttamiseen suostutaan kaksoisrangaistavuutta tutkimatta vain laissa erikseen mainittujen 32 rikostyyppin osalta. Tällöinkin lisäedellytyksenä on, että luovuttamista pyytäneen valtion laissa säädetty ankarin rangaistus teosta on vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus. Kun luovuttamispyynnön perusteena oleva teko ei lukeudu mainittuihin rikostyypeihin tai edellytys kolmen vuoden enimmäisrangaistuksesta ei täyty, on kaksoisrangaistavuus täytäntöönpanon edellytys.

Pohjoismaisessa luovuttamislaisissa muiden kuin Suomen kansalaisten osalta kaksoisrangaistavuuden edellytyksestä on jo nyt luovuttu yhtä laajasti kuin sopimuksessa (1 § ja 4 §:n 1 ja 2 momentti). Suomen kansalaisen saa luovuttaa kaksoisrangaistavuutta tutkimatta vain, jos hän rikoksen tehdessään on oleskellut pysyvästi vähintään kaksi vuotta siinä maassa, johon luovuttamista pyydetään. Muussa tapauksessa kansalaisen luovuttamisen edellytyksenä on, että teosta säädetty ankarin rangaistus on Suomen lain mukaan vähintään neljä vuotta vankeutta tai tekoa Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena (2 §:n 2 momentti).

Sopimuksen periaatteena on, että omia kansalaisia luovutetaan samoin edellytyksin kuin vieraan valtion kansalaisia. Poikkeuksina tästä ovat 5 artiklan 5 kappaleen oleva harkinnanvarainen kieltäytymisperuste ja 6 artiklan määräys luovuttamiseen liittyvistä ehdoista, jotka mahdollistavat rangaistuksen täytäntöönpanon kansalaisuus-, asuin- tai oleskeluvaltiossa. Määräysten tarkoituksena on turvata vapausrangaistukseen tuomitun henkilön siteiden säilyminen siihen yhteiskuntaan, johon hän on asettunut.

Myös EU-luovuttamislain nojalla luovutetaan Suomen kansalaisia samoin edellytyksin kuin muun maan kansalaisia. Kuten sopimuksessa kansalaisen luovuttamisesta kieltäytymisen perusteena tai ehtona kansalaisen luovuttamiselle voi olla se, että rangaistus pannaan täytäntöön Suomessa (5 §:n 1 momentin 4 kohta ja 8 §:n 1 momentti). Pohjoismaisessa luovuttamislaisissa omien kansalaisten luovuttamiselle on asetettu selvästi korkeammat edellytykset kuin muun maan kansalaisten. Myös edellytykset vastuuseen saattamiseen muista ennen luovuttamista tehdyistä teoista (niin sanottu erityissääntö) ja edellytykset edelleen luovuttamiselle eroavat oman maan ja muun maan kansalaisiin nähden.

Sopimuksen 2 artiklan 2 kappale koskee luovuttamista niin sanottujen liitännäisten rikosten johdosta. Useita rikoksia koskevia syytetoimenpiteitä tai useista rikoksista tuomittujen rangaistusten täytäntöönpanoa varten voidaan luovuttaa, vaikka vain yhdestä rikoksesta pidätysmääräyksen antaneen valtion lain mukaan voi seurata tai on tuomittu vapausrangaistus. Liitännäisten rikosten kaksoisrangaistavuutta ei sopimuksen mukaan edellytetä.

Määräys vastaa pohjoismaisen luovuttamislain sääntelyä (4 §:n 3 momentti). EU-luovuttamislain nojalla voidaan henkilö luovuttaa vain sellaisten liitännäisten rikosten johdosta, jotka ovat myös Suomen lain mukaan rikoksia (4 §).

Sopimuksen 4 artiklassa luetellaan ehdottomat kieltäytymisperusteet, joiden nojalla luovuttamisesta tulee aina kieltäytyä. Nämä perusteet liittyvät yleiseen armahdukseen, toisessa Pohjoismaassa tai Euroopan unionin jäsenvaltiossa samasta asiasta jo annettuun lopulliseen tuomioon ja luovutettavaksi pyydetyn ikään. Sopimuksen 5 artikla sisältää taas säännökset harkinnanvaraisista kieltäytymisperusteista. Nämä perusteet liittyvät samasta asiasta jo nostettuun syytteeseen tai jo annettuihin lopullisiin päätöksiin tai tuomioihin, kansalaisuuteen, vakinaiseen asumiseen tai oleskeluun täytäntöönpanovaltiossa sekä pyynnön perusteena olevan teon tekopaikkaan ja kaksoisrangaistavuuteen.

Vastaavat kieltäytymisperusteet sisältyvät EU-luovuttamislakiin. Sopimuksessa kieltäytymisperusteita on kuitenkin vähemmän kuin mainitussa laissa. Merkilläpantavaa on, että EU-luovuttamislaista poiketen luovuttamisesta ei sopimuksen mukaan voi kieltäytyä pelkästään sillä perusteella, että teko on tehty täytäntöönpanovaltion alueella. Lisäedellytyksenä on, jos muuta kieltäytymisperustetta ei ole, että teko ei ole täytäntöönpanovaltion lain mukaan rikos (5 artiklan 2 kappale). Sopimus ei siten esimerkiksi oikeuta täytäntöönpanovaltiota kieltäytymään luovuttamasta sen alueella tehdyn rikoksen johdosta sillä perusteella, että rikoksen syyteoikeus on kyseisen valtion lain mukaan vanhentunut.

Sopimuksessa on myös Islannin kanssa tapahtuvia luovuttamisia lukuun ottamatta luovuttu pohjoismaiseen luovuttamislainsäädäntöön sisältyvästä kiellosta luovuttaa poliittisesta rikoksesta ja oman kansalaisen luovuttavan valtion alueella tekemän teon johdosta.

Sopimuksen 3 artikla sisältää pidätysmääräyksen antavan ja sen täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen määritelmät. Jokainen sopimusvaltio voi valita, mitkä sen viranomaisista toimivat näissä tehtävissä, kunhan nämä ovat oikeusviranomaisia. Artiklan nojalla jäsenvaltiot voivat käyttää menettelyssä myös keskusviranomaisia, mutta ne voivat toimia vain oikeusviranomaisia avustavissa tehtävissä.

EU-luovuttamislain nojalla luovuttamisesta ja säilöön ottamisen voimassa pitämisestä päättävät tietyt laissa mainitut käräjäoikeudet (11 §). Luovuttamispyynnön syytetoimenpiteitä varten tekee syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan luovuttamispyynnön tekee rikosseuraamusvirasto (54 §). Oikeusviranomaisia avustavina keskusviranomaisina toimivat oikeusministeriö ja keskusrikospoliisi. Pohjoismaisen luovuttamislain nojalla toimivaltaiset viranomaiset ovat pääasiallisesti hallintoviranomaisia. Luovuttamispyynnön voi esittää luovuttamista pyytävän valtion poliisi- tai syyttäjäviranomainen ja on se osoitettava sisäasiainministeriölle, joka ratkaisee, onko pyyntöön suostuttava vai ei (8 ja 9 §). Pyyntöön luovuttamisesta Suomeen tekee pidättämiseen oikeutettu virkamies (14 §).

Sopimuksen 7 artiklassa määrätään pohjoismaisen pidätysmääräyksen sisällöstä ja muodosta. Pidätysmääräykseen tulee sisällyttää sopimuksen liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä muun muassa tietoja etsityn henkilön henkilöllisyydestä ja kansalaisuudesta, mahdollisesti annetusta täytäntöönpanokelpoisesta tuomiosta, vangitsemismääräyksestä tai muusta vastaavasta täytäntöönpanokelpoisesta oikeudellisesta päätöksestä, rikoksen luonteesta ja oikeudellisesta luokittelusta, olosuhteista, joissa rikos on tehty, tuomitusta rangaistuksesta ja rikoksen muista seurauksista. Pidätysmääräyksen perusteena olevaa oikeudellista päätöstä ei tarvitse toimittaa vaan ilmoitus siitä riittää.

Sisältö ja muoto vastaavat EU-luovuttamislain nojalla tehtävää luovuttamispyyntöä ja pitkälti pohjoismaisen luovuttamislain nojalla tehtävää luovuttamispyyntöä. Pohjoismaisen pidätysmääräys eroaa EU-luovuttamislain mukaisesta pyynnöstä siinä, että yhden teon perusteella annettava pidätys- tai säilöönottopäätös riittää, vaikka pidätysmääräys olisi annettu useiden rangaistavien tekojen perusteella.

Pohjoismaisesta luovuttamislaita poiketen pyynnön perusteena olevaa tuomioistuimen päätöstä ei tarvitse esittää, vaikka henkilö vastustaisi luovuttamistaan.

1.2 Luovuttamismenettely

Sopimuksen 2 luvussa on määräyksiä luovuttamismenettelystä. Määräykset koskevat pohjoismaisen pidätysmääräyksen toimittamista, etsityn henkilön oikeuksia, luovutettavan luovuttamiseensa antaman suostumuksen merkitystä, turvaamistoimenpiteitä, pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta päättämistä, lisätietojen toimittamista, määräaikoja, kilpailevia pidätysmääräyksiä ja luovuttamispyyntöjä, erioikeuksia ja koskemattomuutta, kilpailevia kansainvälisiä velvoitteita, luovuttamisen lykkäämistä, väliaikaista luovuttamista ja kauttakuljetusta (artiklat 8-21). Säännökset ovat yleisesti muotoiltuja, joten sopimusvaltioille jää kansallisen täytäntöönpanon osalta suhteellisen paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten menettely kansallisesti toteutetaan. EU:n puitepäätöksessä on pääosin vastaavat menettelysäännökset, mutta EU-luovuttamislaita ja siinä viitatuissa säädöksissä menettelystä on täydellisemmät säännökset (HE 88/2003).

EU-luovuttamislain ja sopimuksen 2 luvun määräysten olennaisimmat erot liittyvät määräaikoihin. Joitakin eroja on myös pidätysmääräyksen toimittamistavoissa.

Vastaavasti kuin eurooppalainen luovuttamispyyntö toimitetaan pohjoismainen pidätysmääräys suoraan täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle, kun etsityn henkilön olinpaikka tunnetaan. Jos olinpaikka ei ole tiedossa, pidätysmääräyksen tehnyt valtio voi tehdä toisiin Pohjoismaihin etsintäpyynnön. Sopimuksen mukaan etsitystä henkilöstä voidaan tehdä Schengenin yleissopimuksen 95 artiklan mukaisesti myös Schengenin tietojärjestelmään (SIS) kuulutus, joka vastaa pohjoismaista pidätysmääräystä. Kuten edellä yleisperusteluissa on esitetty, sopimuksen mukaista luovuttamispyyntöä ei kuitenkaan voida teknisistä syistä käytännössä välittää Schengenin tietojärjestelmää käyttäen. Sopimuksessa ei ole EU-luovuttamislakia vastaavia määräyksiä pohjoismaisen pidätysmääräyksen EU:n jäsenvaltioiden välillä toimivan Euroopan oikeudellisen verkoston kautta.

Sopimuksen mukaan lopullinen päätös pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta pitäisi henkilön suostuessa luovuttamiseensa tehdä kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta ja muussa tapauksessa 30 päivän kuluessa henkilön pidättämisestä. Jos päätöstä ei erityistapauksessa voida tehdä mainituissa määräajoissa, päätöksen myöhästymisestä ja tämän syistä on heti ilmoitettava pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle. Tällöin päätös on tehtävä mahdollisimman pian (14 artiklan 2-4 kappale).

EU:n puitepäätöksessä vastaavat määräajat ovat suostumistapauksissa 10 päivää ja muutoin 60 päivää. EU-luovuttamislaita säädetty määräaika luovuttamis päätöksen tekemiselle on henkilön suostuessa luovuttamiseensa kolme päivää suostumuksen antamisesta ja muussa tapauksessa 26 päivää henkilön kiinni ottamisesta. Syyttäjän on kuitenkin ilmoitettava viivästyksestä ja sen syistä pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle vasta, jos luovuttamisasiaa ei ole lainvoimaisesti ratkaistu puitepäätöksen edellyttämässä enimmäisajassa eli 60 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta. Pohjoismaisessa luovuttamislaita

menettelyä ei ole sidottu yhtä täsmällisiin määräaikoihin. Lain 19 §:n 2 momentin mukaan etsityn henkilön säilöön ottamisesta on viipymättä ilmoitettava etsintäkuulutuksen tehneen valtion viranomaiselle. Jollei luovuttamispyyntöä ole esitetty kahden viikon kuluessa ilmoituksen lähettämisestä, säilöön otettu on päästettävä vapaaksi. Laissa ei ole luovuttamispäätöksen tekemistä koskevia määräaikoja, mutta 9 §:n mukaan luovuttamispyynnön johdosta tehtävä tutkinta on toimitettava kiireellisesti.

Sopimuksen mukaan henkilö on luovutettava viimeistään viiden päivän kuluttua pohjoismaista pidätysmääräystä koskevan lopullisen päätöksen tekemisestä. Jos henkilöä ei erityisten olosuhteiden vuoksi voida luovuttaa mainitussa määräajassa, on hänet luovutettava viiden päivän kuluessa määräajan päättymisestä.

Luovuttamisen estyessä valtiosta riippumattomien olosuhteiden vuoksi, on maiden oikeusviranomaisten sovittava uudesta luovuttamisajankohdasta (19 artiklan 2-4 kappale). EU-luovuttamislain mukaan määräaika henkilön luovuttamiselle on kymmenen päivää lopullisen täytäntöönpanopäätöksen tekemisestä. Ylivoimaisen esteen estäessä luovuttamisen maiden toimivaltaisten viranomaisten on sovittava uudesta luovuttamispäivästä, josta lukien luovuttamisen on tapahduttava kymmenen päivän kuluessa (46 §). Pohjoismaisen luovuttamislain nojalla luovuttamispäätös on pantava täytäntöön niin pian kuin mahdollista ja viimeistään kahden viikon kuluessa päätöksen antamisesta (13 §).

Sopimuksen 21 artiklassa määrätään kauttakuljetuksesta. Pohjoismaasta toiseen luovutettavan henkilön kuljettamiseen kolmannen Pohjoismaan yli tai kautta ei tarvita erillistä lupaa. Tämä vastaa nykyään sovellettavaa lainsäädäntöä (pohjoismainen luovuttamislaki 22 §).

1.3 Luovuttamisen vaikutukset

Sopimuksen 3 luvun määräykset koskevat täytäntöönpanomaassa säilöön otettuna vietetyn ajan vähentämistä vapausrangaistuksen kokonaisajasta, syytteenpanoa muista ennen luovuttamista tehdyistä rikoksista (ns. erityissääntö), edelleen luovuttamista ja esineiden luovuttamista (22-25 artiklat). Myös tämän luvun määräykset vastaavat suurelta osin EU:n puitepäätöksen ja EU-luovuttamislain vastaavia sääntöjä (HE 88/2003).

Erityissääntö ja edelleen luovuttamisen edellytykset (sopimuksen 23 ja 24 artiklat) ovat nykyään sovellettavaan lainsäädäntöön nähden kuitenkin jonkin verran kevyempiä. EU-luovuttamislain 50 ja 58 §:stä sekä pohjoismaisen luovuttamislain 7 ja 21 §:stä poiketen luovuttavan valtion suostumusta ei sopimuksen 23 artiklan mukaan pääsääntöisesti edellytetä siihen, että luovutettava henkilö voitaisiin asettaa vastuuseen muista ennen luovuttamista tehdyistä rikoksista kuin siitä, jonka vuoksi hänet luovutetaan. Vastuuseen asettamisen voivat estää sellaiseen rikokseen liittyvä ehdoton kieltäytymisperuste tai sopimuksen 5 artiklan 2 tai 4 kappaleessa tarkoitettu alueperiaatteeseen ja syytetoimenpiteiden estävään päätökseen liittyvä harkinnanvarainen kieltäytymisperuste, johon luovuttava valtio ei jätä vetoamatta. Jos kyseessä on luovuttaminen Islannista tai Islantiin, vastuuseen asettamisen voi myös estää se, että rikos on sopimuksen 27 artiklassa tarkoitettu poliittinen rikos.

Luovuttavan valtion määräysvalta lakkaa kuitenkin kokonaan, jos luovutettu henkilö ei ole tilaisuudesta huolimatta poistunut 45 päivän kuluessa luovuttamisen kohteena olevasta valtiosta tai on palannut kyseiseen valtioon sieltä poistuttuaan taikka jos henkilö itse suostuu siihen, että häntä vastaan nostetaan syyte muista rikoksista.

EU-luovuttamislain 58 §:n nojalla jäsenvaltiosta Suomeen luovutettua henkilöä ei lähtökohtaisesti saa asettaa syytteeseen tai rangaista tai riistää vapautta muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, joka oli luovuttamisen perusteena. Erityissäännöstä voidaan poiketa, jos luovutettu ei ole tilaisuudesta huolimatta poistunut 45 päivän kuluessa luovuttamisen kohteena olevasta valtiosta tai on palannut kyseiseen valtioon sieltä poistuttuaan, ensin luovuttanut valtio antaa edelleen luovuttamiseen suostumuksensa, rikoksesta ei voi seurata vankeusrangaistusta, rikosoikeudenkäynti ei johda luovutetun henkilön vapautta rajoittavaan toimenpiteeseen, luovutettu henkilö joutuu muun kuin vapaudenriiston käsittävän rangaistuksen tai toimenpiteen kohteeksi, mukaan lukien taloudellinen rangaistus tai sen sijasta määrätty toimenpide, vaikka se voisikin rajoittaa hänen vapauttaan, henkilö on suostunut luovuttamiseensa ja luopunut vetoamasta erityissääntöön, henkilö on luovuttamisensa jälkeen nimenomaisesti luopunut vetoamasta erityissääntöön tiettyjen luovuttamista edeltäneiden tekojen osalta tai henkilön luovuttanut jäsenvaltio suostuu erityissäännöstä poikkeamiseen. Suomesta luovutetun henkilön syyttämiseen, rankaisemiseen tai vapaudenriistoon muusta ennen luovuttamista tehdystä teosta voidaan EU-luovuttamislain 50 §:n nojalla antaa pyynnöstä lupa, jos luovuttaminen EU-luovuttamislain mukaan olisi sallittua. Luvan antamisesta päättää käräjäoikeus.

Pohjoismaisen luovuttamislain 7 §:n nojalla luovuttamispyyntöön suostuttaessa on asetettava ehdoksi, että luovutettavaa Suomen kansalaista ei saa siinä valtiossa, johon hänet luovutetaan, asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, josta hänet luovutetaan. Ehtoa ei kuitenkaan tarvitse asettaa, jos luovutettu on siihen tuomioistuimessa suostunut, jos hän ei ole tilaisuudesta huolimatta poistunut kuukauden kuluessa luovuttamisen kohteena olevasta valtiosta tai on palannut kyseiseen valtioon sieltä poistuttuaan tai jos pohjoismaisessa luovuttamislaissa säädetyt luovuttamisen edellytykset ovat olemassa ja sisäasiainministeriö 21 §:n nojalla antaa luvan poiketa erityissäännöstä luovutetun henkilön vastaanottaneen Pohjoismaan pyynnöstä. Luovutettavaa, joka ei ole Suomen kansalainen, ei saa ilman hänen suostumusta tai sisäasiainministeriön antamaa lupaa asettaa syytteeseen tai rangaista sellaisesta ennen luovuttamista tehdystä poliittisesta rikoksesta, josta häntä ei ole luovutettu.

Sopimuksen 24 artiklan mukaan henkilö voidaan ilman eri edellytyksiä luovuttaa edelleen muuhun Pohjoismaahan sellaisen rikoksen perusteella, joka on tehty ennen ensimmäistä luovuttamista. Edelleen luovuttaminen EU:n jäsenvaltioon tai muuhun maahan on mahdollista, jos luovutettu henkilö itse suostuu siihen tai ei ole tilaisuudesta huolimatta poistunut 45 päivän kuluessa edelleen luovuttavasta valtiosta tai on palannut kyseiseen valtioon sieltä poistuttuaan taikka jos ensin luovuttanut valtio antaa edelleen luovuttamiseen suostumuksensa ja luovuttaminen kyseisen teon perusteella olisi sen lainsäädännön mukaan ollut mahdollista.

EU-luovuttamislain 61 §:n nojalla jäsenvaltiosta Suomeen luovutettua henkilöä ei lähtökohtaisesti saa luovuttaa edelleen toiseen jäsenvaltioon tai Euroopan unioniin kuulumattomaan valtioon. Edelleenluovuttamiskiellosta toiseen unionin jäsenvaltioon voidaan poiketa vastaavanlaisin perustein kuin sopimuksessa. EU:n ulkopuoliseen valtioon luovuttamiselle tarvitaan aina alun perin luovuttaneen valtion suostumus. Suomesta luovutetun henkilön edelleen luovuttamiseen toiseen EU:n jäsenvaltioon voidaan EU-luovuttamislain 50 §:n nojalla antaa pyynnöstä lupa, jos luovuttaminen EU-luovuttamislain lain mukaan olisi sallittua. Luvan antamisesta päättää käräjäoikeus. Edelleen luovuttamiseen muuhun kuin unionin jäsenvaltioon, Norjaan tai Islantiin sovelletaan yleistä luovuttamislakia, jonka 32 §:n nojalla oikeusministeriö voi myöntää luvan, jos lainmukaiset edellytykset luovuttamiselle kysymyksessä olevalle valtiolle ovat olemassa.

Pohjoismaisen luovuttamislain 7 §:n nojalla luovuttamispyyntöön suostuttaessa on asetettava ehdoksi, että luovutettavaa ei saa luovuttaa edelleen kolmannelle valtiolle ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta, ellei siihen ole annettu erityistä lupaa luovuttamis päätöksessä tai ellei sisäasianministeriö 21 §:n nojalla anna pyynnöstä edelleen luovuttamiseen lupaa. Lupa voidaan antaa jos pohjoismaisessa luovuttamislaissa säädetty luovuttamisen edellytykset ovat olemassa.

1.4 Islannista ja Islantiin luovuttamista koskevat erityismääräykset

Sopimuksen 4 luku sisältää Islantia koskevat erityissäännökset. Oman kansalaisen luovuttamiseen Islantiin tai Islannista ei pääsääntöisesti ole velvoitetta. Jos henkilö on rikosta edeltäneiden kahden vuoden ajan asunut pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa tai jos kyseisestä tai vastaavasta teosta voi täytäntöönpanevan lain mukaan seurata vankeutta yli neljä vuotta, ei luovuttamisesta kuitenkaan voida kieltäytyä. Liitännäisistä rikoksista voidaan luovuttaa, kun edellä mainittu edellytys täyttyy yhden rikoksen osalta.

Islannin ja muiden pohjoismaiden välillä ei myöskään ole pääsääntöisesti velvoitetta luovuttaa poliittisen rikoksen johdosta. Poliittisen rikoksen perusteella tapahtuvasta ulkomaalaisen luovuttamisesta ei kuitenkaan voida kieltäytyä, jos teko on myös pidätysmääräyksen täytäntöönpanevan maan lain mukaan rangaistava tai jos teko on terrorismin vastustamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 16/1990) 1, 2 tai 3 artiklassa tarkoitettu rikos.

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1 Laki rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen (pohjoismainen pidätysmääräys) lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jonka mukaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §. Pykälä sisältää säännöksen, jonka mukaan lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.2 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälä sisältäisi lain soveltamisalaa koskevan säännöksen. Laissa säädettäisiin rikoksen johdosta tapahtuvasta Suomessa oleskelevan henkilön luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan taikka mainitussa Pohjoismaassa oleskelevan henkilön luovuttamisesta Suomeen.

Henkilö voitaisiin ensinnäkin luovuttaa esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä varten. Sopimuksen 1 artiklassa käytetyn määritelmän mukaan luovuttaminen tapahtuu rikosoikeudenkäyntiä varten. Sopimuksen 2, 23 ja 24 artikloissa puhutaan luovuttamisesta syytetoimenpiteitä varten. Näiltä osin sopimuksen suomen kielelle käännetty versio ei ole täysin onnistunut, koska sanamuotoa on mahdollista tulkita niin, ettei soveltamisala kata pelkästään rikoksesta epäillyn luovuttamista. Kuitenkin sopimuksen selitysmuistion mukaan soveltamisala ei poikkea kumottavaksi tarkoitettusta yhteispohjoismaisesta luovuttamislainsäädännöstä, jonka mukaan rikoksesta syytetyn ja tuomitun ohella myös epäilty voidaan luovuttaa. Sopimuksen johdannon 3 kohdassa mainitaan nimenomaisesti myös epäillyn luovuttaminen. Lisäksi kun otetaan huomioon sopimuksen tanskankielelle laadittu alkuperäisversio ja ruotsinkielinen versio, on selvää, että soveltamisalaan kuuluu myös rikoksesta epäillyn luovuttaminen.

Vaikka lain mukaan myös rikoksesta epäilty voidaan pyytää luovutettavaksi Suomeen, on tähän suhtauduttava erityisen harkiten. Esitutkintalain (449/1987) 8 §:n 1 momentin mukaan kenenkään oikeuksiin ei saa esitutkinnassa puuttua enempää kuin on välttämätöntä esitutkinnan tarkoituksen saavuttamiseksi. Pykälän 2 momentin mukaan esitutkinta on toimitettava siten, ettei kenellekään aiheuteta tarpeettomasti vahinkoa tai haittaa. Jos tarvittavat esitutkintatoimenpiteet voitaisiin saada suoritetuksi muuta kansainvälistä oikeusapua hyödyntämällä, ei luovuttamispyyntöä tulisi esittää. Luovuttamista tosiasiallisesti rajoittaa myös se, että luovuttamispyynnön tekeminen edellyttää vangitsemispäätöstä, joka on sopimuksen 7 artiklan mukaan yksilöitävä luovuttamispyynnössä. Suomeen luovuttamisen edellytyksistä säädettäisiin ehdotetussa 50 §:ssä.

Toiseksi henkilö voitaisiin luovuttaa vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Sopimuksen 1 ja 2 artiklan mukaan luovuttaminen tapahtuisi vapausrangaistuksen tai muun vapaudenmenetystä tarkoittavan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten.

Kuten EU-luovuttamislaissa (HE 88/2003) vapausrangaistukseksi käsitettäisiin paitsi vankeusrangaistus myös muu sellainen tuomioistuimen rikoksen johdosta määräämä vapaudenmenetykseuraamus, jota ei pidetä rangaistuksena vaan turvaamistoimena ja joka määrätään rangaistuksen lisäksi tai asemesta. Suomessa tällaisia seuraamuksia ei ole, vaan ainoastaan ehdoton vankeusrangaistus kuuluu lain soveltamisalaan. Lain soveltamisalaan kuuluisivat toisaalta esimerkiksi Ruotsissa määrätty överlämnande till

rättspsykiatrisk vård –niminen seuraamus ja Tanskassa tai Norjassa määrätty forvaring-niminen seuraamus. Ehdollinen vankeus ja yhdyskuntapalvelu eivät kuuluisi lain soveltamisalaan.

Sopimuksen 26 ja 27 artiklassa on Islannista ja Islantiin luovuttamista koskevia erityismääräyksiä. Niiden mukaan Islannista luovuttamiseen sisältyy eräitä rajoituksia, jotka koskevat Islannin kansalaisen luovuttamista tai luovuttamista poliittisen rikoksen johdosta toiseen Pohjoismaahan. Muut Pohjoismaat voivat vastaavalla tavalla rajoittaa luovuttamasta Islantiin poliittisen rikoksen johdosta tai omien kansalaistensa luovuttamista Islantiin.

Suomessa voidaan säätämisyjärjestystä koskevasta jaksosta ilmenevin tavoin säätää myös oman kansalaisen luovuttamisesta. EU-luovuttamislain nojalla oman kansalaisen luovuttaminen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon on laajalti mahdollista. Mainitun lain nojalla voidaan luovuttaa myös poliittiseen rikoksen johdosta.

Ehdotetun lain mukaan voitaisiin siis luovuttaa henkilö ilman mainittuja rajoituksia Norjaan, Ruotsiin ja Tanskaan. Vaikka Islanti voi sopimuksen nojalla luovuttaa henkilöitä muita Pohjoismaita rajoitetummin, luovuttamista Suomesta Islantiin ei ole tarkoituksenmukaista asettaa erityisasemaan. Lakiin ei tämän vuoksi ehdoteta otettavaksi Islantiin luovuttamista koskevia rajoituksia. Myöskään Tanskan Ruotsin ja Norjan lainsäädäntöön ei ehdotettane Islantiin luovuttamista koskevien rajoitusten asettamista (Norjan justis- og politidepartementet, horingsnotat snr. 200606375, Tanskan justitsministeriet, dok. HAA40102). Tietoa ei ole siitä, missä määrin Islanti tulee ottamaan lainsäädäntöönsä sopimuksen 26 ja 27 artiklan mahdollistamia rajoituksia. Mainitut artikkelit on kuitenkin otettava huomioon säädettäessä niin sanotun erityissäännön sisällöstä lakiehdotuksen 55 §:ssä ja edelleen luovuttamisen edellytyksistä lakiehdotuksen 58 §:ssä.

2 luku Luovuttaminen Suomesta toiseen Pohjoismaahan

Yleiset edellytykset

2 §. *Luovuttaminen kaksoisrangaistavuutta tutkimatta.* Pykälässä säädettäisiin Suomesta luovuttamisen yleisistä edellytyksistä. Luovuttamiseen suostuttaisiin, jos pyynnön perusteena olevasta teosta voidaan pyynnön esittäneen Pohjoismaan lain mukaan tuomita ai jos luovutettavaksi pyydetty on tuomittu vapausrangaistukseen.

Luovuttamisen edellytyksenä ei olisi, että teko olisi rangaistava myös Suomen lain mukaan. Kaksoisrangaistavuudella olisi kuitenkin merkitystä ehdotetun 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun kieltäytymisperusteen soveltamista harkittaessa.

Luovuttamiseen suostuttaisiin, jos luovuttamispyynnön tehneen valtion lain mukaan teosta voidaan tuomita vankeutta. Riittävää on, että rangaistusasteikosta ilmenee mahdollisuus tuomita vankeusrangaistus. Muita seikkoja kuten yleisiä rangaistuksen mittaamisia koskevia säännöksiä ei otettaisi huomioon.

Toiseksi luovuttamiseen suostuttaisiin, jos pyynnön tehneessä valtiossa on tuomittu luovutettavaksi pyydetylle henkilölle vapausrangaistus. Vapausrangaistuksen

merkityssisältöä on käsitelty 1 §:n perusteluissa. Mitään alarajaa vapausrangaistuksen pituudelle ei ole asetettu.

Ehdotetun 11 §:n 1 momentin 6 kohdan ja sopimuksen 7 artiklan 1 kappaleen f kohdan mukaan pyynnössä on ilmoitettava pyynnön esittäneen valtion laissa teosta säädetty rangaistusasteikko ja tuomittu rangaistus. Sopimuksen selitysmuistion mukaan luovuttavan valtion tutkintavaltaan eivät kuulu luovutuspyynnön perusteet vaan luovuttamisen edellytykset eli lähinnä kieltäytymisperusteiden käsillä olo. Lähtökohtana olisi, ettei tuomioistuin tutkisi rangaistusasteikkoa tai tuomittua rangaistusta lähemmin, vaan toisen Pohjoismaan ilmoitukseen luotettaisiin. Jos tuomioistuimella olisi perusteltu syy epäillä ilmoituksen oikeellisuutta, voisi se kuitenkin tutkia luovuttamispyynnön perusteet vastaavassa laajuudessa kuin EU-luovuttamislakia koskevassa hallituksen esityksessä esitetty (HE 88/2003).

Pykälä perustuu sopimuksen 2 artiklan 3 kohtaan.

3 §. *Liitännäiset rikokset.* Pykälän mukaan luovuttamiseen suostuttaisiin, vaikka 2 §:n edellytykset täyttyisivät vain yhden teon tai täytäntöönpanettavan rangaistuksen osalta. Riittävää olisi, että yhdestä teosta voidaan tuomita vapausrangaistus. Jos pyyntö koskisi tämän lisäksi myös tekoja, josta voidaan tuomita vain sakkorangaistus, pyyntöön suostuttaisiin myös näiden tekojen osalta. Vastaavasti jos henkilölle on tuomittu yksi vapausrangaistus, voidaan samalla suostua pyyntöön luovuttaa muun rangaistuksen täytäntöönpanemiseksi, vaikka tuomittu rangaistus olisi esimerkiksi sakkoa. Kaksoisrangaistavuutta ei näissäkään tapauksissa tutkittaisi. Pykälä perustuu sopimuksen 2 artiklan 2 kohtaan.

Kieltäytymisperusteet

4 §. Pykälä sisältäisi säännökset ehdottomista kieltäytymisperusteista. Jos tällainen peruste olisi olemassa, Suomesta luovutettavaksi pyydettyä henkilöä ei saisi luovuttaa, vaan luovuttamisesta olisi kieltäydyttävä.

Pykälän 1 momentin 1-3 kohdan mukaan luovuttamisesta tulisi kieltäytyä, jos pyynnön perusteena olevasta teosta on perustuslain 105 §:n 2 momentin mukaisesti lailla säädetty yleinen armahdus, jos pyynnön perusteena olevasta teosta on annettu lainvoimainen ratkaisu Pohjoismaassa tai Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja mahdollisesti tuomittu rangaistus on suoritettu, sitä parhaillaan suoritetaan tai sitä ei voida enää panna täytäntöön taikka jos luovutettavaksi pyydetty on teon tehdessään ollut alle 15-vuotias. Vastaavat kieltäytymisperusteet ovat EU-luovuttamislain 5 §:n 1 momentin 1-3 kohdassa (HE 88/2003), sillä lisäyksellä, että tässä ehdotetun lain mukaan myös Islannissa ja Norjassa annettu lainvoimainen tuomio samasta teosta muodostaa kieltäytymisperusteen. Kohdat perustuvat sopimuksen 4 artiklaan.

Momentin 4 kohdan luovuttamisesta tulisi kieltäytyä, jos pyyntö koskee vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa ja luovutettavaksi pyydetty on Suomen kansalainen, joka pyytää saada suorittaa rangaistuksen Suomessa. Kieltäytymisperuste vastaa EU-luovuttamislain 5 §:n 1 momentin 4 kohtaa (HE 88/2003). Sopimuksen 5 artiklan 5 kappaleen mukaan kieltäytymisperuste on harkinnanvarainen. Vastaavasti kuin EU-luovuttamislainsäädännössä, on nyt ehdotetun lain osalta katsottu perustelluksi, että

luovuttamisesta olisi tällaisissa tapauksissa aina kieltäydyttävä, eikä tuomioistuimella olisi asiassa harkintavaltaa.

Momentin 5 kohdan mukaan luovuttamisesta tulisi kieltäytyä, jos pyyntö koskee tekoa, joka katsotaan kokonaan tai osittain tehdyksi Suomessa taikka suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa eikä teko ole Suomen lain mukaan rangaistava. Kohta vastaa EU-luovuttamislain 5a kohtaa (HE 88/2003) ja sopimuksen 5 artiklan 2 kohtaa, jonka mukaan kieltäytymisperuste on harkinnanvarainen. Myös Ruotsi ja Tanska säätänevät käsillä olevan kieltäytymisperusteen ehdottomaksi.

Momentin 6 kohdan mukaan luovuttamisesta tulisi kieltäytyä, jos olisi perusteltua syytä epäillä, että luovutettavaksi pyydettyä uhkasi kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai että hän joutuisi vainon tai muun ihmisoikeusloukkauksen kohteeksi. Kieltäytymisperuste vastaa EU-luovuttamislain 5 §:n 1 momentin 6 kohtaa (HE 88/2003).

Sopimuksessa ei ole vastaavaa kieltäytymisperustetta, mutta säännös voidaan johtaa sopimuksen johdannon 4-6 kohdista. Johdannon 4-5 kohdan mukaan sopimus rakentuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle, eikä sopimus estä soveltamasta valtiosääntöön sisältyviä muun muassa sananvapautta suojaavia säännöksiä. Johdannon 6 kohdan mukaan ketään ei saa luovuttaa tai luovuttaa edelleen sellaiseen maahan, jossa henkilöllä on vakava vaara saada kuolemanrangaistus taikka joutua kidutuksen tai muun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi. Perustuslain 9 §:n 4 momentissa on ulkomaalaista koskeva luovutuskielto, jos häntä uhkasi kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Pykälän 2 momentin mukaan luovuttamisesta tulisi kieltäytyä, jos se olisi asianomaisen henkilön ikään, terveydentilaan tai muihin henkilökohtaisiin seikkoihin tai olosuhteisiin nähden inhimillisistä syistä kohtuutonta, eikä kohtuuttomuus poistu luovuttamista lykkäämällä. Momentti vastaa EU-luovuttamislain 5 §:n 2 momenttia, joka lisättiin lakiin eduskuntakäsittelyssä (LaVM 7/2003 ja PeVL 18/2003). Sopimuksessa ei ole vastaavaa kieltäytymisperustetta, mutta sopimuksen 19 artiklan 5 kappaleen nojalla luovuttamista voidaan lykätä painavien humanitääristen syiden vuoksi esimerkiksi silloin, jos on painavia syitä olettaa, että luovuttaminen selvästi vaarantaa etsityn henkilön hengen tai terveyden. Ei kuitenkaan ole asianmukaista, että esimerkiksi vakavasti ja pysyvästi sairaan henkilön luovuttamisesta ei voida lain mukaan pidättäytyä muutoin kuin luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa siirtämällä. Ehdotettua säännöstä voidaan pitää perusteltuna sopimuksen johdannon 4 kohdan valossa. Koska täytäntöönpanon siirtäminen on ehdotetun 44 §:n nojalla mahdollista niissä tapauksissa, joissa luovuttaminen olisi inhimillisesti kohtuutonta, on kieltäytymisperusteen soveltaminen syytä rajata niihin tilanteisiin, joissa kohtuuttomuus ei ole täytäntöönpanoa siirtämällä poistettavissa.

5 §. *Harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet.* Pykälässä säädettäisiin harkinnanvaraisista kieltäytymisperusteista. Harkinnanvaraisuus tarkoittaa sitä, että vaikka kieltäytymisperuste soveltuisi tapaukseen, tuomioistuimella ei ole velvollisuutta kieltäytyä luovuttamisesta, vaan kieltäytyminen on tuomioistuimen harkinnassa.

Pykälän *1 kohdan* mukaan luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä, jos luovutettavaksi pyydetty on Suomessa epäilty tai syytteessä pyynnön perusteena olevasta teosta. Säännöksen loppuosa vastaa EU-luovuttamislain 6 §:n 1 kohtaa (HE 88/2003). Kun kuitenkin ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluisi myös rikoksesta epäillyn luovuttaminen, on syytä ulottaa kieltäytymisperuste myös rikoksesta epäiltyyn. Kieltäytymisperusteen soveltumista harkittaessa tulisi kiinnittää huomiota tarkoituksenmukaisuusnäkökohtiin. Jos esimerkiksi teko on osa pääasiassa luovuttamista pyytävässä valtiossa tapahtuneesta laajemmasta rikossarjasta, olisi luovuttamiseen perusteltua suostua. Asiassa voidaan ottaa myös huomioon se, missä valtiossa teko saataisiin tehokkaimmin tutkittua. Jos valtaosa todistajista ja asianomistajista oleskelee luovutusta pyytävän valtion alueella, esitutkinta on yleensä tarkoituksenmukaisinta toimittaa siellä. Käytännössä Pohjoismaiden toimivaltaiset esitutkintaviranomaiset voisivat jo ennen luovuttamispyynnön tekemistä pyrkiä sopimaan, minkä valtion viranomaiset huolehtivat esitutkinnasta.

Kohta perustuu sopimuksen 5 artiklan 1 kappaleeseen. Suomenkielisessä sopimustekstissä mainitaan kieltäytymisperusteena vain luovutettavaksi pyydettyä vastaan jo samasta teosta nostettu syyte. Suomenkielinen sanamuoto ei kuitenkaan ole täysin johdonmukainen, koska sopimuksen soveltamisalaan kuuluu myös rikoksesta epäillyn luovuttaminen. Esimerkiksi sopimuksen ruotsin- ja tanskankielisestä versiosta ilmenee, että kieltäytymisperuste on tarkoitettu ulottumaan myös esitutkintavaiheeseen.

Pykälän *2 kohdan* mukaan luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä, jos pyynnön perusteena olevasta teosta on päätetty jättää syyte nostamatta tai nostetusta syytteestä on luovuttu. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 6 §:n 2 kohtaa (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 5 artiklan 4 kappaleen alkuosaan.

Pykälän *3 kohdan* mukaan luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä, jos teosta on jossain Pohjoismaassa annettu muu lopullinen päätös kuin tuomio, joka estäisi syytteen nostamisen. Säännös vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 6 §:n 3 kohtaa (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 5 artiklan 4 kappaleen loppuosaan. Sopimuksen suomenkielisen version mukaan kieltäytyminen perustuu jossain valtiossa annetulle lopulliselle päätökselle, mutta esimerkiksi ruotsin- ja tanskankielisestä sopimustekstistä sekä selitysmuistiosta käy suoraan ilmi, että kysymys on jossakin Pohjoismaassa annetusta lopullisesta ratkaisusta.

Pykälän *4 kohdan* mukaan luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä, jos luovutettavaksi pyydetty asuu Suomessa pysyvästi ja pyytää saada suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa sekä hänen henkilökohtaisten olosuhteittensa tai muun erityisen syyn takia on perusteltua, että hän suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa. Säännös koskee siis muun maan kuin Suomen kansalaisen luovuttamista. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 6 §:n 4 kohtaa (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 5 artiklan 5 kohtaan.

Pykälän *5 kohdan* mukaan luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä, jos luovutettavaksi pyydetylle on samasta teosta annettu lainvoimainen ratkaisu muualla kuin Pohjoismaihin tai Euroopan unioniin kuuluvassa valtiossa ja jos mahdollisesti

tuomittu rangaistus on kokonaan suoritettu tai sitä suoritetaan taikka sitä ei enää voida panna täytäntöön tuomion antaneen valtion lain mukaan. Kohta koskisi niin sanotussa kolmannessa valtiossa annettujen tuomioiden lisäksi myös kansainvälisten rikostuomioistuimien tuomioita. Säännös perustuu sopimuksen 5 artiklan 3 kohtaan ja 15 artiklan 3 kappaleeseen.

Kieltäytymisperuste vastaa EU-luovuttamislain 6 §:n 7 kohtaa (HE 88/2003), joskin mainitussa laissa Islannissa tai Norjassa annettu tuomio kuuluu harkinnanvaraisiin kieltäytymisperusteisiin.

6 §. *Suostumus luovuttamiseen.* Pykälässä säädettäisiin siitä, mikä merkitys on luovutettavaksi pyydetyn henkilön suostumisella luovuttamiseen. Henkilö luovutettaisiin suostumuksen perusteella, paitsi jos hän on epäiltynä tai syytteessä pyynnön perustavasta teosta Suomessa ehdotetun 5 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Säännös vastaa syytteessä olemisen osalta EU-luovuttamislain 7 §:ää (HE 88/2003). Suomen valtion intressissä voi olla saada teko selvitettyä esitutkinnassa Suomessa tai saada asiaa koskeva syyte käsiteltyä suomalaisessa tuomioistuimessa. Kieltäytymisperuste on kuitenkin harkinnanvarainen, joten luovuttamiseen voidaan myös suostua.

Sopimuksessa ei ole suoranaista määräystä suostumuksen merkityksestä kieltäytymisperusteiden soveltamiseen. Välillisesti 23 artiklasta kuitenkin ilmenee, että suostumukselle on annettu suuri merkitys. Artiklan 1 kohdan mukaan henkilö voidaan asettaa vastuuseen luovuttamista pyytäneessä Pohjoismaassa myös muista kuin pyyntöön sisältyneistä teoista. Tästä säännöstä poiketen henkilöä ei saada syyttää tällaisesta teosta, jos luovuttavan valtion olisi tullut kieltäytyä luovuttamisesta tällaisesta muusta teosta ehdottoman kieltäytymisperusteen vuoksi. Artiklan 2 kohdan mukaan tällaisestakin teosta saadaan kuitenkin asettaa vastuuseen, jos luovutettu suostuu siihen.

Ehdot

7 §. *Luovutettavan palauttamista koskeva ehto.* Pykälän 1 momentin mukaan luovuttamispäätökseen olisi otettava luovutettavan Suomen kansalaisen pyynnöstä ehto, jonka mukaan hänet palautetaan Suomeen suorittamaan vapausrangaistusta, jos hänet on luovutettu esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä varten ja hänet tuomitaan rangaistukseen luovuttamista pyytäneessä valtiossa. Pykälän 2 momentin mukaan voitaisiin vastaava ehto asettaa Suomessa pysyvästi asuvan luovutettavan pyynnöstä, jos hänen henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn perusteella on perusteltua, että hän suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa.

Pykälä vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 8 §:ää (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 6 artiklaan.

Toimivaltaiset viranomaiset

8 §. *Toimivaltaiset tuomioistuimet.* Pykälässä säädettäisiin, että tässä laissa tarkoitettuja asioita olisivat toimivaltaisia käsittelemään Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen käräjäoikeudet. Säännös vastaisi asiallisesti EU-luovuttamislain 11 §:ää (HE 88/2003). On perusteltua muun muassa menettelyjen samankaltaisuuden vuoksi,

että samat tuomioistuimet käsittelevät sekä EU-luovuttamislainsäädännössä että ehdotetussa laissa tarkoitetut luovuttamisasiat.

Pykälä perustuu sopimuksen 3 artiklaan, jonka mukaan oikeusviranomaisen tulee päättää pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta. Tämä tarkoittaa, että sisäasiainministeriö ei enää voi olla luovuttamisasioista päättävä viranomainen Pohjoismaiden jäsenvaltioiden välillä.

9 §. *Toimivaltaiset syyttäjät.* Pykälässä säädettäisiin, että jollei tässä laissa toisin säädetä, toimivaltaisia syyttäjiä olisivat Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen käräjäoikeuksien tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät. Erityisestä syystä myös muu kihlakunnansyyttäjä olisi toimivaltainen. Säännös vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 12 §:ää (HE 88/2003). Esityksessä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että Pohjoismaiden välisten luovuttamisasioiden käsittely keskitetään samoille syyttäjille, jotka ovat toimivaltaisia EU-luovuttamislain nojalla.

Pyynnön toimittaminen ja sisältö

10 §. *Yhteydenpitojärjestys.* Pykälän 1 momentin mukaan Pohjoismaan toimivaltainen viranomainen voisi lähettää luovuttamista ja kiinniottamista koskevan pyynnön kansainvälisen yhteydenpitojärjestelmän välityksellä taikka suoraan yhteen tai useampaan Pohjoismaahan ja pyytää henkilön etsintää kyseisten Pohjoismaiden kansallisten etsintämenettelyjen mukaisesti.

Sopimuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaan pyyntö voitaisiin toimittaa Schengenin sopimuksen mukaisesti. Mainittu sopimus ei kuitenkaan ole sovellettavissa tässä laissa tarkoitettujen pyyntöjen välittämiseen, joten kansainvälinen yhteydenpitojärjestelmä viittaa käytännössä Interpolin I-24/7 -järjestelmään. Lakiin ei kuitenkaan ehdoteta tästä otettavaksi mainintaa, jottei synny tarvetta muuttaa lakia, jos käyttöön tultaisiin myöhemmin ottamaan uusi yhteydenpitojärjestelmä.

Pykälän 2 momentin mukaan pyyntö voitaisiin toimittaa suoraan tai kansainvälisten yhteyskanavien kautta toimivaltaiselle syyttäjälle, jos luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka Suomessa tunnetaan. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 13 §:n 2 momenttia (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 8 artiklan 1 kappaleeseen.

Pykälän 3 momentin mukaan syyttäjän olisi ilmoitettava keskusrikospoliisille pyynnöstä, jota ei ole toimitettu sen välityksellä. Säännös on samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 13 §:n 3 momentti (HE 88/2003).

11 §. *Pyynnön sisältö ja muoto.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä tiedoista, jotka luovuttamispyynnössä tulee olla. Näitä olisivat luovutettavaksi pyydettyä henkilöä koskevat tiedot, pyynnön esittäneen viranomaiset, ilmoitus vangitsemismääräyksestä tai täytäntöönpantavasta tuomiosta, pyynnön perusteena olevan teon yksilöinti ja oikeudellinen luonne sekä rangaistusasteikko taikka täytäntöönpantava rangaistus. Säännös vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 14 §:n 1 momenttia (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 7 artiklan 1 kohtaan. Sopimuksen liitteenä on mallilomake, jonka mukaisesti tiedot tulee pyynnössä esittää. Lomake on lähes identtinen Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisessä luovuttamisessa käytettävän kaavakkeen kanssa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että jos luovuttamispyyntö koskee useita tekoja, riittävää olisi, että pyynnössä ilmoitettaisiin yhdestä vangitsemismääräyksestä tai täytäntöönpantavasta tuomiosta, josta ilmenee, että ehdotetussa 2 §:ssä säädetyt edellytykset luovuttamiselle ovat olemassa. Ehdotetun 3 §:n mukaan luovuttaminen voi käsittää sellaisiakin tekoja tai rangaistuksia, jotka eivät täytä ehdotetun 2 §:n edellytyksiä, kunhan edellytykset ovat olemassa yhden teon tai rangaistuksen osalta. Momentti perustuu sopimuksen 7 artiklan 2 kappaleeseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että jos Ruotsi tai Tanska tekee EU-luovuttamislain mukaisen luovutuspyynnön Suomelle, sitä pidettäisiin tässä laissa tarkoitettuna pyyntönä. Säännöksen tarkoituksena on vähentää hallinnollista työtä siten, ettei ole tarpeellista tehdä luovutuspyyntöä sekä nyt ehdotetun pohjoismaisen lain että EU-luovuttamislain mukaisena, jos etsityn henkilön olinpaikkaa ei tiedetä. Säännös perustuu sopimuksen 1 artiklan 2 kohtaan.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että pyyntö voitaisiin tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste. Säännös olisi samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 14 §:n 2 momentti (HE 88/2003).

12 §. *Kieli ja käännökset.* Pykälässä säädettäisiin, että luovuttamispyynnön voisi tehdä suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka niin, että liitteenä olisi käännös jollekin näistä kielistä. Toimivaltainen viranomainen voisi kuitenkin hyväksyä muullakin kielellä tehdyn pyynnön. Jos pyyntö olisi tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisin olisi huolehdittava pyynnön kääntämisestä jommallekummalle kielelle.

Säännös on samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 15 § (HE 88/2003). Sopimuksessa ei ole määräyksiä käytettävästä kielestä.

13-42 §. Säännökset koskisivat kiinniottamista, säilöön ottamista ja säilössä pitämistä, avustajaa ja puolustajaa, luovutettavaksi pyydetyille tehtäviä ilmoituksia ja tiedusteluja, suostumuksen antamista luovuttamiseen ja sen peruuttamista, luovuttamisasian käsittelyä käräjäoikeudessa ja muutoksenhakua sekä luovuttamis päätöksen täytäntöönpanoa. Säännökset vastaavat pääosin EU-luovuttamislain 16-45 §:ää (HE 88/2003 ja LaVM 7/2003) ja perustuvat osittain sopimuksen 9-15 artiklaan. Säännökset koskevat pääosin sellaisia valtion sisäisiä menettelyitä, jotka sopimuksessa jätetään järjestettäväksi kansallisessa lainsäädännössä.

EU-luovuttamislain eri säännöksiin mukaan suostumus voi koskea luovuttamisen lisäksi myös niin sanotusta erityissäännöstä poikkeamista ja edelleen luovuttamista. Ehdotetussa laissa säädettäisiin vain suostumuksesta luovuttamiseen, koska sopimuksen mukaan luovutusta pyytäneessä maassa saadaan henkilö pääsääntöisesti asettaa vastuuseen myös muista teoista kuin niistä, jotka sisältyvät luovutuspyyntöön. Myös edelleen luovuttaminen on pääsääntöisesti sallittu. EU-luovuttamislaissa lähtökohta on toinen, sillä erityissääntö ja kielto luovuttaa edelleen ovat pääsääntöjä.

Vaikkei ehdotetussa laissa säädettäisikään suostumuksesta erityissäännöstä poikkeamiseen ja edelleen luovuttamiseen, mitään estettä ei ole sille, että tarvittaessa tällaisten suostumusten antamismahdollisuudesta ilmoitettaisiin ja selvittäisiin niiden merkitys ja että annetuista suostumuksista otettaisiin maininta luovuttamispäätökseen ja että muutenkin meneteltäisiin vastaavalla tavalla kuin laissa säädellyn luovutussuostumuksen suhteen.

Sopimuksen 14 artiklassa on määräyksiä noudatettavista määräajoista. Jos henkilö on suostunut luovuttamiseen, lopullinen päätös luovuttamisesta olisi tehtävä kolmessa päivässä suostumuksen antamisesta ja muissa tapauksissa viimeistään 30 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta. Määräajoista voidaan poiketa erityistapauksissa.

Sopimuksen suomenkielisestä sanamuodosta huolimatta määräykset eivät ole luonteeltaan ehdottomia vaan suuntaa antavia, kuten sopimuksen ruotsinkielisestä versiosta ja selitysmuistiosta käy ilmi.

EU-luovuttamislain mukaan suostumustapauksissa käräjäoikeuden tulee tehdä päätös kolmessa päivässä suostumuksen antamisesta ja muissa tapauksissa 26 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta. Lisäksi muutoksenhauulle ja siihen vastaamiselle on varattu seitsemän päivää kummallekin. Korkeimman oikeuden tulee antaa ratkaisunsa kahdenkymmenen päivän kuluessa vastauksen antamiselle varatun määräajan päättymisestä. Säännökset on laadittu pitäen silmällä sitä, että EU-luovuttamislain perustana olevassa puitepäätöksessä määräaika lopullisen ratkaisun antamiselle on 60 päivää etsityn kiinniottamisesta.

Sopimuksen määräaikoja on käytännössä mahdotonta noudattaa kaikissa tapauksissa, jos muutoksenhaku käräjäoikeuden ratkaisusta olisi sallittua. Vakiintuneena periaatteena voidaan pitää sitä, että tuomioistuimen ratkaisuun on lähtökohtaisesti saatava hakea kertaalleen muutosta. Ei myöskään ole perusteltua, että muutoksenhaku järjestettäisiin eri tavalla ehdotetussa laissa verrattuna EU-luovuttamislakiin. Lakiin ei tule toisaalta ottaa sellaisia määräaikoja, joita ei käytännössä voida noudattaa.

Siksi säädettävään lakiin ehdotetaan otettavaksi EU-luovuttamislakia vastaavat säännökset muutoksenhausta. Käytännössä muutoksenhakutapauksissa on EU-luovutuslain määräajoista pystytty lähes aina pitämään kiinni. Lisäksi sopimuksen 30 päivän määräajan ylittäminen käytännössä tapahtuisi vain niissä tilanteissa, joissa käräjäoikeuden päätöksestä valitetaan korkeimpaan oikeuteen eli todennäköisesti suhteellisen harvoin. Viivästyksestä olisi ilmoitettava ehdotetun 32 §:n mukaisesti pyynnön tehneen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

43 §. *Täytäntöönpanoaika.* Pykälän 1 momentin mukaan henkilö tulisi luovuttaa luovutusta pyytäneen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisimman pian viranomaisten sopimana aikana. Luovuttaminen tulisi panna täytäntöön viimeistään viiden päivän kuluttua luovuttamispäätöksen saatua lainvoiman. Säännös perustuu sopimuksen 19 artiklan 1 ja 2 kohtaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että jos luovuttaminen ei olisi erityisten olosuhteiden vuoksi mahdollista 1 momentissa mainittuna aikana, toimivaltaisten

viranomaisten tulee sopia uusi luovuttamisaika ja henkilö tulisi luovuttaa viiden päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisestä. Säännös perustuu sopimuksen 19 artiklan 3 kohtaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että jos 2 momentissa mainitun määräajan noudattaminen ei ole mahdollista Suomesta tai luovutuspyynnön esittäneestä Pohjoismaasta riippumattomien olosuhteiden vuoksi, mainittujen valtioiden toimivaltaisten viranomaisten tulee sopia uudesta luovuttamisajankohdasta. Henkilö tulisi luovuttaa kymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä. Säännös perustuu pääosin sopimuksen 19 artiklan 4 kohtaan.

44 §. *Täytäntöönpanon siirtäminen.* Pykälän mukaan tuomioistuimien voisi siirtää luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jos luovuttaminen olisi inhimillisesti kohtuutonta. Päätös tulisi panna täytäntöön mahdollisimman pian viranomaisten sopimana aikana sen jälkeen, kun estettä ei enää olisi. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tällöin sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovutettava henkilö tulisi luovuttaa kymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä

Säännös vastaa EU-luovuttamislain 47 §:ää (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 19 artiklan 5 kohtaan.

45 §. *Vapaaksi päästäminen.* Pykälän mukaan jos henkilö on edelleen säilössä ehdotetun 43 tai 44 §:ssä tarkoitettujen määräaikojen päättyessä, hänet tulisi päästää vapaaksi. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 48 §:ää (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 19 artiklan 6 kohtaan.

46 §. *Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan tuomioistuimien voisi lykätä luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettava henkilö voidaan syyttää muusta kuin luovuttamispyynnön perusteena olevasta teosta tai, jos hänet on tuomittu rangaistukseen, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen.

Pykälän 2 momentin mukaan täytäntöönpanon lykkäämisen asemesta henkilö voitaisiin luovuttaa väliaikaisesti toimivaltaisten viranomaisten välisessä kirjallisessa sopimuksessa tarkemmin määritellyin ehdoin.

Säännös vastaa EU-luovuttamislain 49 §:ää (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 20 artiklaan.

Erityissääntö

47 §. *Luvan pyytäminen.* Pykälän mukaan Suomesta toiseen Pohjoismaahan luovutettu henkilö saataisiin ilman eri lupaa vastuuseen toisessa Pohjoismaassa myös muista ennen luovuttamista tehdyistä teoista. Poikkeuksena olisivat kuitenkin ne teot, joista Suomi olisi kieltäytynyt luovuttamasta 4 §:ssä mainittujen ehdottomien kieltäytymisperusteiden vuoksi.

Säännös vastaa osittain EU-luovuttamislain 50 §:ää (HE 88/2003). Mainitun lain mukaan henkilöä ei saa asettaa vastuuseen muista teoista kuin niistä, jotka sisältyivät luovutuspyyntöön. Toisin sanoen luovutusta pyytäneitä valtiota sitoo niin sanottu erityissääntö.

Sopimuksessa sitä vastoin on pääsääntönä, että henkilö voidaan asettaa vastuuseen myös muista kuin pyyntöön sisällyneistä teoista. Erityissäännöstä poikkeamiseen tarvitaan kuitenkin joissain tapauksissa luovuttaneen Pohjoismaan lupa.

Lupa on sopimuksen 5 ja 23 artiklan mukaan tarpeen, jos vastuuseen asettaminen koskee tekoa, jonka perusteella luovuttamisesta olisi voitu kieltäytyä sillä perusteella, että teko katsotaan tehdyksi kokonaan tai osittain luovuttaneen valtion alueella tai siihen rinnastettavassa paikassa eikä teko ole mainitun valtion lain mukaan rikos tai jos luovuttaneessa valtiossa on päätetty jättää syyte nostamatta samasta teosta tai syytteestä on luovuttu taikka jos samasta teosta on jossain Pohjoismaassa annettu lopullinen päätös, joka estää syytteen nostamisen. Ehdotetun 55 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan Suomen toimivaltaisen viranomaisen tulee vastaavissa tapauksissa pyytää lupa erityissäännöstä poikkeamiseen siltä Pohjoismaalta, joka on luovuttanut henkilön Suomeen.

Ehdotetun lain 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi, että luovuttamiseen ei suostuta, jos teko on tehty kokonaan tai osittain Suomessa eikä se ole Suomen lain mukaan rangaistava. Lupaa erityissäännöstä poikkeamiseen ei annettaisi, kuten ei muutenkaan, jos pyyntö koskee tekoa, jota koskee ehdotetussa 4 §:ssä mainittu ehdoton kieltäytymisperuste. Sitä vastoin ehdotetun 5 §:n 2 ja 3 kohdassa mainitut kieltäytymisperusteet, syyttämättä jättäminen, syytteestä luopuminen ja muu pohjoismainen syytteen nostamisen estävä lopullinen ratkaisu kuin tuomio, ovat harkinnanvaraisia, joten tuomioistuimien voisi näissä tapauksissa harkintansa mukaan antaa luvan erityissäännöstä poikkeamiseen. Jos käsillä olisi muu 5 §:ssä tarkoitettu harkinnanvarainen kieltäytymisperuste, noudatettaisiin pääsääntöä. Toisin sanoen henkilö voitaisiin asettaa vastuuseen toisessa Pohjoismaassa ilman Suomen toimivaltaisen viranomaisen lupaa.

Suostumusta koskevan pyynnön tulisi sisältää 11 §:ssä tarkoitetut tiedot, ja se tulisi toimittaa toimivaltaiselle syyttäjälle. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 50 §:n viimeistä virkettä (HE 88/2003).

48-49 §. Pykälissä säädettäisiin luvan myöntämisen edellytyksistä ja menettelystä. Pykälät vastaavat EU-luovuttamislain 51-52 §:ää (HE 88/2003).

3 luku Luovuttaminen toisesta Pohjoismaasta Suomeen

Yleiset edellytykset

50 §. *Edellytykset pyynnön esittämiselle.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden käsillä ollessa voidaan pyytää henkilön luovuttamista toisesta Pohjoismaasta Suomeen esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä varten.

Luovuttamista voitaisiin pyytää sellaisen teon perusteella, josta voidaan Suomen lain mukaan tuomita rangaistukseksi yksi vuosi vankeutta. Yhden vuoden rajoitus seuraa siitä, että luovutuspyynnössä tulee sopimuksen 7 artiklan mukaan ilmoittaa pyynnön perusteena oleva vangitsemispäätös. Tästä edellytyksestä ehdotetaan säädettäväksi 11 §:ssä. Voimassa olevan pakkokeinolain 1 luvun 3 ja 8 §:n mukaan vangitsemispäätös voidaan luovuttamisen kannalta olennaisissa tilanteissa antaa, jos teosta voidaan

tuomita vähintään vuosi vankeutta. Tähän ei vaikuta jäljempänä oleva ehdotus pakkokeinolin muuttamisesta, jossa ei puututa yhden vuoden edellytykseen.

Pyyntö voisi koskea myös luovuttamista esitutkintaa varten. Kuten edellä 1 §:n perusteluissa on todettu, luovutuspyynnön tekemiseen esitutkintaa varten on suhtauduttava harkiten ja hyödynnettävä ensisijaisesti muita kansainvälisen oikeusavun keinoja.

Pykälän 2 *momentin* mukaan luovuttamista toisesta Pohjoismaasta Suomeen voidaan pyytää, jos pyynnön perusteena olevasta teosta on annettu vankeusrangaistuksen langettava täytäntöönpanokelpoinen tuomio Suomessa. Tuomitun vankeusrangaistuksen pituudella ei ole merkitystä, mutta lajiltaan vankeusrangaistuksen tulee olla ehdoton. Edellä olevan sopimuksen 7 artiklaan perustuvan 11 §:n kohdalla on tullut esiin, että tuomiosta on ilmoitettava pyynnössä, vaikkei sitä vaadita liitettäväksi pyyntöön.

Luovuttamista voitaisiin pyytää paitsi lainvoimaisen tuomion perusteella myös silloin, kun lainvoimaa vailla oleva tuomio on täytäntöön pantavissa. Oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 22 §:n mukaan hovioikeuden tuomio voidaan panna täytäntöön kuin lainvoimainen tuomio, jollei korkein oikeus ole mainitun luvun 23 §:n nojalla kieltänyt tai keskeyttänyt tuomion täytäntöönpanoa. Myös eräissä muissa tilanteissa lainvoimaa vailla oleva tuomio voi olla täytäntöön pantavissa.

Pykälän 1 ja 2 momentti perustuvat sopimuksen 2 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin liitännäisistä teoista ja tuomioista. Ensinnäkin luovuttamista voidaan pyytää myös sellaisten tekojen perusteella, joista ei voida tuomita rangaistukseksi vankeutta. Riittävää on, että yhdestä luovutuspyyntöön sisältyvästä teosta voidaan tuomita vankeusrangaistus ja että yhdestä teosta on annettu vangitsemispäätös. Toiseksi luovuttamista voidaan pyytää myös esimerkiksi tuomitun sakon täytäntöönpanemiseksi, kunhan luovutuspyyntöön sisältyy yksi 2 momentissa tarkoitettu tuomio.

Momentti perustuu sopimuksen 2 artiklan 2 kohtaan ja 7 artiklan 2 kohtaan.

Vaikka momentin mukaan luovutuspyyntöön voitaisiin sisällyttää liitännäisiä rikoksia tai tuomioita, luovutusta pyytävän viranomaisen olisi kuitenkin syytä harkita, missä määrin tähän on tarvetta ja onko se ylipäätään tarkoituksenmukaista. Yleensä ei esimerkiksi liene syytä sisällyttää pyyntöön suurta määrää lieviä liitännäisrikoksia tai sakkotuomioita, koska ehdotetun lain mukaan niin sanottu erityissääntö ei pääsäännön mukaan olisi voimassa. Siten luovutettu henkilö voitaisiin pääsääntöisesti asettaa vastuuseen näistä liitännäisistä asioista, vaikkei niitä olekaan luovutuspyynnössä mainittu.

Luovuttamista koskevaa pyyntöä tulisi pitää muissa Pohjoismaissa sopimuksen 1 artiklan mukaan tässä laissa tarkoitettuna pyyntönä, vaikka se olisikin tehty EU-luovuttamislain mukaisesti.

Menettely

51 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälän mukaan ehdotetun 50 §:n 1 momentin mukaisen pyynnön tekisi syyttäjä, joka olisi toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Rikosseuraamusvirasto tekisi 50 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön.

Säännös vastaa EU-luovuttamislain 54 §:ää (HE 88/2003).

52 §. *Yhteydenpitojärjestys.* Pykälässä säädettäisiin Suomeen luovuttamista koskevan luovutuspyynnön toimittamisesta. Säännös perustuu sopimuksen 8 artiklaan ja sisältäisi vastaavat määräykset kuin ehdotettu Suomesta toiseen Pohjoismaahan luovuttamista koskeva 10 §.

53 §. *Pyynnön sisältö ja muoto.* Pykälän mukaan luovuttamista Suomeen koskevan pyynnön tulee sisältää ehdotetun 11 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot, ja se voidaan tehdä mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Säännös perustuu sopimuksen 7 artiklan 1 kohtaan.

54 §. *Kieli ja käännökset.* Pykälän mukaan pyyntö tehtäisiin pyynnön vastaanottavan Pohjoismaan kielellä tai muulla sen hyväksymällä kielellä. Keskusrikospoliisi huolehtisi tarvittavien käännösten tekemisestä ja toimittamisesta mainitulle Pohjoismaalle.

Säännös vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 57 §:ää (HE 88/2003). Sopimuksessa ei ole määräyksiä käytettävästä kielestä.

Erityissääntö ja ehdot

55 §. *Erityissäännön noudattaminen.* Valtioiden välisissä luovutus sopimuksissa on pääsääntönä niin sanotun erityissäännön voimassaolo. Säännön mukaan luovutettua henkilöä ei voida asettaa vastuuseen hänen luovuttamistaan pyytäneessä valtiossa muista kuin pyyntöön sisällyneistä teoista.

Sopimuksessa on kuitenkin omaksuttu toinen ratkaisu. Pääsääntönä on, että erityissääntöä ei noudateta. Toisin sanoen henkilö voidaan asettaa vastuuseen muistakin teoista kuin niistä, jotka sisältyivät luovuttamispyyntöön. Pääsäännöstä on kuitenkin joitain poikkeuksia, joista niistäkin voidaan eräissä tapauksissa poiketa.

Edellä todetun mukaisesti pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että Suomeen luovutettuun henkilöön saadaan pääsäännön mukaan rajoituksetta kohdistaa esitutkinta- ja toimenpiteitä sekä täytäntöönpanotoimia ennen luovuttamista tehdyistä teoista, vaikka niitä ei olisi sisällytettykään luovuttamispyyntöön.

Pääsäännöstä olisi kolme poikkeusta, joiden soveltumista on tarkasteltava henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan näkökulmasta. Momentin *1 kohdan* mukaan teosta ei saada asettaa vastuuseen, jos henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan olisi pitänyt kieltäytyä luovuttamisesta ehdotetun 4 §:n 1 momentin 1-3 kohdan perusteella. Nämä kieltäytymisperusteet vastaavat sopimuksen 4 artiklan ehdottomia kieltäytymisperusteita, joita ovat yleinen armahdus, samasta teosta Pohjoismaassa tai

Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu lopullinen tuomio (*ne bis in idem*) tietyin poikkeuksin ja puuttuva rikosoikeudellinen vastuukä.

Merkitystä voisi olla ensimmäisellä kohdalla, jos luovuttaneessa Pohjoismaassa on myönnetty yleinen armahdus. Myös toisella kohdalla saattaisi olla joissain tilanteissa merkitystä. Kun muissa Pohjoismaissa ei ole korkeampaa vastuukärajaa kuin 15 vuotta, ei 3 kohdalla liene käytännössä merkitystä, koska Suomessa ei muutenkaan ryhdyttäisi rikosoikeudellisiin toimiin alle 15 vuotiaan teon johdosta.

Pääsäännöstä poikettaisiin momentin *2 kohdan* mukaan sillä perusteella, että henkilön luovuttanut Pohjoismaa olisi voinut kieltäytyä luovuttamasta ehdotetun 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa taikka 5 §:n 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla perusteella eli käsillä olisi sopimuksen 5 artiklan 2 tai 4 kohdan harkinnanvarainen kieltäytymisperuste. Näitä ovat samaa tekoa koskeva syyttämättä jättäminen tai syytteestä luopuminen luovuttaneessa Pohjoismaassa, samasta teosta jossakin Pohjoismaassa annettu muu lopullinen päätös kuin tuomio, joka estäisi syytteen nostamisen, sekä teon tekeminen kokonaan tai osittain luovuttaneen Pohjoismaan alueella tai vastaavassa paikassa, eikä teko olisi tämän Pohjoismaan lainsäädännön mukaan rangaistava.

Jos henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan lainsäädännössä ei ole 2 kohdassa tarkoitettua kieltäytymisperustetta, voidaan noudattaa pääsääntöä. Jos kuitenkin luovuttanut Pohjoismaa olisi lainsäädäntönsä mukaan voinut mainituilla perusteilla kieltäytyä luovuttamisesta, toimenpiteisiin ei saada Suomessa ryhtyä ilman luovuttaneen Pohjoismaan suostumusta.

Pääsäännöstä poikettaisiin momentin *3 kohdan* mukaan sillä perusteella, että henkilö on luovutettu Suomeen Islannista, joka olisi kansallisen lainsäädäntönsä mukaan voinut kieltäytyä sillä perusteella, että liitännäisasia katsotaan poliittiseksi rikokseksi. Säännös ei siis soveltuisi silloin, kun Norja, Ruotsi tai Tanska on luovuttanut henkilön Suomeen.

Sopimuksen 27 artiklan mukaan Islannin kansalaisen luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan poliittisen rikoksen johdosta voidaan kieltäytyä. Myös ulkomaalaisen luovuttamisesta voidaan kieltäytyä. Ulkomaalainen kuitenkin luovutetaan Islannista poliittisen rikoksen johdosta, jos se olisi rangaistava Islannin lain mukaan tai se sisältyisi terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 16/1990) 1-3 artiklaan.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin niistä perusteista, joiden mukaan toimenpiteisiin voidaan Suomessa ryhtyä, vaikka edellä 2 momentissa mainittu poikkeusperuste olisikin käsillä. Näitä perusteita olisi kaksi.

Momentin *1 kohdan* mukaan voitaisiin noudattaa pääsääntöä, jos toisesta Pohjoismaasta Suomeen luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta eikä hän ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta. Momentin *2 kohdan* mukaan voitaisiin noudattaa pääsääntöä, jos luovutettu henkilö on antanut suostumuksensa 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta poikkeamiseen.

Pykälän 1 ja 2 momentti perustuvat sopimuksen 23 artiklaan.

Pykälän 3 *momentin* mukaan edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua luovuttaneen Pohjoismaan suostumusta pyytäisi syyttäjä. Pyynnössä olisi oltava ehdotetun 11 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot. Henkilöä olisi ennen pyynnön tekemistä kuultava ja hänen kirjallinen lausuntonsa olisi liitettävä pyyntöön. Menettely vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 58 §:n 3 momentissa säädettyä menettelyä (HE 88/2003).

56 §. *Ehtojen noudattaminen.* Pykälässä säädettäisiin siitä, että jos henkilö on luovutettu Suomeen toisesta Pohjoismaasta ja jos luovuttamispäätöksessä on asetettu ehto, jonka mukaan henkilö on palautettava luovuttaneeseen Pohjoismaahan suorittamaan Suomessa mahdollisesti tuomittavaa rangaistusta, on ehto Suomen viranomaisia sitova. Kysymyksessä on ehto, jonka Suomi voisi asettaa ehdotetun 7 §:n nojalla. Ehto sitoisi myös niissä tilanteissa, joissa toinen Pohjoismaa pyytää muunkin kuin oman kansalaisensa tai siellä pysyvästi asuvan henkilön palauttamista mahdollista rangaistuksen suorittamista varten.

Säännös vastaisi EU-luovuttamislain 59 §:ää, joka lisättiin lakiin eduskuntakäsittelyssä (LaVM 7/2003).

57 §. *Vangitsemispäätöksen edellytykset.* Ehdotettu säännös olisi samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 60 § (HE 88/2003).

Edelleen luovuttaminen

58 §. *Edelleen luovuttamisen edellytykset.* Valtioiden välisissä luovutus sopimuksissa on perinteisesti ollut lähtökohtana, että edelleen luovuttaminen on sallittua vain ensiksi luovuttaneen valtion suostumuksin. Sopimuksessa lähdetään kuitenkin siitä, että edelleen luovutus toiseen Pohjoismaahan on sallittua ilman erityisiä rajoituksia.

Edellä todetun mukaisesti 1 momentissa säädettäisiin, että Pohjoismaasta Suomeen luovutettu henkilö saadaan luovuttaa edelleen Suomesta kolmanteen Pohjoismaahan, jos luovuttamista on pyydetty rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeustapauksesta. Kun henkilö on luovutettu Suomeen, häntä ei saada luovuttaa edelleen, jos edelleen luovuttaminen koskisi henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansalaista tai jos edelleen luovuttaminen koskisi poliittista rikosta. Lisäksi kielto edellyttää sitä, että henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa olisi voinut kansallisen lainsäädäntönsä mukaan kieltäytyä luovuttamisesta, jos edelleen luovuttamista pyytänyt Pohjoismaa olisi pyytänyt luovuttamista suoraan henkilön Suomeen luovuttaneelta Pohjoismaalta. Edelleen luovuttaminen olisi kuitenkin sallittua, jos henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa suostuu edelleen luovuttamiseen. Poikkeussääntö perustuu sopimuksen 26 ja 27 artiklaan, joihin sisältyvät Islannista tai Islantiin luovuttamista koskevat erityismääräykset.

Sopimuksen 26 artikla koskee oman kansalaisen luovuttamista Islannista toiseen Pohjoismaahan taikka Norjasta, Ruotsista, Suomesta tai Tanskasta luovuttamista Islantiin. Islannin kansalaisen luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan Islannista voidaan kieltäytyä, jollei luovutettavaksi kaavailtu henkilö asunut tekoa edeltävän kahden

vuoden ajan luovutusta pyytävässä Pohjoismaassa tai jollei teosta tai vastaavasta teosta voida tuomita Islannin lainsäädännön mukaan yli neljä vuotta vankeutta.

Sopimuksen 27 artiklassa on luovuttamista poliittisen rikoksen johdosta Islannista tai Islantiin koskevia erityismääräyksiä. Artiklan mukaan Islannin kansalaisen luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan poliittisen rikoksen johdosta voidaan kieltäytyä. Myös ulkomaalaisen luovuttamisesta Islannista voidaan kieltäytyä, jollei teko ole rangaistava Islannin lainsäädännön mukaan tai jollei teko sisälly terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 16/1990) 1-3 artiklaan.

Muut Pohjoismaat voivat asettaa vastaavia rajoituksia oman kansalaisen luovuttamiselle Islantiin tai luovuttamiselle poliittisen rikoksen johdosta. Kuten ehdotetun 1 §:n perusteluissa on todettu, tällaisia rajoituksia henkilön luovuttamisesta Suomesta Islantiin ei ehdoteta, eivätkä myöskään Norja, Ruotsi ja Tanska ilmeisesti aio asettaa tällaisia Islantiin luovuttamista koskevia rajoituksia. Sitä vastoin ei ole tiedossa, missä määrin Islanti aikoo säätää 26 tai 27 artiklan mahdollistamia rajoituksia.

Poikkeussäännöksellä voisi olla merkitystä kahden tyyppisessä edelleen luovuttamista koskevassa tilanteessa. Ensinnäkin jos henkilö on luovutettu Islannista Suomeen ja kolmas Pohjoismaa pyytäisi Islannin kansalaisen luovuttamista tai luovuttamista poliittisen rikoksen johdosta, Suomi ei saa henkilöä edelleen luovuttaa, jos Islanti kansallisen lainsäädäntönsä mukaan olisi kieltäytynyt luovuttamisesta tilanteessa, jossa kolmas Pohjoismaa olisi pyytänyt luovuttamista suoraan Islannilta.

Toiseksi jos Norjan, Ruotsin tai Tanskan kansallisessa lainsäädännössä on rajoituksia luovuttaa omia kansalaisiaan Islantiin tai luovuttamiselle poliittisen rikoksen johdosta Islantiin ja jos Islanti pyytää Suomeen luovuttaneen kolmannen Pohjoismaan kansalaisen luovuttamista tai luovuttamista poliittisen rikoksen johdosta Suomesta Islantiin, luovuttamisesta on kieltäydyttävä, jos kolmas Pohjoismaa olisi kansallisen lainsäädäntönsä mukaan voinut kieltäytyä luovuttamisesta tilanteessa, jossa Islanti olisi pyytänyt luovuttamista suoraan kolmannelta Pohjoismaalta.

Edelleen luovuttaminen olisi kuitenkin sallittua, jos ensiksi mainitussa tapauksessa Islanti ja toisessa tapauksessa kolmas Pohjoismaa antavat Suomelle luvun edelleen luovuttamiseen.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin edelleen luovuttamisesta muuhun maahan kuin Pohjoismaahan. Pääsääntönä olisi, ettei henkilöä saa luovuttaa edelleen Suomesta muuhun maahan kuin Pohjoismaahan.

Edelleen luovuttaminen olisi kuitenkin sallittua kolmella perusteella. Ensinnäkin jos Suomeen luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta eikä hän ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta, hänet saadaan luovuttaa. Toiseksi edelleen luovuttaminen olisi sallittua, jos Suomeen luovutettu henkilö siihen suostuu, ja kolmanneksi, jos henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan toimivaltainen viranomaisen antaa suostumuksen edelleen luovuttamiseen.

Pykälä perustuu sopimuksen 24 artiklaan.

59 §. *Pyynnö luovuttaa edelleen.* Pykälässä säädettäisiin siitä, kenen tehtävä on pyytää suostumusta edelleen luovuttamiseen. Jos edelleen luovuttamiselle Suomesta toiseen Pohjoismaan tarvitaan henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan suostumus, suostumuksen pyytäminen olisi pykälän mukaan toimivaltaisen syyttäjän tehtävä. Pyyntö tulisi sisältää ehdotetun 11 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot. Säännös vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 62 §:ää (HE 88/2003).

Jos edelleen luovuttamista on Suomelta pyytänyt muu kuin Pohjoismaa, pyynnön tekemisestä noudatettaisiin, mitä siitä on muualla säädetty. Jos edelleen luovuttamista koskevan pyynnön tekisi muu Euroopan unionin jäsenvaltio kuin Pohjoismaa, pyynnön tekisi EU-luovuttamislain mukaan syyttäjä. Yleisen luovuttamislain mukaan pyynnön tekeminen kuuluisi oikeusministeriölle.

4 luku Erinäiset säännökset

60 §. *Kuuleminen ennen luovuttamista koskevaa päätöstä.* Pykälässä säädettäisiin luovutettavaksi pyydetyn henkilön kuulemisesta luovutusta pyytäneen valtion pyynnöstä. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 63 §:ää (HE 88/2003).

61 §. *Ehtojen poistaminen.* Pykälässä säädettäisiin tilanteesta, jossa toinen Pohjoismaa pyytää Suomesta luovutettavaksi henkilöä, joka on luovutettu Suomeen Pohjoismaiden ulkopuolelta ehdoin, että edelleen luovuttaminen on kielletty. Suomessa toimivaltaisen viranomaisen tulisi pyytää luovuttaneelta valtiolta lupaa edelleen luovuttamiseen. Toimivaltainen viranomainen olisi syyttäjä, jos henkilö on luovutettu Suomeen muusta Euroopan unionin jäsenvaltiosta kuin Pohjoismaasta ja muissa tapauksissa yleensä oikeusministeriö. Ehdotetussa laissa tarkoitetut määräajat alkaisivat kuluu ehtojen voimassaolon lakattua.

Säännös vastaa EU-luovuttamislain 64 §:ää (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 17 artiklaan.

62 §. *Erioikeudet ja vapaudet.* Pykälässä säädettäisiin siitä, että jos Suomesta luovutettavaksi pyydettyä koskee erioikeus tai vapaus, tässä laissa säädettyt määräajat alkavat kuluu, kun toimivaltainen viranomainen saa tiedon erioikeuden tai vapauden poistamisesta.

Säännös vastaa EU-luovuttamislain 56 §:ää (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 16 artiklaan.

63 §. *Etsintä, takavarikko ja omaisuuden siirtäminen.* Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta toimittaa Suomessa etsintä ja takavarikko luovuttamista pyytäneen valtion pyynnöstä tai ilmankin sitä sekä mahdollisuudesta määrätä takavarikoitu esine tai menetetyksi tuomittu omaisuus siirrettäväksi luovuttamista pyytäneelle valtiolle. Vastaavasti Suomen viranomainen voisi pyytää etsintää, takavarikkoa tai omaisuuden siirtämistä.

Säännös on samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 66 § (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 25 artiklaan.

64 §. *Vapaudenmenetyksajan vähentäminen.* Pykälän mukaan luovuttamismenettelystä aiheutunut vapaudenmenetys olisi vähennettävä rangaistuksesta rikoslain 6 luvun 13 §:n mukaisesti.

Säännös on samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 67 § (HE 88/2003) ja perustuu sopimuksen 22 artiklaan.

65 §. *Kustannukset.* Pykälän mukaan toisen Pohjoismaan pyynnön täytäntöönpanosta aiheutuvia kustannuksia ei perittäisi kyseiseltä Pohjoismaalta. Kun sopimuksessa ei ole määräystä kustannuksista, yleisen käytännön mukaisesti kuluja ei perittäisi.

66 §. *Kauttakuljetus.* Pykälän mukaan Pohjoismaasta toiseen Pohjoismaahan luovutettava henkilö saadaan kuljettaa ilman eri lupaa Suomen yli tai kautta. Vastaavasti Suomen toimivaltaisen viranomaisen ei tarvitse pyytää lupaa kautta- tai ylikuljetukseen.

Säännös vastaa pohjoismaisen luovuttamislain 22 §:ää ja perustuu sopimuksen 21 artiklaan.

68 §. *Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.* Ehdotetulla lailla kumottaisiin 3 päivänä kesäkuuta 1970 annettu laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä (270/1960) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen ja sen nojalla annetut asetukset 368-369/1960, 443/1960, 363/1961 ja 372/1962.

2.3 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta

33 §. Pykälän 2 momentissa säädetään, että Suomen kansalainen saadaan kuljettaa Suomen kautta, jos kysymys on luovuttamisesta rikoksen johdosta toiseen Pohjoismaahan tai Euroopan unionin jäsenvaltioon. Voimassa olevan pohjoismaisen luovuttamislain 22 §:n mukaan lupaa ei tarvita siihen, että luovutettaessa henkilö Pohjoismaasta toiseen hänet kuljetetaan Suomen kautta. Vastaava säännös sisältyy 2 lakiehdotuksen 71 §:ään. Kun mainitulla lakiehdotuksella on tarkoitus kumota pohjoismaainen luovuttamislaki, ehdotetaan momentin viittaussäännöstä vastaavasti muutettavaksi.

2.4 Pakkokeinolaki

Pakkokeinolain 1 luvun 3 ja 8 §:n mukaan rikoksesta todennäköisin syin epäilty saadaan pidättää ja vangita, jos rikoksesta ei ole säädetty lievempää rangaistusta kuin kaksi vuotta vankeutta tai jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja on syytä epäillä, että hän lähtee pakoon tai karttaa esitutkintaa, oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa, vaikeuttaa asian selvittämistä esimerkiksi todistusaineistoa hävittämällä tai jatkaa rikollista toimintaa. Lisäksi saadaan pidättää ja vangita henkilö, joka ei anna henkilötietojaan tai jolla ei ole vakinaista asuntoa Suomessa ja joka todennäköisesti poistuisi maasta.

Pakkokeinolain 1 luvun 15 §:n mukaan voidaan muun muassa vangita poissaolevana sellainen henkilö, joka ei ole Suomessa. Vangitsemisesta päättää tuomioistuin pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta. Mainittuja virkamiehiä ovat 1

luvun 5 §:n mukaan muun muassa poliisipäällystään kuuluvat poliisimiehet ja viralliset syyttäjät.

Luovuttamislainsäädännössä säännönmukaisesti edellytetään, että henkilöstä on annettu vangitsemismääräys, jotta voidaan pyytää toiselta valtiolta henkilön luovuttamista Suomeen ja jotta pyyntöön suostuttaisiin toisessa valtiossa.

Vangitsemista koskevat säännökset on muotoiltu ennen kaikkea pitäen silmällä sitä tilannetta, että Suomessa oleskeleva on epäiltynä Suomessa tehdystä rikoksesta. Nykyiset vangitsemissäännökset eivät kuitenkaan aina välttämättä sovellu tapauksiin, joissa henkilö on tehnyt rikoksen Suomessa ja poistunut sen jälkeen Suomesta. Tällaisen henkilön olinpaikka ulkomailla voi olla myös tiedossa. Tällaisissa tapauksissa vangitsemismääräys on nykyisen lain perusteella annettavissa vaikeuksista vain silloin, kun henkilöä epäillään rikoksesta, josta ei ole säädetty lievempää rangaistusta kuin kaksi vuotta vankeutta. Vangitsemisedellytyksen soveltamisala on kuitenkin suhteellisen kapea. Sen perusteella voidaan vangita esimerkiksi henkirikoksesta, törkeästä ryöstöstä tai törkeästä raiskauksesta todennäköisin syin epäilty. Toisaalta esimerkiksi törkeä huumausainerikos ja törkeä pahoinpitely eivät kuulu säännöksen soveltamisalaan.

Vangitseminen sellaisen rikoksen perusteella, josta voidaan tuomita vähintään yksi vuosi vankeutta, edellyttää, että käsillä on ainakin yksi edellä mainittu lisäperuste. Jos henkilö on ehtinyt poistua Suomen lainkäyttöalueelta, ei ole kovin mielekästä pohtia paonvaaraa tai lainkäytön karttamista. Todisteiden hävittämistä tai rikollisen toiminnan jatkamisvaarasta ei useinkaan ole selvitystä esitettävissä. Myöskään tuntemattoman tai ulkomailla asuvan erityiset vangitsemisperusteet eivät sovellu, jos epäilty on jo poistunut Suomesta.

Edellä mainitun perusteella pakkokeinolakiin ehdotetaan otettavaksi uusi vangitsemisperuste, joka tulisi sovellettavaksi, kun tarvitaan vangitsemispäätös, jotta voitaisiin pyytää henkilön luovuttamista Suomeen. Merkitystä ei ole sillä, minkä luovuttamislain nojalla luovuttamista pyydetään.

1 luku Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen

8 §. *Vangitsemisen edellytykset.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi *3 momentti*, jonka mukaan Suomeen luovuttamista varten rikoksesta todennäköisin syin epäilty saadaan vangita, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Säännös vastaa muutoin pidättämisen ja vangitsemisen yleissäännöstä, mutta paon, todisteiden hävittämisen tai rikollisen toiminnan jatkamisen vaaraa ei edellytettäisi.

Säännös olisi luonteeltaan toissijainen. Säännöstä sovellettaisiin vain niissä tilanteissa, joissa luovutusasian toimivaltainen viranomainen on päättänyt, että hän tulee esittämään luovuttamispyynnön. Eri luovuttamislakien mukaan luovuttamispyyntöön on liitettävä jäljennös vangitsemispäätöksestä tai sisällytettävä muuten vastaavat tiedot vangitsemispäätöksestä.

Vangitsemismenettelyssä noudatettaisiin, mitä 1 luvussa säädetään. Tuomioistuin päättää luvun 9 §:n mukaan vangitsemisesta ja asiassa käytännössä sovellettaisiin

15 §:n 3 momenttia tietyissä olevan vangitsemisesta. Tuomioistuin ei tutkisi, ovatko Suomeen luovuttamisen edellytykset olemassa vaan ainoastaan vangitsemisedellytysten käsillä olon. Tuomioistuimelle ei myöskään olisi tarpeen esittää luovutuspyyntöä tai luonnosta sellaiseksi. Jos kuitenkin virkamies myöhemmin toteaisi, ettei hän tulekaan luovuttamispyyntöä esittämään, hänen olisi soveltuvin osin luvun 24 §:n 2 momentin osoittamalla tavalla pyydettävä tuomioistuimelta vangitsemispäätöksen peruuttamista.

Luvun 10 §:n mukaan esitutinnan aikana vangitsemisvaatimuksen tekee pidättämiseen oikeutettu virkamies eli yleensä poliisipäällystöön kuuluva poliisimies, jonka on ilmoitettava vaatimuksesta ennen sen tekemistä syyttäjälle, joka voi ottaa asian päätettäväkseen. Syyteharkinnan aikana vangitsemisvaatimuksen tekemisestä päättää syyttäjä.

Suomeen luovuttamista voi vaatia EU-luovuttamislain ja säädettäväksi ehdotetun pohjoismaisen luovuttamislain mukaan kihlakunnansyyttäjä. Yleisen luovuttamislain mukaan syyttäjä- ja poliisiviranomainen voi tehdä oikeusministeriölle esityksen henkilön luovuttamisesta Suomeen. Esitystä varten tarvitaan vangitsemismääräys. Oikeusministeriö päättää luovuttamispyynnön tekemisestä.

Kun samoilla viranomaisilla on toimivalta vaatia vangitsemista ja tehdä luovuttamispyyntö tai esitys siitä, ei luvun 10 §:ää ehdoteta muutettavaksi. Selvä lähtökohta olisi, että se viranomainen, joka on päättänyt tehdä luovuttamispyynnön tai esityksen siitä, esittäisi myös ehdotetun 8 §:n 3 momenttiin perustuvan vangitsemisvaatimuksen. Estettä ei kuitenkaan olisi sille, että esimerkiksi syyttäjän päätettyä tehdä EU-luovuttamislain mukaisen luovutuspyynnön vangitsemisvaatimuksen esittäisi syyttäjän suostumuksella muu pidättämiseen oikeutettu virkamies. Kun etsitty henkilö luovutettaisiin Suomeen tai hänet otetaan kiinni Suomen alueella, asiassa sovellettaisiin luvun 19 §:ää, jonka mukaan poissaolleen kiinniottamisesta on ilmoitettava tuomioistuimelle, jonka on otettava vangitsemisasiä uudelleen tutkittavaksi viipymättä ja viimeistään neljän vuorokauden kuluttua vapaudenmenetyksestä. Jos henkilö luovutetaan ulkomailta Suomeen, neljän vuorokauden määräaika alkaisi siitä, kun luovutettava saapuu Suomen maaperälle. Tässä oikeudenkäynnissä kiinniotetun vangitsemista voidaan jatkaa, jos siihen on luvun 3 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset. Vangitsemispäätöstä ei luonnollisestikaan enää voitaisi perustaa ehdotettuun 8 §:n 3 momenttiin, koska henkilö on jo Suomessa.

3 Voimaantulo

Esityksessä ehdotetaan, että lait tulisivat voimaan 1.1.2008.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan

kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset siihen katsomatta, onko määräys ristiriidassa tai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa.

Edellä mainitun mukaisesti sopimuksessa on useita määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Sopimuksen keskeisiä elementtejä ovat aineellisia määräyksiä sisältävät sopimusmääräykset. Tällaisia ovat erityisesti sopimuksen 1-2, 4-6, 9-12, 15-16 ja 20-27 artikla.

Suomi antaisi 3 artiklan nojalla ilmoituksen, jonka mukaan artiklan 1 kohdassa tarkoitettu pidätysmääräyksen antava oikeusviranomainen on Suomessa syytetoimenpiteiden osalta syyttäjä. Vapausrangaistusten täytäntöönpanoa koskevien pyyntöjen osalta pidätysmääräyksen antava oikeusviranomainen olisi Rikosseuraamusvirasto. Artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja täytäntöönpanosta vastaavia oikeusviranomaisia ovat Suomessa Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen käräjäoikeudet sekä korkein oikeus, jotka ovat toimivaltaisia päättämään pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta. Pidätysmääräyksiä olisivat toimivaltaisia vastaanottamaan Helsingin, Kuopion seudun, Oulun ja Tampereen kihlakunnan syyttäjänviraston syyttäjät sekä erityisestä syystä myös muu syyttäjä.

Suomi antaisi 3 artiklan 3 kohdan nojalla ilmoituksen, jonka mukaan Suomi nimeää keskusviranomaiseksi oikeusministeriön ja keskusrikospoliisin SIRENE-toimiston. Suomen ilmoituksessa kuitenkin selvennettäisiin, että oikeusministeriö toimii keskusviranomaisena, johon toisen jäsenvaltion viranomainen voi ottaa yhteyttä eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyvissä kysymyksissä. Tarvittaessa, jos muita toimittamistapoja ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisina, oikeusministeriö voi myös vastaanottaa pidätysmääräyksiä toimitettavaksi toimivaltaiselle syyttäjälle. Keskusrikospoliisin SIRENE-toimiston osalta Suomen ilmoituksessa selvennettäisiin, että toimisto on toimivaltainen välittämään pohjoismaisia pidätysmääräyksiä ja niihin liittyvää kirjeenvaihtoa toimivaltaisille syyttäjille. Pidätysmääräykset ja niihin liittyvä kirjeenvaihto voidaan kuitenkin toimittaa myös suoraan toimivaltaiselle syyttäjälle.

Koska näissä ilmoituksissa on kyse vain Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan määräytyvien toimivaltaisten viranomaisten nimeämisestä, esityksessä on katsottu, ettei niiden tekeminen edellytä eduskunnan suostumusta.

5 Säättämistäjärjestys

Esitys sisältää ehdotuksen siitä, että myös Suomen kansalaisia voidaan pohjoismaisen luovuttamislain nojalla vastoin tahtoaan luovuttaa toiseen Pohjoismaahan. Suomen kansalaisten luovuttamisen edellytysten ja esteiden osalta noudatettaisiin samoja periaatteita kuin muidenkin henkilöiden luovuttamisen osalta. Sopimuksessa omat kansalaiset asetetaan samaan asemaan kuin muutkin henkilöt.

Esitys sisältää ehdotuksen myös siitä, että Suomen kansalainen voitaisiin vastoin tahtoaan kuljettaa Suomen alueen läpi. Kansalaisten kauttakuljetukseen sovellettaisiin samoja periaatteita kuin muihinkin henkilöihin. Kauttakuljetuksen edellytyksistä säädettäisiin pohjoismaisen luovuttamislain 72 §:ssä. Kauttakuljetus olisi sallittu ilman eri lupaa.

Perustuslain 9 §:n 3 momentin mukaan Suomen kansalaista ei saa estää saapumasta maahan, karkottaa maasta eikä vastoin tahtoaan luovuttaa tai siirtää toiseen maahan. Esityksen sisältö on edellä mainituin osin ristiriidassa perustuslain 9 §:n 3 momentin kanssa. Tämä edellyttää, että 1 lakiehdotuksessa tarkoitettu pohjoismaisen sopimuksen voimaansaattamislaki ja 2 lakiehdotuksessa tarkoitettu pohjoismainen luovuttamislaki tulisi säätää perustuslain 95 §:n 2 momentissa tarkoitettussa perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Perustuslain 9 §:n 3 momentti on ehdotettu muutettavaksi (HE 102/2003). Lakiehdotus on jätetty lepäämään (EV 111/2005). Jos tämä ehdotus hyväksytään, voitaisiin tässä kaikki ehdotetut lait säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Perustuslain 9 §:n 4 momentin mukaan ulkomaalaista ei saa luovuttaa, jos häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu. Mainitun kohdan kannalta on merkityksellinen ehdotetun pohjoismaisen luovuttamislain 4 §:n 5 kohta, jonka mukaan luovuttamisesta tulee kieltäytyä, jos on perusteltua syytä epäillä luovutettavan henkilön joutuvan kohdelluksi mainitulla tavalla. Vastaava kieltäytymisperuste on EU-luovuttamislaisissa, jonka on katsottu täyttävän perustuslain 9 §:n 4 momentin vaatimukset (PeVL 18/2003).

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (pohjoismainen pidätysmääräys).

Samalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen (pohjoismainen pidätysmääräys) lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 95 §:n 2 momentissa määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §

Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (pohjoismainen pidätysmääräys) lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.

Laki**rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden
Pohjoismaiden välillä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 95 §:n 2 momentissa määrättyllä tavalla, säädetään:

1 luku**Yleiset säännökset**

1 §

Soveltamisala

Tämän lain mukaisesti voidaan luovuttaa Suomessa oleskeleva henkilö esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä taikka vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan sekä pyytää Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa oleskeleva henkilö luovutettavaksi Suomeen.

2 luku

Luovuttaminen Suomesta toiseen Pohjoismaahan*Yleiset edellytykset*

2 §

Luovuttaminen kaksoisrangaistavuutta tutkimatta

Luovuttamiseen suostutaan, jos pyynnön perusteena olevasta teosta pyynnön esittäneen Pohjoismaan lain mukaan voidaan tuomita vapausrangaistus taikka jos luovutettavaksi pyydetty on pyynnön esittäneessä Pohjoismaassa tuomittu vapausrangaistukseen.

3 §

Liitännäiset rikokset

Jos pyyntö käsittää useita tekoja ja 2 §:ssä säädetty edellytykset ovat olemassa jonkin teon osalta, pyyntöön voidaan suostua myös näiden muiden tekojen osalta.

Kieltäytymisperusteet

4 §

Ehdottomat kieltäytymisperusteet

Luovuttamisesta tulee kieltäytyä, jos:

1) pyynnön perusteena olevasta teosta on Suomessa perustuslain 105 §:n 2 momentin mukaisesti lailla säädetty yleinen armahdus ja tekoon voitaisiin rikoslain (39/1889) 1 luvun mukaan soveltaa Suomen lakia;

2) luovutettavaksi pyydetty on Pohjoismaassa tai Euroopan unionin jäsenvaltiossa lainvoimaisesti tuomittu pyynnön perusteena olevasta teosta edellyttäen, että jos hänet on tuomittu rangaistukseen, hän on suorittanut sen tai suorittaa sitä taikka rangaistusta ei voida enää panna täytäntöön tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan;

3) luovutettavaksi pyydetty ei pyynnön perusteena olevan teon tehdessään ollut täyttänyt viittätoista vuotta;

4) pyyntö koskee vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa ja luovutettavaksi pyydetty on Suomen kansalainen ja pyytää saada suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa; vapausrangaistus on pantava Suomessa täytäntöön noudattaen, mitä siitä erikseen säädetään;

5) pyynnön perusteena oleva teko katsotaan rikoslain 1 luvun mukaan tehdyksi kokonaan tai osittain Suomessa taikka suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa eikä teko tai sitä vastaava teko ole Suomessa rangaistava;

6) on perusteltua syytä epäillä, että luovutettavaksi pyydettyä uhkaisi kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai että hän joutuisi alkuperänsä, tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuulumisensa, uskontonsa, vakaumuksensa tai poliittisen mielipiteensä vuoksi henkeään tai vapauttaan uhkaavan tai muun vainon kohteeksi, taikka voidaan perustellusti olettaa, että hän joutuu ihmisoikeuksien tai perustuslaissa turvatun oikeusturvan, sananvapauden tai yhdistymisvapauden loukkauksen kohteeksi.

Luovuttamisesta tulee kieltäytyä myös, jos luovuttaminen asianomaisen henkilön ikään, terveydentilaan tai muihin henkilökohtaisiin seikkoihin taikka erityisiin olosuhteisiin nähden olisi inhimillisistä syistä kohtuutonta eikä tämä kohtuuttomuus ole poistettavissa siirtämällä täytäntöönpanoa 44 §:n nojalla.

5 §

Harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet

Luovuttamisesta voidaan kieltäytyä, jos:

- 1) luovutettavaksi pyydetty on Suomessa epäilty tai syytteessä pyynnön perusteena olevasta teosta;
- 2) pyynnön perusteena olevasta teosta on Suomessa päätetty jättää syyte nostamatta tai nostetusta syytteestä on luovuttu;
- 3) pyynnön perusteena olevasta teosta on jossakin Pohjoismaassa annettu muu lopullinen päätös kuin tuomio, joka estäisi syytteen nostamisen;
- 4) pyyntö koskee vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa, luovutettavaksi pyydetty asuu Suomessa pysyvästi ja pyytää saada suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa sekä hänen henkilökohtaisten olosuhteittensa tai muun erityisen syyn takia on perusteltua, että hän suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa; vapausrangaistus on pantava Suomessa täytäntöön noudattaen, mitä siitä erikseen säädetään;
- 5) luovutettavaksi pyydetty on jossakin muussa kuin Pohjoismaihin tai Euroopan unioniin kuuluvassa valtiossa taikka kansainvälisessä rikostuomioistuimessa lainvoimaisesti tuomittu pyynnön perusteena olevasta teosta edellyttäen, että jos hänet on tuomittu rangaistukseen, hän on suorittanut sen tai suorittaa sitä taikka rangaistusta ei voida enää panna täytäntöön tuomion antaneen maan lainsäädännön mukaan.

6 §

Suostumus luovuttamiseen

Vaikka luovutettavaksi pyydetty suostuu luovuttamiseensa, luovuttamisesta voidaan kieltäytyä 5 §:n 1 kohdassa säädetyllä perusteella.

Ehdot

7 §

Luovutettavan palauttamista koskeva ehto

Päätettäessä luovuttaa Suomen kansalainen esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä varten luovuttamisen ehdoksi on asetettava, että hänet välittömästi tuomion tultua lainvoimaiseksi palautetaan Suomeen suorittamaan mahdollisesti tuomittua vapausrangaistusta, jos luovutettavaksi pyydetty luovuttamisasian käsittelyn yhteydessä on pyytänyt saada suorittaa rangaistuksen Suomessa.

Jos luovutettavaksi pyydetty asuu Suomessa pysyvästi, 1 momentin mukainen ehto voidaan asettaa, jos luovutettavaksi pyydetty luovuttamisasian käsittelyn yhteydessä on pyytänyt saada suorittaa rangaistuksen Suomessa ja hänen henkilökohtaisten

olosuhteittensa tai muun erityisen syyn takia on perusteltua, että hän voi suorittaa mahdollisesti tuomittavan vapausrangaistuksen Suomessa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut seuraamukset on pantava Suomessa täytäntöön noudattaen, mitä siitä erikseen säädetään.

Toimivaltaiset viranomaiset

8 §

Toimivaltaiset tuomioistuimet

Jollei tässä laissa toisin säädetä, luovuttamisesta ja säilöön ottamisen voimassa pitämisestä päättää:

- 1) Helsingin käräjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Helsingin tai Kouvolan hovioikeuden tuomiopiirin alueella;
- 2) Kuopion käräjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;
- 3) Oulun käräjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;
- 4) Tampereen käräjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Turun tai Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin alueella.

Erityisestä syystä 1 momentissa mainittu käräjäoikeus voi päättää luovuttamisesta ja säilöön ottamisen voimassa pitämisestä siitä riippumatta, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu.

9 §

Toimivaltaiset syyttäjät

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen käräjäoikeuksien tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjän tehtäviä.

Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä.

Pyynnön toimittaminen ja sisältö

10 §

Yhteydenpitojärjestys

Pohjoismaan toimivaltainen viranomainen voi lähettää kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön kansainvälisen yhteydenpitojärjestelmän välityksellä taikka

suoraan yhteen tai useampaan Pohjoismaahan ja pyytää henkilön etsintää kyseisten Pohjoismaiden kansallisten etsintämenettelyjen mukaisesti.

Jos luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka Suomessa tunnetaan, pyyntö voidaan toimittaa suoraan tai kansainvälisten yhteydenpitokanavien välityksellä toimivaltaiselle syyttäjälle.

Syyttäjän on tehtävä keskusrikospoliisille ilmoitus pyynnöstä, jota ei ole toimitettu keskusrikospoliisiin välityksellä.

11 §

Pyynnön sisältö ja muoto

Kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön tulee sisältää seuraavat tiedot:

- 1) luovutettavaksi pyydetyn henkilöllisyys ja kansalaisuus;
- 2) pyynnön esittäneen toimivaltaisen viranomaisen nimi, osoite, puhelin- ja telekopionumero sekä sähköpostiosoite;
- 3) ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös tai tuomio, joka täyttää 2 §:ssä säädetty edellytykset;
- 4) rikoksen luonne ja oikeudellinen luokittelu;
- 5) kuvaus olosuhteista, joissa rikos on tehty, mukaan lukien aika, paikka ja se, miten luovutettavaksi pyydetty on osallinen rikokseen;
- 6) määrätty rangaistus, jos kyseessä on lopullinen tuomio, tai pyynnön esittäneen Pohjoismaan laissa rikoksesta säädetty rangaistusasteikko; sekä
- 7) mahdollisuuksien mukaan rikoksen muut seuraukset.

Jos pyyntö koskee useita tekoja, riittävää on, että yhdestä teosta ilmoitetaan, että 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu päätös tai tuomio on olemassa.

Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain annetun lain (1286/2003) 14 §:n mukaista Ruotsin tai Tanskan pyyntöä pidetään myös tässä pykälässä tarkoitettuna kiinniottamista ja luovuttamista koskevana pyyntönä.

Pyyntö on tehtävä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

12 §

Kieli ja käännökset

Pyyntö on tehtävä suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä.

Suomen toimivaltainen viranomainen voi täyttää pyynnön, vaikka pyyntö on tehty jollakin muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä, jollei pyynnön täyttämiseksi muutoin ole estettä.

Jos pyyntö on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisin tulee huolehtia pyynnön kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

Kiinniottaminen ja säilöön ottaminen

13 §

Kiinniottaminen

Poliisimies saa ottaa kiinni tämän lain nojalla luovutettavaksi pyydetyn, joka on määrätty säilöön otettavaksi.

Poliisimies saa ottaa tämän lain nojalla luovutettavaksi pyydetyn kiinni ilman säilöön ottamista koskevaa päätöstäkin, jos kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön täytäntöönpano voi muuten vaarantua. Kiinniottamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä pakkokeinolaissa (450/1987) säädetään.

Kiinniottamisesta on viipymättä ilmoitettava keskusrikospoliisille ja toimivaltaiselle syyttäjälle. Keskusrikospoliisi ilmoittaa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

14 §

Säilöön ottaminen

Luovuttamisen varmistamiseksi pidättämiseen oikeutettu virkamies voi päättää ottaa luovutettavaksi pyydetyn säilöön. Säilöön ottamista koskevat asiakirjat on viipymättä toimitettava toimivaltaiselle syyttäjälle. Jos syyttäjä päättää jatkaa säilössä pitämistä, hänen on ilmoitettava siitä toimivaltaiselle käräjäoikeudelle.

Säilössä pitämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä tutkintavankeudesta säädetään.

Luovutettavaksi pyydetty voidaan säilöön ottamisen sijasta määrätä matkustuskieltoon. Matkustuskiellosta on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä pakkokeinolaissa säädetään ja mitä tässä laissa säädetään säilöön ottamisesta.

15 §

Säilöön ottamisen pitäminen voimassa

Saatuun ilmoituksen säilöön ottamisesta käräjäoikeuden on otettava säilöön ottamisen voimassa pitämistä koskeva asia käsiteltäväkseen viipymättä noudattaen soveltuvien osin, mitä pakkokeinolaissa säädetään vangitsemisvaatimuksen käsittelystä. Syyttäjä esittää säilöön ottamisen voimassa pitämistä koskevan vaatimuksen käräjäoikeudessa.

Tuomioistuimen on pysyttävä säilöön ottamista koskeva päätös voimassa, jos on syytä epäillä, että kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön täytäntöönpano voi muuten vaarantua. Syyttäjän on ilmoitettava käräjäoikeuden päätöksestä keskusrikospoliisille.

16 §

Kantelu säilöön ottamisen pitämisestä voimassa

Säilöön otettu saa määräajasta riippumatta kannella korkeimpaan oikeuteen käräjäoikeuden säilöön ottamisen voimassa pitämistä koskevasta päätöksestä.

Avustaja ja puolustaja

17 §

Oikeus avustajaan ja puolustajaan

Luovutettavaksi pyydetyllä on oikeus käyttää avustajaa.

Luovutettavaksi pyydetylle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Tuomioistuimien määrää puolustajalle maksettavaksi kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvien osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään.

Luovutettavaksi pyydetylle, joka on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa, poliisin on viipymättä selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Luovuttamiasian valmistelu

18 §

Luovutettavaksi pyydetylle tehtävät ilmoitukset ja tiedustelut

Kun luovutettavaksi pyydetty on pyynnön vuoksi otettu säilöön tai muuten tavoitettu Suomessa, keskusrikospoliisin on viipymättä annettava luovutettavaksi pyydetylle todisteellisesti tiedoksi kiinniottamista ja luovuttamista koskeva pyyntö sekä selostettava sen sisältö. Luovutettavaksi pyydetylle on myös ilmoitettava, että hänellä on mahdollisuus suostua luovuttamiseensa. Luovutettavaksi pyydetylle on lisäksi

selostettava suostumusten merkitys. Luovutettavaksi pyydetyltä on tiedusteltava, aikooko hän suostua luovuttamiseensa tai katsooko hän, että tässä laissa säädettyjä kieltäytymisperusteita tai ehtoja voidaan soveltaa hänen asiassaan. Luovutettavaksi pyydetyltä on tarvittaessa myös tiedusteltava, pyytääkö hän saada suorittaa vapausrangaistuksensa Suomessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut ilmoitukset ja tiedustelut on tehtävä luovutettavaksi pyydetyn ymmärtämällä kielellä. Suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä säädetään kielilaisissa (423/2003).

Suoritetuista toimenpiteistä on laadittava pöytäkirja, johon on tehtävä merkinnät tehdyistä toimenpiteistä ja jossa on ilmoitettava saatu selvitys. Keskusrikospoliisi toimittaa pöytäkirjan ja muut asiakirjat toimivaltaiselle syyttäjälle.

19 §

Määräaikojen noudattaminen

Saatuun 14 §:n mukaisesti säilöön ottamista koskevat asiakirjat syyttäjän on huolehdittava, että luovuttamisasiaa käsitellään viivytyksettä siten, että tuomioistuin voi noudattaa tässä laissa säädettyjä määräaikoja.

20 §

Lisätietojen pyytäminen

Syyttäjä ja poliisi voivat tarvittaessa pyytää lisätietoja pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaiselta viranomaiselta. Tietojen toimittamiselle voidaan asettaa määräaika.

21 §

Pyynnön toimittaminen käräjäoikeudelle

Syyttäjän tulee toimittaa käräjäoikeudelle pyyntö luovuttamista koskevan päätöksen tekemisestä. Pyyntö on oltava kirjallinen. Syyttäjän on toimitettava jäljennös pyynnöstä luovutettavaksi pyydetylle tämän ymmärtämällä kielellä.

Pyynnössä tulee esittää:

- 1) ajankohta, jolloin luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa;
- 2) onko luovutettavaksi pyydetty säilöön otettuna sekä säilöön ottamisen ajankohta;
- 3) selvitys luovuttamisen edellytyksistä, kieltäytymisperusteista ja ehdoista;

4) onko luovutettavaksi pyydetty ilmoittanut aikovansa suostua luovuttamiseensa; sekä

5) onko luovutettavaksi pyydetystä esitetty muita luovuttamispyyntöjä.

Pyynnössä on lisäksi ilmoitettava luovutettavaksi pyydetyn ja hänen avustajansa nimi sekä yhteystiedot. Pyynnön liitteenä tulee olla kiinniottamista ja luovuttamista koskeva pyyntö, mahdollisesti toimitetut lisätiedot sekä keskusrikospoliisin laatima pöytäkirja.

Luovuttamisasian käsittely

22 §

Muu noudatettava sääntely

Jollei tässä laissa toisin säädetä, luovuttamisasian käsittelyssä käräjäoikeudessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä rikosasiain käsittelystä käräjäoikeudessa säädetään.

23 §

Määräaikojen noudattaminen käräjäoikeudessa

Käräjäoikeuden on huolehdittava, että luovuttamisasiaa käsitellään viivytyksettä siten, että tuomioistuin voi noudattaa tässä laissa säädettyjä määräaikoja.

24 §

Käräjäoikeuden kokoonpano ja istunto

Luovuttamisasiaa käsiteltäessä käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Istunto voidaan pitää myös muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään.

Luovuttamisasia voidaan käsitellä säilöön ottamisen voimassa pitämistä koskevassa käräjäoikeuden istunnossa. Jollei käräjäoikeus pidä sitä ilmeisen tarpeettomana, asia voidaan käsitellä erillisessä istunnossa.

Käräjäoikeuden on syyttäjän pyynnön saatuaan annettava tiedoksi syyttäjälle ja luovutettavaksi pyydetyille asiaa käsittelevän istunnon ajankohta ja paikka. Luovutettavaksi pyydetyille, jota ei ole otettu säilöön, on lisäksi ilmoitettava, mikä seuraamus hänelle voi aiheutua siitä, ettei hän saavu istuntoon.

25 §

Läsnäolo istunnossa

Syyttäjän on oltava läsnä ja esitettävä pyyntönsä sisältö käräjäoikeuden istunnossa. Syyttäjän tulee valvoa pyynnön esittäneen Pohjoismaan etua.

Luovutettavaksi pyydetty, joka on otettu säilöön, on tuotava kärjäoikeuden istuntoon, ja häntä on kuultava syyttäjän pyynnön sisällöstä.

Luovutettavaksi pyydetylle, jota ei ole otettu säilöön, on varattava tilaisuus tulla kuulluksi syyttäjän pyynnön sisällöstä. Jos luovutettavaksi pyydetty jää pois asian käsittelystä ilman laillista estettä, asia voidaan tutkia ja ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta.

26 §

Suostumuksen ilmoittaminen

Luovutettavaksi pyydetty ilmoittaa henkilökohtaisesti kärjäoikeuden istunnossa, suostuuko hän luovuttamiseensa.

Kärjäoikeuden on ennen suostumuksen vastaanottamista ilmoitettava luovutettavaksi pyydetylle 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen merkitys.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista suostumuksesta sekä 2 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta on tehtävä merkintä pöytäkirjaan.

27 §

Suostumuksen peruuttaminen

Luovutettavaksi pyydetty voi peruuttaa tässä laissa tarkoitetun suostumuksensa, kunnes luovuttamista koskeva päätös on pantu täytäntöön.

Jos luovutettavaksi pyydetty peruuttaa suostumuksensa luovuttamiseen, tuomioistuimen on otettava luovuttamista koskeva asia uudelleen käsiteltäväksi. Suostumuksen antamisen ja peruuttamisen välistä aikaa ei oteta huomioon tässä laissa säädettyjä määräaikoja laskettaessa.

28 §

Lisätietojen pyytäminen

Kärjäoikeus voi tarvittaessa ennen päätöksen tekemistä pyytää lisätietoja pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaiselta viranomaiselta. Tietojen toimittamiselle voidaan asettaa määräaika. Luovutettavaksi pyydettyä tulee kuulla toimitetuista tiedoista siten kuin 25 §:ssä säädetään.

29 §

Määräajat

Jos luovutettavaksi pyydetty on suostunut luovuttamiseen, kärjäoikeuden on tehtävä luovuttamista koskeva päätös kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta. Kärjäoikeuden on kuitenkin aina tehtävä luovuttamista koskeva päätös 26 päivän

kuluessa siitä, kun luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa. Jos päätöstä ei erityisestä syystä voida tehdä mainitussa määräajassa, se on tehtävä niin pian kuin mahdollista.

30 §

Käräjäoikeuden päätös

Jos luovuttamiselle asetetaan 7 §:n mukainen ehto, se on sisällytettävä käräjäoikeuden päätökseen. Lisäksi käräjäoikeuden päätöksessä on ilmoitettava luovutettavaksi pyydetyn antamasta suostumuksesta.

Jos käräjäoikeus suostuu luovuttamiseen, luovutettava on pidettävä säilössä, jollei tuomioistuin toisin määrää. Jos käräjäoikeus kieltäytyy luovuttamisesta, se voi kuultuaan asiassa syyttäjää ja luovutettavaksi pyydettyä määrätä, että luovutettavaksi pyydetyn säilöön ottamista jatketaan, kunnes luovuttamista koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi tai korkein oikeus päättää toisin.

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin myös matkustuskieltoa.

31 §

Kilpailevat pyynnöt

Jos useat Pohjoismaat tai jos sekä Pohjoismaa että muu Euroopan unionin jäsenvaltio kuin Pohjoismaa pyytävät saman henkilön luovuttamista, tuomioistuin päättää luovuttamista koskevan päätöksen tehdessään myös, mihin valtioon henkilö luovutetaan. Päätöstä tehdessään tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat, erityisesti pyyntöjen perusteena olevien tekojen laatu ja tekopaikat, pyyntöjen esittämisen ajankohta sekä se, onko pyyntö tehty esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä vai vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

Jos sekä Pohjoismaa että Euroopan unioniin kuulumaton valtio pyytävät saman henkilön luovuttamista ja tuomioistuin katsoo, että Pohjoismaan pyyntöön voidaan tämän lain mukaan suostua, ja oikeusministeriö katsoo, että sille esitettyyn pyyntöön voidaan suostua, oikeusministeriö ratkaisee rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/1970) 25 §:n mukaisesti, mihin valtioon henkilö luovutetaan. Tuomioistuin lykkää lainvoimaisen päätöksensä täytäntöönpanoa ja lähettää päätöksen oikeusministeriöön asian ratkaisemista varten.

Jos sekä Pohjoismaa että kansainvälinen rikostuomioistuin pyytävät saman henkilön luovuttamista, tämän lain mukaisen pyynnön käsittelyä tuomioistuimessa lykätään, kunnes oikeusministeriö on tehnyt sille esitettyä pyyntöä koskevan päätöksen.

32 §

Viivästykset

Jos luovuttamisesta ei ole annettu täytäntöönpanokelpoista ratkaisua 30 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta, syyttäjän on ilmoitettava viivästyksestä ja sen syystä pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Jos luovutettavaksi pyydetty on suostunut luovuttamiseen, eikä luovuttamisesta ole annettua täytäntöönpanokelpoista ratkaisua kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta, syyttäjän on vastaavasti tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus.

33 §

Päätöksestä ilmoittaminen

Syyttäjä ilmoittaa välittömästi luovuttamista koskevasta lainvoimaisesta päätöksestä pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle sekä keskusrikospoliisille. Jos luovuttamisesta on kieltäydytty, pyynnön esittäneelle Pohjoismaalle tulee ilmoittaa myös kieltäytymisen peruste. Pyyntöä esittäneelle Pohjoismaalle tulee ilmoittaa myös, kuinka kauan luovutettavaksi pyydetty on ollut Suomessa vapautensa menettäneenä kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön vuoksi.

Muutoksenhaku

34 §

Valitusoikeus

Käräjäoikeuden luovuttamista koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen valituslupaa pyytämättä.

35 §

Valituksen tekeminen

Sen, joka haluaa hakea muutosta käräjäoikeuden luovuttamista koskevaan päätökseen, on seitsemän päivän kuluessa päätöksestä toimitettava käräjäoikeuteen korkeimmalle oikeudelle osoitettu valituskirjelmä. Valitusta, jota ei ole tehty määräajassa, ei oteta tutkittavaksi.

36 §

Valitukseen vastaaminen

Valittajan vastapuolella on oikeus kirjallisesti vastata valitukseen. Vastauksen antamista varten vastapuoli saa käräjäoikeudesta jäljennökset valituskirjelmästä ja siihen liitetyistä asiakirjoista. Määräaika vastauksen antamiseen on seitsemän päivää

muutoksenhakuajan päättymisestä. Vastapuolen on mainitussa määräajassa toimitettava kirjallinen vastaus käräjäoikeuteen. Valittaja saa käräjäoikeudesta jäljennöksen vastauksesta ja siihen liitetyistä asiakirjoista.

37 §

Asiakirjojen toimittaminen korkeimpaan oikeuteen

Käräjäoikeuden tulee lähettää valituskirjelmä liitteineen viipymättä sen saavuttua korkeimmalle oikeudelle. Samalla on lähetettävä asiaa koskeva asiakirjavihko sekä jäljennös käräjäoikeuden päätöksestä. Vastaavasti vastauskirjelmä liitteineen on sen saavuttua lähetettävä viipymättä korkeimmalle oikeudelle.

38 §

Käsittelyn kiireellisyys

Korkeimman oikeuden on käsiteltävä asia kiireellisesti ja viimeistään 20 päivän kuluessa vastauksen toimittamiseen varatun ajan päättymisestä tehtävä luovuttamista koskeva päätös.

Jos 1 momentissa säädettyä määräaikaa ei erityisestä syystä voida noudattaa, päätös tulee tehdä niin pian kuin mahdollista.

39 §

Muut säännökset

Jollei muusta lainsäädännöstä muuta johdu, muutoksenhakuun sovelletaan muutoin soveltuvien osin niitä oikeudenkäymiskaaren 30 luvun säännöksiä, jotka koskevat muutoksenhakua hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena käsittelemään asiaan. Asian käsittelyyn korkeimmassa oikeudessa sovelletaan myös soveltuvien osin tämän lain säännöksiä asian käsittelystä käräjäoikeudessa.

40 §

Henkilön päästäminen vapaaksi

Jos korkein oikeus kieltäytyy luovuttamisesta, sen on määrättävä, että säilössä pidetty on päästettävä heti vapaaksi tai kumottava asetettu matkustuskielto.

Täytäntöönpano

41 §

Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen

Luovuttamis päätöksen täytäntöönpanosta vastaa keskusrikospoliisi.

42 §

Päätöksen täytäntöönpano

Luovuttamispäätös pannaan täytäntöön, kun se on lainvoimainen.

Luovutettavaksi pyydetty voi kirjallisesti ilmoittaa käräjäoikeudelle, ettei hän aio hakea muutosta käräjäoikeuden päätökseen. Toimivaltaisen syyttäjän suostumuksella päätös voidaan tällöin panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen.

43 §

Täytäntöönpanoaika

Luovutettava henkilö luovutetaan pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaisille viranomaisille mahdollisimman pian toimivaltaisten viranomaisten sopimana ajankohtana. Hänet luovutetaan kuitenkin viimeistään viiden päivän kuluttua luovuttamispäätöksen saatua lainvoiman.

Jos 1 momentissa mainitun määräajan noudattaminen ei ole mahdollista erityisten olosuhteiden vuoksi, toimivaltaisten viranomaisten tulee sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovutettava henkilö tulee luovuttaa viiden päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisestä.

Jos 2 momentissa mainitun määräajan noudattaminen ei ole mahdollista Suomesta tai pyynnön esittäneestä Pohjoismaasta riippumattomien olosuhteiden vuoksi, henkilö tulee luovuttaa mahdollisimman pian toimivaltaisten viranomaisten sopimana ajankohtana. Luovutettava henkilö tulee luovuttaa 10 päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä.

44 §

Täytäntöönpanon siirtäminen

Tuomioistuimien voi siirtää luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jos on olemassa seikkoja, joiden vuoksi luovuttaminen olisi inhimillisesti kohtuutonta. Luovuttamispäätös on pantava täytäntöön toimivaltaisten viranomaisten sopimana mahdollisimman pian sen jälkeen, kun tällaisia seikkoja ei enää ole. Toimivaltaisten viranomaisten tulee tällöin sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovutettava henkilö tulee luovuttaa kymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä.

45 §

Vapaaksi päästäminen

Jos luovutettava henkilö on 43 ja 44 §:ssä tarkoitettujen määräaikojen päättyessä edelleen säilössä, hänet on päästettävä vapaaksi.

46 §

Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen

Tuomioistuin voi lykätä päätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaa henkilöä voidaan Suomessa syyttää muusta kuin kiinniottamisen ja luovuttamista koskevan pyynnön perusteena olevasta teosta tai, jos hänet on jo tuomittu, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen.

Tuomioistuin voi luovuttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisen sijasta väliaikaisesti luovuttaa luovutettavan henkilön pyynnön esittäneelle Pohjoismaalle toimivaltaisten viranomaisten välisessä sopimuksessa erikseen määriteltävin ehdoin. Sopimus on tehtävä kirjallisesti.

Eriyissäntö

47 §

Luvan pyytäminen

Jollei 4 §:stä muuta johdu, Suomesta toiseen Pohjoismaahan luovutettuun henkilöön saadaan mainitussa Pohjoismaassa ilman eri lupaa kohdistaa esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä tai täytäntöönpanotoimia muun ennen luovuttamista tehdyn rikoksen johdosta kuin sen, jonka perusteella hänet on luovutettu. Luovutettuun henkilöön ei kuitenkaan saa ilman Suomen toimivaltaisen viranomaisen lupaa kohdistaa mainittuja toimenpiteitä sellaisen teon johdosta, josta olisi voitu kieltäytyä luovuttamasta 5 §:n 2 tai 3 kohdan perusteella.

Pyyntö luvan saamiseksi on toimitettava toimivaltaiselle syyttäjälle, ja sen tulee sisältää 11 §:ssä tarkoitetut tiedot.

48 §

Luvan antaminen

Edellä 47 §:ssä tarkoitetun luvan antamista koskevassa menettelyssä noudatetaan soveltuvien osin, mitä tässä laissa säädetään luovuttamisasian käsittelystä. Luovutetulle henkilölle on määrättävä 17 §:ssä tarkoitettu puolustaja, jota on kuultava käräjäoikeuden istunnossa ennen luvan antamista. Tarvittaessa käräjäoikeus voi varata myös luovutetulle henkilölle tilaisuuden tulla kirjallisesti kuulluksi.

Käräjäoikeus antaa luvan, jos luovuttaminen tämän lain mukaan olisi sallittua. Käräjäoikeuden tulee tarvittaessa asettaa 7 §:ssä säädetyt ehdot.

Päätös tulee tehdä 30 päivän kuluessa pyynnön saapumisesta syyttäjälle. Jos päätöstä ei erityisestä syystä voida tehdä mainitussa määräajassa, se on tehtävä niin pian kuin mahdollista.

49 §

Muutoksenhaku

Käräjäoikeuden 48 §:ssä tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen noudattaen soveltuvin osin, mitä muutoksenhausta säädetään 34–40 §:ssä.

3 luku

Luovuttaminen toisesta Pohjoismaasta Suomeen

Yleiset edellytykset

50 §

Edellytykset pyynnön esittämiselle

Toisessa Pohjoismaassa oleskelevan henkilön kiinniottamista ja luovuttamista Suomeen esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä varten voidaan pyytää, jos pyynnön perusteena olevasta teosta Suomen laissa on säädetty rangaistuksi vähintään vuosi vankeutta. Pyyntö perusteena tulee olla vangitsemispäätös.

Kiinniottamista ja luovuttamista Suomeen vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten voidaan pyytää, jos pyynnön perusteena olevasta teosta on annettu täytäntöönpanokelpoinen tuomio Suomessa ja tuomittu seuraamus on vankeusrangaistus.

Jos pyynnön perusteena on teko, joka täyttää 1 tai 2 momentissa säädetyt edellytykset, luovuttamista voidaan pyytää myös teoista, jotka eivät täytä kummassakaan momentissa säädetyjä edellytyksiä. Jos luovuttamispyyntö on tehty useiden rangaistavien tekojen perusteella, yhden teon perusteella annettu vangitsemispäätös on riittävä.

Menettely

51 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Edellä 50 §:n 1 momentissa tarkoitettua esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä koskevan pyynnön tekee syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa.

Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan 50 §:n 2 momentissa tarkoitettua pyynnön tekee rikosseuraamusvirasto.

52 §

Yhteydenpitojärjestys

Edellä 51 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen toimittaa pyynnön kansainvälisen yhteydenpitojärjestelmän välityksellä taikka suoraan yhdelle tai useammalle Pohjoismaalle ja pyytää henkilön etsintää kyseisten Pohjoismaiden kansallisten etsintämenettelyjen mukaisesti.

Jos luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka tunnetaan, 51 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen voi toimittaa pyynnön suoraan tai kansainvälisten yhteydenpitokanavien välityksellä toisen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

Edellä 51 §:ssä tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä keskusrikospoliisille ilmoitus pyynnöstä, jota ei toimiteta keskusrikospoliisin välityksellä.

53 §

Pyynnön sisältö ja muoto

Kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön tulee sisältää 11 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot, ja se voidaan tehdä 11 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

54 §

Kieli ja käännökset

Kun luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka tunnetaan, pyyntö on tehtävä pyynnön vastaanottavan Pohjoismaan kielellä. Jos kyseinen Pohjoismaa on ilmoittanut hyväksyvänsä pyynnot myös muulla kielellä, pyyntö voidaan tehdä Pohjoismaan hyväksymällä kielellä.

Keskusrikospoliisi huolehtii 1 momentin mukaisten käännösten tekemisestä ja toimittamisesta pyynnön vastaanottavalle Pohjoismaalle.

Eryissäntö ja ehdot

55 §

Eryissäännön noudattaminen

Toisesta Pohjoismaasta Suomeen luovutettuun henkilöön saadaan kohdistaa esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä tai täytäntöönpanotoimia myös muun ennen luovuttamista tehdyn teon johdosta kuin siitä, joka oli luovuttamisen perusteena, paitsi jos:

- 1) pyynnön vastaanottanut Pohjoismaa ei olisi suostunut luovuttamiseen 4 §:n 1 momentin 1-3 kohdassa mainitulla perusteella;

2) pyynnön vastaanottanut Pohjoismaa olisi voinut kieltäytyä luovuttamisesta 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa taikka 5 §:n 2 tai 3 kohdassa mainitulla perusteella eikä mainittu Pohjoismaa anna suostumusta kiellosta poikkeamiseen; tai

3) teko on poliittinen rikos ja henkilö on luovutettu Suomeen Islannista, joka olisi lainsäädäntönsä mukaan voinut kieltäytyä luovuttamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta, jos

1) luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta, eikä hän ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta; tai

2) luovutettu henkilö on antanut suostumuksensa kiellosta poikkeamiseen.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua suostumusta voi pyytää syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Pyyntö perusteena tulee olla 57 §:ssä tarkoitettu vangitsemispäätös, ja pyynnön liitteenä tulee olla Suomeen luovutetun henkilön kirjallinen lausuma pyynnöstä. Tässä momentissa tarkoitettua pyynnön tulee sisältää 11 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

56 §

Ehtojen noudattaminen

Suomeen luovutetun henkilön osalta on noudatettava luovuttaneen Pohjoismaan luovuttamispäätöksessä asetettuja ehtoja henkilön palauttamisesta asianomaiseen Pohjoismaahan suorittamaan Suomessa mahdollisesti tuomittua rangaistusta.

57 §

Vangitsemispäätöksen edellytykset

Jos Pohjoismaasta Suomeen luovutetun henkilön todennäköisin syin epäillään syyllistyneen muuhun kuin luovuttamispäätöksessä tarkoitettuun tekoon, josta voi seurata vankeusrangaistus ja joka on tehty ennen hänen luovuttamistaan Suomeen, tuomioistuin voi pidättämiseen oikeutetun virkamiehen pyynnöstä määrätä hänet vangittavaksi kyseisestä teosta henkilön syyttämistä koskevan suostumuksen saamiseksi toiselta Pohjoismaalta. Rikoksesta epäillyltä ei kuitenkaan saa riistää vapautta tämän vangitsemispäätöksen nojalla ennen kuin kyseinen Pohjoismaa on antanut suostumuksensa syytteen nostamiseen vangitsemispäätöksessä tarkoitettua teosta. Vangitsemispäätös raukeaa, jos Pohjoismaa ei anna suostumusta syytteen nostamiseen.

Jos toinen Pohjoismaa on antanut 1 momentissa tarkoitettua suostumuksen ja epäillyltä on riistetty vapaus momentissa tarkoitettua vangitsemispäätöksen nojalla, kysymys epäillyn vangitsemisesta pakkokeinolain 1 luvun 8 §:n nojalla on saatettava

tuomioistuimen ratkaistavaksi noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun luvun 13 ja 14 §:ssä säädetään. Jos epäilty on vapautensa menettäneenä muusta syystä, vangitsemispäätös on ilman viivytystä toisen Pohjoismaan suostumuksen jälkeen saatettava tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä vangitsemisasian käsittelystä säädetään pakkokeinolaissa.

Edelleen luovuttaminen

58 §

Edelleen luovuttamisen edellytykset

Pohjoismaasta Suomeen luovutettu henkilö voidaan luovuttaa edelleen toiseen Pohjoismaahan, jos luovuttamista on pyydetty rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista.

Edelleen luovuttaminen on kuitenkin kiellettyä, jos edelleen luovutettava henkilö on hänet Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansalainen tai jos edelleen luovuttaminen koskee poliittista rikosta ja henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansallisen lainsäädännön mukaan se olisi voinut kieltäytyä luovuttamisesta, jos edelleen luovuttamista pyytänyt Pohjoismaa olisi pyytänyt luovuttamista suoraan henkilön Suomeen luovuttaneelta Pohjoismaalta. Edelleen luovuttaminen on kuitenkin sallittua, jos henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa antaa siihen suostumuksensa.

Pohjoismaasta Suomeen luovutettua henkilöä ei saa luovuttaa edelleen muuhun valtioon kuin Pohjoismaahan rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista, paitsi jos

- 1) luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta eikä hän ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta;
- 2) luovutettu henkilö antaa siihen suostumuksensa; tai
- 3) henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa antaa siihen suostumuksensa.

59 §

Pyyntö luovuttaa edelleen

Jos Pohjoismaa pyytää toisesta Pohjoismaasta Suomeen luovutetun henkilön edelleen luovuttamista kyseiseen Pohjoismaahan eikä edelleen luovuttaminen ole mahdollista ilman henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan suostumusta, toimivaltainen syyttäjä pyytää suostumusta edelleen luovuttamiseen. Pyynnön tulee sisältää 11 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

4 luku

Erinäiset säännökset

60 §

Kuuleminen ennen luovuttamista koskevaa päätöstä

Jos kiinniottamista ja luovuttamista koskeva toisen Pohjoismaan pyyntö on tehty esitutkinta- ja syytetoimenpiteitä varten, kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain (4/1994) mukaisen toimivaltaisen viranomaisen on pyynnön esittäneen Pohjoismaan pyynnöstä ennen luovuttamista koskevan päätöksen tekemistä suostuttava siihen, että luovutettavaksi pyydettyä kuullaan mainitun lain mukaisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen voi vastaavasti pyytää toiselta Pohjoismaalta Suomeen luovutettavaksi pyydetyn kuulemista.

61 §

Ehtojen poistaminen

Jos luovutettavaksi pyydetty on luovutettu Suomeen muusta valtiosta kuin Pohjoismaasta ja häntä sitovat kyseistä luovuttamista koskevat ehdot, häntä ei saa luovuttaa toiseen Pohjoismaahan ilman sen valtion suostumusta, josta hänet on luovutettu Suomeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa toimivaltainen viranomainen pyytää luovuttamiselle sen valtion suostumusta, josta henkilö on luovutettu Suomeen. Tässä laissa tarkoitettut määräajat alkavat kulua vasta, kun ehdot eivät enää ole voimassa.

62 §

Erioikeudet ja vapaudet

Jos Suomesta luovutettavaksi pyydettyä koskee oikeudenkäyntiä tai täytäntöönpanoa koskeva erioikeus tai vapaus, tässä laissa säädetyt määräajat alkavat kulua, kun toimivaltainen viranomainen on saanut tiedon erioikeuden tai vapauden poistamisesta.

63 §

Etsintä, takavarikko ja omaisuuden siirtäminen

Kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain mukainen toimivaltainen viranomainen saa, vaikka kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön esittänyt Pohjoismaa ei olisi tätä pyytänyt, mainitussa laissa säädetyin edellytyksin suorittaa etsinnän ja takavarikon niin kuin siitä erikseen säädetään.

Tuomioistuimien voi luovuttamista koskevassa päätöksessään määrätä, että takavarikoitu esine tai menetetyksi tuomittu omaisuus on siirrettävä luovuttamista pyytäneelle Pohjoismaalle niin kuin siitä erikseen säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena voi vastaavasti pyytää toiselta Pohjoismaalta etsinnän ja takavarikon suorittamista sekä omaisuuden siirtämistä Suomeen.

64 §

Vapaudenmenetyksajan vähentäminen

Tuomioistuimen on mahdollisesti tuomittavasta rangaistuksesta rikoslain 6 luvun 13 §:n mukaisesti vähennettävä Suomeen luovutetulle henkilölle luovuttamismenettelyssä aiheutunut vapaudenmenetys.

Jos luovuttaminen Suomeen on tapahtunut rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, rangaistuslaitoksen johtaja vähentää luovutetun suorittavasta vapausrangaistuksesta hänelle luovuttamismenettelyssä aiheutuneen vapaudenmenetyksen noudattaen soveltuvin osin, mitä rikoslain 6 luvun 13 §:ssä säädetään.

65 §

Kustannukset

Toisen Pohjoismaan pyynnön täytäntöönpanosta aiheutuneista kustannuksista ei peritä korvausta kyseiseltä Pohjoismaalta.

66 §

Kauttakuljetus

Pohjoismaasta toiseen Pohjoismaahan luovutettava henkilö saadaan ilman eri lupaa kuljettaa Suomen alueen yli tai kautta.

Suomen toimivaltaisen viranomaisen ei tarvitse pyytää lupaa sitä varten, että luovutettavaksi pyydetty henkilö kuljetetaan Pohjoismaasta Suomeen toisen Pohjoismaan yli tai kautta.

5 luku

Voimaantulo

67 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan 3 päivänä kesäkuuta 1970 annettu laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä (270/1960) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen ja sen nojalla annetut asetukset.

Lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen toimitettuihin kiinniottamista ja luovuttamista koskeviin pyyntöihin. Lain voimaan tullessa Suomessa vireillä oleviin Pohjoismaiden luovuttamispyyntöihin sovelletaan ennen lain voimaantuloa voimassa ollutta lakia.

3.

Laki**rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 33 §:n
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 7 päivänä heinäkuuta 1970 rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/1970) 33 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1287/2003, seuraavasti:

33 §

Suomen kansalainen saadaan kuitenkin kuljettaa Suomen kautta, jos kysymys on hänen luovuttamisestaan muuhun Pohjoismaahan ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetussa laissa (/) säädetyt edellytykset hänen luovuttamiselleen vastaanottavalle valtiolle ovat olemassa taikka jos kysymys on hänen luovuttamisestaan Euroopan unionin jäsenvaltioon ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa (1286/2003) kauttakuljetukselle säädetyt edellytykset ovat käsillä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

4.

Laki**pakkokeinolain 1 luvun 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 8 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 luku**Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen**

8 §

Vangitsemisen edellytykset

- - -

Rikoksesta todennäköisin syin epäilty saadaan vangita, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja hänet tullaan pyytämään luovutettavaksi Suomeen..

- - -

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

LAGFÖRSLAGEN

1.

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (Nordisk arresteringsorder)

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 95 § 2 mom. grundlagen anger, föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Köpenhamn den 15 december 2005 ingångna konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (Nordisk arresteringsorder) gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om ikraftträdande av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

2.

Lag**om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 95 § 2 mom. grundlagen anger, föreskrivs:

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I enlighet med denna lag kan en person som uppehåller sig i Finland utlämnas från Finland till Island, Norge, Sverige eller Danmark eller en person som uppehåller sig i Island, Norge, Sverige eller Danmark begäras utlämnad till Finland för att åtgärder för förundersökning eller väckande av åtal skall kunna vidtas eller ett frihetsstraff verkställas.

2 kap. Utlämning från Finland till ett annat nordiskt land*Allmänna förutsättningar*

2 §

Utlämning utan kontroll av dubbel straffbarhet

Utlämning skall beviljas, om det enligt det ansökande nordiska landets lagstiftning för den gärning som ligger till grund för framställning kan dömas till frihetsstraff, eller om den som begärs utlämnad har dömts till frihetsstraff i det nordiska land som gjort framställningen.

3 §

Framställning som gäller flera brott

Om en framställning avser flera gärningar och det i fråga om någon av dessa gärningar föreligger de förutsättningar som avses i 2 §, får framställningen bifallas också för de övriga gärningarnas del.

Grunder för förvägrande

4 §

Ovillkorliga grunder för förvägrande

Utlämning skall förvägras, om

- 1) amnesti har utfärdats i Finland genom lag för den gärning som ligger till grund för framställningen så som anges i 105 § 2 mom. grundlagen och finsk lag skulle kunna tillämpas på gärningen enligt 1 kap. strafflagen (39/1889),
- 2) den som begärs utlämnad har dömts genom en lagakraftvunnen dom i ett nordiskt land eller i en medlemsstat i Europeiska unionen för den gärning som ligger till grund för framställningen och straffet, vid fällande dom, har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,
- 3) den som begärs utlämnad inte hade fyllt 15 år när den gärning som ligger till grund för framställningen begicks,
- 4) framställningen gäller verkställighet av ett frihetsstraff och den som begärs utlämnad är finsk medborgare och anhåller om att få avtjäna frihetsstraffet i Finland; frihetsstraffet skall verkställas i Finland med iakttagande av vad som särskilt föreskrivs om detta,
- 5) den gärning som ligger till grund för framställningen enligt 1 kap. strafflagen anses ha begåtts helt eller delvis i Finland eller ombord på ett finskt fartyg eller luftfartyg och gärningen eller en gärning som motsvarar den inte är straffbar i Finland, eller
- 6) det finns grundad anledning att misstänka att den, som begärs utlämnad, på grund av ursprung, tillhörighet till en viss samhällsgrupp, religion, övertygelse eller politisk åsikt riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet eller blir utsatt för förföljelse som riktar sig mot hans eller hennes liv eller frihet eller annan förföljelse, eller om det med fog kan antas att hans eller hennes mänskliga rättigheter eller i grundlagen tryggade rättsskydd, yttrandefrihet eller föreningsfrihet kränks.

Utlämning skall också förvägras om utlämning med hänsyn till personens ålder, hälsotillstånd eller övriga personliga förhållanden eller på grund av särskilda omständigheter av humanitära skäl vore oskäligt och oskäligheten inte kan elimineras genom senareläggning av verkställigheten med stöd av 44 §.

5 §

Av prövning beroende grunder för förvägrande

Utlämning kan förvägras, om

- 1) den som begärs utlämnad är misstänkt eller åtalad i Finland för den gärning som ligger till grund för framställningen,
- 2) det i Finland har beslutats att åtal inte skall väckas för den gärning som ligger till grund för framställningen eller det har meddelats åtalseftergift,
- 3) den gärning som ligger till grund för framställningen i något nordiskt land omfattas av något annat slutligt avgörande än en dom vilket hindrar att åtal väcks,
- 4) framställningen gäller verkställighet av ett frihetsstraff och den som begärs utlämnad är varaktigt bosatt i Finland och anhåller om att få avtjäna frihetsstraffet i Finland, och det på grund av hans eller hennes personliga förhållanden eller av något annat särskilt skäl är motiverat att frihetsstraffet avtjänas i Finland; frihetsstraffet skall verkställas i Finland med iakttagande av vad som särskilt föreskrivs om detta, eller
- 5) den som begärs utlämnad har dömts genom en lagakraftvunnen dom i ett utomnordiskt land eller en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen eller i en internationell brottmålsdomstol för den gärning som ligger till grund för framställningen och straffet, vid fällande dom, har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,

6 §

Samtycke till utlämning

Även om den som begärs utlämnad samtycker till utlämningen kan utlämning förvägras på en sådan grund som anges i 5 § 1 punkten.

Villkor

7 §

Villkor som gäller återsändande av den som skall utlämnas

När det beslutas om utlämning av en finsk medborgare för åtgärder för förundersökning eller väckande av åtal skall kunna vidtas, skall som villkor för utlämningen ställas att den utlämnade omedelbart efter att domen har vunnit laga kraft återsänds till Finland för att avtjäna ett eventuellt frihetsstraff som har dömts ut, om personen i fråga i samband med behandlingen av utlämningsärendet har anhållit om att få avtjäna straffet i Finland.

Är den som begärs utlämnad varaktigt bosatt i Finland, kan det bestämmas om ett villkor enligt 1 mom., om personen i fråga i samband med behandlingen av utlämningsärendet har anhållit om att få avtjäna straffet i Finland och det på grund av hans eller hennes personliga förhållanden eller av något annat särskilt skäl är motiverat att ett eventuellt frihetsstraff får avtjänas i Finland.

De frihetsstraff som avses i 1 och 2 mom. skall verkställas i Finland med iakttagande av vad som föreskrivs särskilt om detta.

Behöriga myndigheter

8 §

Behöriga domstolar

Om något annat inte bestäms i denna lag fattas beslut om utlämning och fortsatt förvar av

- 1) Helsingfors tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Helsingfors eller Kouvola hovrätts domkrets,
- 2) Kuopio tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Östra Finlands hovrätts domkrets,
- 3) Tammerfors tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets,
- 4) Uleåborgs tingsrätt, om den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats inom Rovaniemi hovrätts domkrets.

Av särskilda skäl kan en tingsrätt som nämns i 1 mom. besluta om utlämning och fortsatt förvar oberoende av inom vilken hovrätts domkrets den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats.

9 §

Behöriga åklagare

Om inte något annat föreskrivs i denna lag är häradsåklagarna inom Helsingfors, Kuopio, Tammerfors och Uleåborgs tingsrätter behöriga att sköta de åklagaruppgifter som avses i denna lag.

Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare än en sådan som avses i 1 mom. vara behörig åklagare.

Översändande av en framställning om utlämning och framställningens innehåll

10 §

Kontaktordning

Den behöriga myndigheten i ett nordiskt land kan sända en framställning om gripande och utlämning genom internationella kontaktkanaler eller direkt till ett eller flera nordiska länder och begära efterlysning i enlighet med respektive nordiska lands nationella efterlysningsförfarande.

Om det är känt var i Finland den som begärs utlämnad befinner sig, får framställningen sändas till den behöriga åklagaren, antingen direkt eller genom internationella kontaktkanaler.

Åklagaren skall underrätta centralkriminalpolisen om sådana framställningar som inte har sänts genom centralkriminalpolisen.

11 §

Framställningens innehåll och form

En framställning om gripande och utlämning skall innehålla följande uppgifter:

- 1) identitet och nationalitet i fråga om den som begärs utlämnad,
- 2) namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den behöriga ansökande myndigheten,
- 3) uppgift om det föreligger ett verkställbart rättsligt beslut eller en verkställbar dom som uppfyller villkoren enligt 2 §,
- 4) brottets beskaffenhet och brottsrubricering,
- 5) en beskrivning av omständigheterna kring brottet, inbegripet tidpunkt och plats samt på vilket sätt den som begärs utlämnad har del i brottet,
- 6) det straff som har dömts ut, om det rör sig om en slutlig dom, eller den straffskala för brottet som föreskrivs i det ansökande nordiska landets lagstiftning, samt
- 7) i mån av möjlighet de övriga följderna av brottet.

Om framställningen avser flera gärningar, är det tillräckligt att det i fråga om en gärning uppges att det existerar ett beslut eller en dom som avses i 1 mom. 3 punkten.

En framställning från Sverige eller Danmark i enlighet med 14 § i lagen om utlämning för brott mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) anses också som en framställning om gripande eller utlämning som avses i denna paragraf.

Framställningen kan översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning.

12 §

Språk och översättningar

En framställning skall avfattas på finska, svenska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Den behöriga myndigheten i Finland kan verkställa en framställning även om den inte är avfattad på finska, svenska eller engelska, om det inte annars finns hinder för att framställningen verkställs.

Om en framställning har avfattats på något annat språk än finska eller svenska, skall centralkriminalpolisen se till att framställningen översätts till någotdera av dessa språk.

Gripande och tagande i förvar

13 §

Gripande

En polisman får gripa den som begärs utlämnad med stöd av denna lag, när det har beslutats att personen i fråga skall tas i förvar.

En polisman får gripa den som begärs utlämnad med stöd av denna lag även utan något beslut om att personen i fråga skall tas i förvar, om verkställigheten av en framställning om gripande och utlämning annars kan äventyras. I fråga om gripandet gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om detta i tvångsmedelslagen (450/1987).

Centralkriminalpolisen och den behöriga åklagaren skall utan dröjsmål underrättas om gripandet. Centralkriminalpolisen skall underrätta den behöriga myndigheten i det ansökande nordiska landet om att den som begärs utlämnad har gripits.

14 §

Tagande i förvar

För att säkerställa utlämningen får en anhållningsberättigad tjänsteman besluta att ta den som begärs utlämnad i förvar. De handlingar som gäller förvaret skall utan dröjsmål sändas till den behöriga åklagaren. Om åklagaren beslutar att förvaret skall fortsätta, skall åklagaren underrätta den behöriga tingsrätten om saken.

I fråga om förvaret gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om rannsakningsfängelse.

Den som begärs utlämnad kan meddelas reseförbud i stället för att tas i förvar. I fråga om reseförbudet gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om reseförbud i tvångsmedelslagen och bestämmelserna om tagande i förvar i denna lag.

15 §

Fortsatt förvar

Sedan tingsrätten underrättats om att den som begärs utlämnad har tagits i förvar skall den utan dröjsmål ta upp frågan om huruvida förvaret skall förbli i kraft, med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i tvångsmedelslagen föreskrivs om handläggning av häktningssyrkanden. Åklagaren skall framställa yrkande i tingsrätten om att förvaret skall förbli i kraft.

Domstolen skall bestämma att beslutet om förvar skall förbli i kraft, om det finns skäl att befara att verkställigheten av en framställning om gripande och utlämning annars kan äventyras. Åklagaren skall underrätta centralkriminalpolisen om tingsrättens beslut.

16 §

Klagomål över fortsatt förvar

Den som har tagits i förvar får utan tidsbegränsning anföra klagomål hos högsta domstolen över ett beslut av tingsrätten om att förvaret skall förbli i kraft.

Biträde och försvarare

17 §

Rätt till biträde och försvarare

Den som begärs utlämnad har rätt att anlita ett biträde.

Om den som begärs utlämnad begär det, skall för honom eller henne förordnas en försvarare. Till försvararen skall betalas en skälig ersättning som fastställs av domstolen och som staten skall svara för. I fråga om förordnande av en försvarare på tjänstens vägnar samt på försvararen iakttas i övrigt i tillämpliga delar 2 kap. lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

När den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats i Finland, skall polisen utan dröjsmål informera personen i fråga om rätten att anlita biträde och om att en försvarare kan förordnas för honom eller henne.

Beredningen av ett utlämningsärende

18 §

Underrättelser och förfrågningar till den som begärs utlämnad

När den som begärs utlämnad har tagits i förvar eller annars påträffats i Finland med anledning av en framställning om gripande och utlämning, skall centralkriminalpolisen utan dröjsmål bevisligen delge honom eller henne framställningen samt redogöra för dess innehåll. Den som begärs utlämnad skall också upplysas om möjligheten att samtycka till utlämningen. Den som begärs utlämnad skall dessutom upplysas om innebörden av samtycket. Personen i fråga skall tillfrågas om han eller hon har för avsikt att samtycka till utlämningen eller anser att de grunder för förvägrande eller de villkor som anges i denna lag kan tillämpas i saken. Vid behov skall den som begärs utlämnad tillfrågas om han eller hon har för avsikt att anhålla om att få avtjäna frihetsstraffet i Finland.

De underrättelser och förfrågningar som avses i 1 mom. skall göras på ett språk som den som begärs utlämnad förstår. Bestämmelser om användningen av finska och svenska finns i språklagen (423/2003).

Över de åtgärder som har vidtagits skall upprättas ett protokoll, i vilket skall antecknas åtgärderna samt de uppgifter som har erhållits. Centralkriminalpolisen skall tillställa den behöriga åklagaren protokollet och de övriga handlingarna.

19 §

Iakttagande av tidsfristerna

Åklagaren skall, efter att i enlighet med 14 § ha fått de handlingar som gäller tagande i förvar, se till att utlämningsärendet behandlas utan dröjsmål så att domstolen kan iaktta tidsfristerna enligt denna lag.

20 §

Begäran om kompletterande uppgifter

Åklagaren och polisen kan vid behov begära kompletterande uppgifter av den behöriga myndigheten i det ansökande nordiska landet. En tidsfrist får fastställas inom vilken uppgifterna skall lämnas.

21 §

Översändande av en framställning till tingsrätten

Åklagaren skall hos tingsrätten göra en framställning om att denna fattar beslut om utlämningen. Framställningen skall göras skriftligen. Åklagaren skall tillställa den som begärs utlämnad en kopia av framställningen på ett språk som denne förstår.

I framställningen skall uppges

- 1) den tidpunkt när den som begärs utlämnad har gripits eller annars påträffats i Finland,
- 2) om och när den som begärs utlämnad har tagits i förvar,
- 3) vilka förutsättningar, grunder för förvägrande och villkor som gäller utlämningen,
- 4) om den som begärs utlämnad har uppgett att han eller hon har för avsikt att ge sitt samtycke till utlämningen, samt
- 5) om det finns andra framställningar om utlämning som gäller den som begärs utlämnad.

I framställningen skall dessutom uppges namn och kontaktuppgifter för den som begärs utlämnad och dennes biträde. Till framställningen skall fogas framställningen om gripande och utlämning, eventuella kompletterande uppgifter som har lämnats och centralkriminalpolisens protokoll.

Behandlingen av ett utlämningsärende

22 §

Andra bestämmelser som skall iakttas

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, iakttas vid behandlingen av ett utlämningsärende i tingsrätten i tillämpliga delar vad som föreskrivs om behandling av brottmål i tingsrätten.

23 §

Iakttagandet av tidsfristerna i tingsrätten

Tingsrätten skall se till att ett utlämningsärende behandlas utan dröjsmål så att domstolen kan iakttä tidsfristerna enligt denna lag.

24 §

Tingsrättens sammansättning och sammanträdet i tingsrätten

Vid behandlingen av ett utlämningsärende är tingsrätten domför även med ordföranden ensam. Ett sammanträde kan hållas även vid en annan tidpunkt och på en annan plats än vad som föreskrivs om allmän underrätts sammanträde.

Ett utlämningsärende kan behandlas vid det sammanträde i tingsrätten där det avgörs om förvaret skall förbli i kraft. Om inte tingsrätten anser att det är uppenbart onödigt kan ärendet behandlas vid ett särskilt sammanträde.

Tingsrätten skall efter att ha fått åklagarens framställning underrätta åklagaren och den som begärs utlämnad om tidpunkten och platsen för det sammanträde vid vilket saken skall behandlas. Om den som begärs utlämnad inte har tagits i förvar, skall denne dessutom underrättas om vilken påföljden kan vara om han eller hon inte infinner sig till sammanträdet.

25 §

Närvaro vid sammanträdet

Åklagaren skall vara närvarande vid tingsrättens sammanträde och där redogöra för innehållet i sin framställning. Åklagaren skall bevaka det ansökande nordiska landets intresse.

Om den som begärs utlämnad har tagits i förvar, skall han eller hon hämtas till tingsrättens sammanträde och höras med anledning av innehållet i åklagarens framställning.

Om den som begärs utlämnad inte har tagits i förvar, skall han eller hon ges tillfälle att bli hörd med anledning av innehållet i åklagarens framställning. Om den som begärs utlämnad uteblir från behandlingen utan laga förfall, kan saken prövas och avgöras trots hans eller hennes utevaro.

26 §

Samtycke

Den som begärs utlämnad skall personligen vid tingsrättens sammanträde meddela om han eller hon samtycker till utlämningen.

Innan samtycke enligt 1 mom. ges skall tingsrätten underrätta den som begärs utlämnad om innebörden av samtycket.

Det samtycke som avses i 1 mom. och den underrättelse som avses i 2 mom. skall protokollföras.

27 §

Återkallelse av samtycke

Den som begärs utlämnad kan återkalla ett samtycke som avses i denna lag till dess att beslutet om utlämning har verkställts.

Om den som begärs utlämnad återkallar sitt samtycke till utlämningen skall domstolen behandla utlämningsärendet på nytt. Den tid som förflyter mellan dagen för samtycket och dagen för återkallelsen beaktas inte när tidsfristerna enligt denna lag beräknas.

28 §

Begäran om kompletterande uppgifter

Innan tingsrätten fattar sitt beslut kan den vid behov begära kompletterande uppgifter av den behöriga myndigheten i det ansökande nordiska landet. Tingsrätten får utsätta en tid inom vilken uppgifterna skall lämnas. Den som begärs utlämnad skall höras med anledning av de uppgifter som lämnats, så som anges i 25 §.

29 §

Tidsfrister

Om den som begärs utlämnad har samtyckt till utlämningen, skall tingsrätten fatta beslut om utlämningen inom tre dagar från den dag då samtycket gavs. Tingsrätten skall dock alltid fatta beslutet inom 26 dagar från den dag då den som begärs utlämnad greps eller annars påträffades i Finland. Om beslutet av särskilda skäl inte kan fattas inom den nämnda tiden, skall det fattas så snart som möjligt.

30 §

Tingsrättens beslut

Om det ställs ett sådant villkor för utlämningen som avses i 7 § skall villkoret anges i tingsrättens beslut. Dessutom skall i tingsrättens beslut uppges eventuellt samtycke som den som begärs utlämnad har avgivit.

Beviljar tingsrätten utlämning, skall den som begärs utlämnad hållas i förvar, om inte domstolen bestämmer något annat. Vägrar tingsrätten utlämning, kan den efter att ha hört åklagaren och den som begärs utlämnad i saken bestämma att förvaret fortsätter till dess att beslutet om utlämningen har vunnit laga kraft eller högsta domstolen bestämmer något annat.

Vad som föreskrivs i 2 mom. gäller i tillämpliga delar också reseförbud.

31 §

Konkurrerande framställningar

Om flera nordiska länder eller om både ett nordiskt land och en medlemsstat i Europeiska unionen begär utlämning av samma person, skall domstolen när den fattar beslut om utlämningen också besluta till vilken stat personen i fråga skall utlämnas. När domstolen fattar beslutet skall den beakta alla de omständigheter som inverkar på saken, särskilt gärningarnas art och den plats där de begicks, datum för respektive framställning samt huruvida syftet med framställningen är att vidta åtgärder för förundersökning eller väckande av åtal eller att verkställa ett frihetsstraff.

Om både ett nordiskt land och en stat som inte hör till Europeiska unionen begär utlämning av samma person, och domstolen anser att det nordiska landets

framställning kan bifallas enligt denna lag, och justitieministeriet anser att den framställning som gjorts hos ministeriet kan bifallas, skall justitieministeriet så som anges i 25 § lagen om utlämning för brott (456/1970) avgöra till vilken stat utlämning skall ske. Domstolen skall skjuta upp verkställigheten av ett lagakraftvunnet beslut och sända beslutet till justitieministeriet, som avgör saken.

Om både ett nordiskt land och en internationell brottmålsdomstol begär utlämning av samma person, skall domstolsbehandlingen av en framställning enligt denna lag skjutas upp till dess att justitieministeriet har fattat beslut om den framställning som gjorts hos ministeriet.

32 §

Förseningar

Om ett utlämningsärende inte har avgjorts genom ett verkställbart beslut inom 30 dagar från det att den som begärs utlämnad greps, skall åklagaren underrätta den behöriga myndigheten i det ansökande nordiska landet och ange skälen till förseningen.

Om den som begärs utlämnad har samtyckt till utlämningen och utlämningsärendet inte har avgjorts genom ett verkställbart beslut inom tre dagar från det samtycket gavs, skall åklagaren på motsvarande sätt ge en underrättelse som avses i 1 mom.

33 §

Underrättelse om beslutet

Åklagaren skall omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i det ansökande nordiska landet och centralkriminalpolisen om ett lagakraftvunnet beslut som gäller utlämning. Om utlämning har vägrats, skall det ansökande nordiska landet också informeras om grunden för vägran. Det ansökande nordiska landet skall också informeras om hur länge den som begärs utlämnad har varit frihetsberövad i Finland med anledning av framställningen om gripande och utlämning.

Ändringssökande

34 §

Besvärsrätt

Ett beslut om utlämning som tingsrätten har fattat får utan ansökan om besvärstillstånd överklagas hos högsta domstolen genom besvär.

35 §

Anförande av besvär

Den som vill söka ändring i tingsrättens beslut om utlämning skall inom sju dagar från beslutet tillstålla tingsrätten en till högsta domstolen riktad besvärsskrift. Besvär som inte har anförts inom den utsatta tiden upptas inte till prövning.

36 §

Bemötande av besvären

Ändringssökandens motpart har rätt att skriftligen bemöta besvären. För avgivande av bemötande får motparten från tingsrätten kopior av besvärsskriften och av de handlingar som fogats till den. Tiden för inlämnande av bemötande är sju dagar från den dag då besvärstiden löper ut. Motparten skall inom denna tid tillstålla tingsrätten ett skriftligt bemötande. Ändringssökanden får från tingsrätten en kopia av bemötandet och av de handlingar som fogats till det.

37 §

Översändande av handlingarna till högsta domstolen

Utan dröjsmål efter att besvärsskriften med bilagor har inkommit till tingsrätten skall tingsrätten sända dessa till högsta domstolen. Akten i ärendet och en kopia av tingsrättens beslut skall översändas samtidigt. På motsvarande sätt skall bemötandet med bilagor sändas till högsta domstolen utan dröjsmål efter att de har inkommit.

38 §

Ärendets brådskande natur

Högsta domstolen skall behandla ärendet i brådskande ordning och fatta beslutet i fråga om utlämningen senast 20 dagar efter att tiden för ingivande av bemötande har löpt ut.

Om tidsfristen i 1 mom. av särskilda skäl inte kan iakttas, skall beslutet fattas så snart som möjligt.

39 §

Övriga bestämmelser

Om inte något annat följer av annan lagstiftning, iakttas i fråga om ändringssökandet i övrigt i tillämpliga delar de bestämmelser i 30 kap. rättegångsbalken som gäller fullföljd i ett ärende som hovrätten handlagt i första instans. I fråga om behandlingen av ett ärende i högsta domstolen iakttas också i tillämpliga delar de bestämmelser i denna lag som gäller behandlingen av ärenden i tingsrätten.

40 §

Frigivning

Om högsta domstolen vägrar utlämning, skall den bestämma att den som hålls i förvar genast skall friges eller ett eventuellt reseförbud upphävas.

Verkställighet

41 §

Verkställande myndighet

Centralkriminalpolisen svarar för verkställigheten av ett beslut om utlämning.

42 §

Verkställighet av beslut

Ett beslut om utlämning verkställs när det har vunnit laga kraft.

Den som begärs utlämnad kan skriftligen meddela tingsrätten att han eller hon inte kommer att överklaga tingsrättens beslut. Med den behöriga åklagarens samtycke kan beslutet då verkställas innan det har vunnit laga kraft.

43 §

Tiden för verkställigheten

Den som begärs utlämnad skall utlämnas till de behöriga myndigheterna i det ansökande nordiska landet så snart som möjligt, vid den tidpunkt som de behöriga myndigheterna kommer överens om. Personen i fråga utlämnas dock senast fem dagar efter det att beslutet om utlämning vann laga kraft.

Om det inte är möjligt att iaktta den tidsfrist som anges i 1 mom. på grund av särskilda omständigheter, skall de behöriga myndigheterna komma överens om en ny tidpunkt för utlämningen. Utlämningen skall äga rum inom fem dagar från det att den tidsfrist som avses i 1 mom. har gått ut.

Om det inte är möjligt att iaktta den tidsfrist som anges i 2 mom. på grund av omständigheter som är inte beror på Finland eller det nordiska land som gjort framställningen, skall personen utlämnas så snart som möjligt vid den tidpunkt som de behöriga myndigheterna kommer överens om. Utlämningen skall äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.

44 §

Senareläggning av verkställigheten

Domstolen kan senarelägga verkställigheten av ett beslut om utlämning, om omständigheterna är sådana att utlämningen skulle vara oskälig av humanitära skäl. Beslutet om utlämning skall verkställas enligt överenskommelse mellan de behöriga myndigheterna så snart sådana omständigheter inte längre föreligger. De behöriga myndigheterna skall då komma överens om en ny tidpunkt för utlämningen. Utlämningen skall äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.

45 §

Frigivning

När de tidsfrister som avses i 43 och 44 § har löpt ut skall den som begärs utlämnad frigges, om personen i fråga fortfarande hålls i förvar.

46 §

Uppskov med verkställigheten och tillfällig utlämning

Domstolen kan skjuta upp verkställigheten av ett beslut om utlämning så att den som skall utlämnas kan åtalas i Finland för en annan gärning än den som ligger till grund för framställningen om gripande och utlämning eller, om dom redan har fallit, kan avtjäna det straff som har dömts ut.

I stället för att skjuta upp verkställigheten av beslutet om utlämning kan domstolen tillfälligt utlämna personen i fråga till det ansökande nordiska landet på villkor som skall fastställas särskilt i en överenskommelse mellan de behöriga myndigheterna. Överenskommelsen skall göras skriftligen.

Specialitetsbestämmelse

47 §

Framställning om tillstånd

Om inte något annat framgår av 4 § får mot en person som utlämnats från Finland till ett annat nordiskt land utan särskilt tillstånd riktas åtgärder för förundersökning eller väckande av åtal eller verkställighetsåtgärder för ett annat brott som begåtts före utlämningen än det för vilket utlämningen skett. Nämnade åtgärder får dock inte utan tillstånd av den behöriga finska myndigheten riktas mot den utlämnade med anledning av en sådan gärning för vilken ett förvägrande av utlämning skulle ha varit möjligt på grundval av 5 § 2 eller 3 punkten.

Framställningen skall tillställas den behöriga åklagaren, och den skall innehålla de uppgifter som avses i 11 §.

48 §

Beviljande av tillstånd

Vid förfarandet för beviljande av tillstånd enligt 47 § iakttas i tillämpliga delar vad som i denna lag föreskrivs om behandlingen av utlämningsärenden. För den utlämnade skall förordnas en i 17 § avsedd försvarare, som skall höras vid tingsrättens sammanträde innan tillstånd beviljas. Vid behov kan tingsrätten också ge den utlämnade tillfälle att bli hörd skriftligen.

Tingsrätten skall bevilja tillstånd, om utlämning skulle vara tillåten enligt denna lag. Vid behov skall tingsrätten bestämma om sådana villkor som anges i 7 §.

Beslutet skall fattas inom 30 dagar från det att framställningen inkom till åklagaren. Om beslutet av särskilda skäl inte kan fattas inom denna tid, skall det fattas så snart som möjligt.

49 §

Ändringssökande

Ett sådant beslut av tingsrätten som avses i 48 § får överklagas hos högsta domstolen genom besvär, med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 34–40 § föreskrivs om ändringssökande.

3 kap. Utlämning från ett annat nordiskt land till Finland*Allmänna förutsättningar*

50 §

Förutsättningarna för en framställning

Framställning kan göras om att en person som uppehåller sig i ett annat nordiskt land skall gripas och utlämnas till Finland för att åtgärder för förundersökning eller väckande av åtal skall kunna vidtas, om det strängaste straffet enligt finsk lag för den gärning som ligger till grund för framställningen är fängelse i minst ett år. Framställningen skall grunda sig på ett häktningsbeslut.

Framställning kan göras om gripande och utlämning till Finland för att ett frihetsstraff skall kunna verkställas, om en verkställbar dom har meddelats i Finland för den gärning som ligger till grund för framställningen och om den påföljd som har dömts ut är ett fängelsestraff.

Om den gärning som ligger till grund för framställningen uppfyller villkoren i 1 eller 2 mom., kan utlämning begäras också för gärningar som inte uppfyller villkoren enligt någotdera momentet. Om utlämning begärs på grundval av flera straffbara gärningar, är ett häktningsbeslut för en gärning tillräckligt.

Förfarande

51 §

Behöriga myndigheter

Framställningar enligt 50 § 1 mom. som gäller förundersökningsåtgärder eller åtgärder för väckande av åtal görs av den åklagare som är behörig att utföra åtal i brottmålet i fråga.

Framställningar enligt 50 § 2 mom. som gäller verkställighet av frihetsstraff görs av brottspåföljdsverket.

52 §

Kontaktordning

Den behöriga myndighet som avses i 51 § skall sända framställningen genom internationella kontaktkanaler eller direkt till ett eller flera nordiska länder och begära efterlysning i enlighet med respektive nordiska lands nationella efterlysningsförfarande.

Om det är känt var den som begärs utlämnad befinner sig, får den behöriga myndighet som avses i 51 § översända framställningen till den behöriga myndigheten i ett annat nordiskt land, antingen direkt eller genom internationella kontaktkanaler.

Den behöriga myndighet som avses i 51 § skall underrätta centralkriminalpolisen om sådana framställningar som inte sänds genom centralkriminalpolisen.

53 §

Framställningens innehåll och form

En framställning om gripande och utlämning skall innehålla de uppgifter som avses i 11 § 1 mom., och den kan översändas så som anges i 11 § 2 mom.

54 §

Språk och översättningar

Om det är känt var den som begärs utlämnad befinner sig, skall framställningen avfattas på det anmodade nordiska landets språk. Om detta nordiska land har meddelat att det också godkänner framställningar på något annat språk, kan framställningen avfattas på ett av det nordiska landet godkänt språk.

Centralkriminalpolisen skall se till att framställningarna översätts enligt 1 mom. och översänds till det anmodade nordiska landet.

Specialitetsbestämmelse och villkor

55 §

Iakttagande av specialitetsbestämmelsen

Den som har utlämnats från ett annat nordiskt land till Finland får riktas åtgärder för förundersökning eller väckande av åtal eller verkställighetsåtgärder för ett annat brott som begåtts före utlämningen än det som låg till grund för utlämningen, om inte:

- 1) det anmodade nordiska landet inte skulle ha samtyckt till utlämningen på de grunder som anges i 4 § 1 mom. 1-3 punkten,
- 2) det anmodade nordiska landet skulle ha kunnat förvägra utlämning på den grund som anges i 4 § 1 mom. 5 punkten eller i 5 § 2 eller 3 punkten och det nordiska landet i fråga inte ger sitt samtycke till en avvikelse från förbudet, eller
- 3) gärningen utgör ett politiskt brott och personen har utlämnats till Finland från Island, som enligt sin lagstiftning skulle ha kunnat förvägra utlämning.

Förbudet i 1 mom. tillämpas inte, om

- 1) den utlämnade har haft möjlighet att lämna Finland men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till Finland efter att först ha lämnat landet, eller
- 2) den utlämnade har gett sitt samtycke till en avvikelse från förbudet.

Den åklagare som är behörig att utföra åtal i brottmålet i fråga kan begära samtycke enligt 1 mom. 2 punkten. Framställningen skall grunda sig på ett sådant häktningsbeslut som avses i 57 §, och den skall åtföljas av en skriftlig utsaga om framställningen av den som utlämnats till Finland. Den framställning som avses i detta moment skall innehålla de uppgifter som avses i 11 § 1 mom.

56 §

Iakttagande av villkor

I fråga om den som har utlämnats till Finland skall de villkor iakttas som det nordiska landet i sitt utlämningsbeslut har ställt angående återsändande av personen till det nordiska landet i fråga för att avtjäna det straff som eventuellt utdömts i Finland.

57 §

Förutsättningarna för ett häktningsbeslut

Om den som utlämnats från ett nordiskt land till Finland på sannolika skäl misstänks för att ha gjort sig skyldig till någon annan än en i beslutet om utlämning avsedd gärning på vilken fängelsestraff kan följa och som har begåtts innan personen utlämnades till Finland, kan domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman bestämma att personen skall häktas i syfte att få det andra nordiska landets samtycke till att personen åtalas för gärningen i fråga. Den som är misstänkt för brott får dock inte berövas sin frihet med stöd av detta häktningsbeslut förrän det nordiska landet i fråga har gett sitt samtycke till att åtal väcks för den gärning som avses i häktningsbeslutet. Häktningsbeslutet förfaller om det nordiska landet inte ger sitt samtycke till att åtal väcks.

Om det andra nordiska landet har gett sitt samtycke enligt 1 mom. och den misstänkte har berövats sin frihet med stöd av det i momentet avsedda häktningsbeslutet, skall frågan om häktning av den misstänkte med stöd av 1 kap. 8 § tvångsmedelslagen föras till domstol för avgörande med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs i 13 och 14 § i nämnda kapitel. Om den misstänkte har berövats sin frihet av någon annan orsak, skall häktningsbeslutet så snart det andra nordiska landets samtycke erhållits utan dröjsmål föras till domstol för handläggning.

I övrigt skall i fall som avses i 1 och 2 mom. i tillämpliga delar iakttas vad som i tvångsmedelslagen föreskrivs om handläggning av häktningsärenden.

Vidareutlämning

58 §

Förutsättningar för vidareutlämning

Den som har utlämnats från ett nordiskt land till Finland kan vidareutlämnas till ett annat nordiskt land, om framställning om utlämning har gjorts för ett brott som har begåtts före utlämningen till Finland.

Vidareutlämning är dock förbjuden, om den person som skall vidareutlämnas är medborgare i det nordiska land från vilket han eller hon utlämnats eller om vidareutlämningen avser ett politiskt brott och det nordiska land som utlämnat personen till Finland med stöd av sin nationella lagstiftning skulle ha kunnat förvägra utlämning om det nordiska land som begärt vidareutlämning skulle ha begärt utlämning direkt från det nordiska land som utlämnat personen till Finland. Vidareutlämning är dock tillåten om det nordiska land som utlämnat personen till Finland ger sitt samtycke till vidareutlämningen.

Den som från ett nordiskt land utlämnats till Finland får inte vidareutlämnas till en annan stat än ett nordiskt land för ett brott som har begåtts före utlämningen till Finland, om inte

- 1) den utlämnade har haft möjlighet att lämna Finland men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till Finland efter att först ha lämnat landet,
- 2) den utlämnade har samtyckt till att bli vidareutlämnad, eller
- 3) det nordiska land som har utlämnat personen ger sitt samtycke till vidareutlämningen.

59 §

Framställning om vidareutlämning

Om ett nordiskt land gör en framställning om att någon som har utlämnats till Finland från en annat nordiskt land skall vidareutlämnas till det och vidareutlämning inte är möjlig utan samtycke av det nordiska land som utlämnat, skall den behöriga åklagaren begära samtycke till vidareutlämningen. Framställningen skall innehålla de uppgifter som avses i 11 § 1 mom.

4 kap. Särskilda bestämmelser

60 §

Hörande före beslutet om utlämning

När ett nordiskt land gör en framställning om gripande och utlämning för att åtgärder för förundersökning och väckande av åtal skall kunna vidtas, skall den behöriga myndigheten enligt lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994), innan beslut om utlämningen fattas, på begäran av det ansökande nordiska landet ge sitt samtycke till att den som begärs utlämnad hörs i enlighet med den nämnda lagen.

Den behöriga myndighet som avses i 1 mom. kan på motsvarande sätt begära att en person som begärs utlämnad från ett annat nordiskt land till Finland skall höras.

61 §

Upphävande av villkor

Om den som begärs utlämnad har utlämnats till Finland från någon annan stat än ett nordiskt land unionen och är bunden av de villkor som gäller den utlämningen, får personen i fråga inte utlämnas till ett annat nordiskt land av den stat från vilken utlämningen till Finland skedde.

I en sådan situation som avses i 1 mom. skall den behöriga myndigheten begära samtycke till utlämningen av den stat från vilken utlämningen till Finland skedde. De tidsfrister som anges i denna lag börjar löpa först när villkoren inte längre är i kraft.

62 §

Privilegier och immunitet

Om den som begärs utlämnad från Finland har rätt till privilegier eller immunitet avseende rättegång eller verkställighet, börjar tidsfristerna enligt denna lag löpa från och med den dag när den behöriga domstolen fick vetskap om att dessa privilegier eller denna immunitet upphävts.

63 §

Husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning samt beslag och överföring av egendom

Den behöriga myndigheten enligt lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden får, även om det nordiska land som har gjort framställningen om gripande och utlämning inte har begärt detta, företa husrannsakan samt kroppsvisitation och kroppsbesiktning och verkställa beslag under de förutsättningar som anges i nämnda lag, så som särskilt föreskrivs om detta.

Domstolen kan i beslutet om utlämning bestämma att ett föremål som har tagits i beslag eller egendom som har dömts förverkad skall överföras till det ansökande nordiska landet så som särskilt föreskrivs om detta.

Den behöriga myndighet som avses i 1 mom. kan på motsvarande sätt hos ett annat nordiskt land framställa en begäran om husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning samt beslag och överföring av egendom till Finland.

64 §

Avräkning av tiden för frihetsberövande

Domstolen skall så som föreskrivs i 6 kap. 13 § strafflagen avräkna tiden för frihetsberövande som beror på utlämningsförfarandet från ett eventuellt straff som den som utlämnats till Finland döms till.

Om utlämningen till Finland sker för verkställighet av ett straff, skall direktören för straffanstalten avräkna tiden för frihetsberövande som beror på utlämningsförfarandet från det frihetsstraff som den utlämnade skall avtjäna, med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs i 6 kap. 13 § strafflagen.

65 §

Kostnader

Hos det nordiska land som gjort en framställning tas inte ut ersättning för kostnaderna för verkställighet av framställningen.

66 §

Transport

En person som utlämnas från ett nordiskt land till ett annat nordiskt land får utan särskilt tillstånd transporteras över eller genom Finlands territorium.

Den finska behöriga myndigheten behöver inte anhålla om tillstånd för transport från ett nordiskt land över eller genom ett nordiskt land av en person som begärs utlämnad.

5 kap. Ikraftträdande

67 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

Genom denna lag upphävs lagen av den 3 juni 1960 om utlämning av brott Finland och de övriga nordiska länderna emellan (27071960) jämte ändringar och de förordningar som har utfärdats med stöd av den.

Lagen tillämpas på framställningar om gripande och utlämning som gjorts efter det att lagen trätt i kraft. På sådana nordiska framställningar om utlämning som är anhängiga då lagen träder i kraft tillämpas den lag som gällde innan lagen har trätt i kraft.

3.

Lag**om ändring av 33 § i lagen om utlämning för brott**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utlämning för brott av den 7 juli 1970 (456/1970) 33 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1287/2003, som följer:

- - -

Sker utlämningen till något av de övriga nordiska länderna, får likväl även en finsk medborgare transporteras genom Finland, om det finns sådana förutsättningar för utlämning av personen i fråga till den mottagande staten som föreskrivs i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna (/), eller om det är fråga om utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen och det finns sådana förutsättningar för transporten som föreskrivs i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003).

- - -

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

4.

Lag**om ändring av 1 kap. 8 § i tvångsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 1 kap. 8 § i tvångsmedelslagen av den 30 april 1987 (450/1987) ett nytt 3 mom., som följer:

1 kap. Gripande, anhållande och häktning

8 §

Häktningsförutsättningar

- - -

Den som på sannolika skäl misstänks för brott får häktas, om det strängaste föreskrivna straffet för brottet är fängelse i minst ett år och framställning ämnas göras om utlämning av honom eller henne till Finland.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva pohjoismaiden välinen**Sopimus¹
(Pohjoismainen pidätysmääräys)**

Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin hallitukset ovat sopineet seuraavasta:

Johdanto

(1) Huippuvuorilla kesäkuussa 2002² pidetyn Pohjoismaiden oikeusministerien kokouksen päätelmien mukaan Pohjoismaiden välistä nykyistä luovuttamisjärjestelmää on tarkistettava ja Pohjoismaiden välinen muodollinen luovuttamismenettely lakkautettava.

(2) Vapaudenmenetystä koskevien päätösten vastavuoroiselle tunnustamiselle on luotava järjestelmä.

(3) Pohjoismaiden asettama tavoite entistä joustavamman lainsäädännön luomiseksi tällä alalla on saanut aikaan toiveen nykyisen luovuttamisjärjestelmän lakkauttamisesta ja vastavuoroista tunnustamista koskevan pohjoismaiseen pidätysmääräykseen perustuvan järjestelmän toteuttamisesta siten, että luovuttaminen tapahtuu, ellei siihen ole sopimuksessa mainittua estettä. Lisäksi tuomittujen tai epäiltyjen luovuttamista koskevan uuden järjestelmän käyttöönotto saattaa rangaistuksen täytäntöönpanon tai oikeudenkäynnin osalta vähentää nykyisistä luovuttamismenettelyjen eli muun muassa eurooppalaisen pidätysmääräyksen monimutkaisuutta.

(4) Tämä sopimus rakentuu vapauden, demokratian ja ihmis- ja perusoikeuksien kunnioittamisen periaatteelle sekä oikeusvaltioperiaatteelle, jotka ovat kaikki Pohjoismaille yhteisiä periaatteita. Sopimus kunnioittaa Roomassa 4 marraskuuta 1950 tehdyssä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevassa Euroopan yleissopimuksessa taattuja perusoikeuksia sekä Pohjoismaiden kansallista identiteettiä.

¹ Tanska, Suomi, Islanti, Norja ja Ruotsi

² Vrt. Pohjoismaiden ministerineuvoston pöytäkirja (oikeusministerit) 25 kesäkuuta 2002 (j.nr. 71001.15.001/02)

(5) Tämä sopimus ei estä Pohjoismaita soveltamasta niiden omaan valtiosääntöön sisältyviä säännöksiä, jotka koskevat oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, yhdistymisvapautta, lehdistönvapautta ja ilmaisunvapautta muissa tiedotusvälineissä.

(6) Henkilöitä ei saa luovuttaa tai taikka luovuttaa edelleen sellaiseen maahan, jossa heillä on vakava vaara saada kuolemanrangaistus tai joutua kidutuksen tai muun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi.

(7) Pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevia päätöksiä on valvottava riittävästi, mikä merkitsee sitä, että etsityn henkilön luovuttamisesta päättää sen maan oikeusviranomainen, jossa henkilö on pidätetty.

(8) Keskusviranomaisten tehtävä pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanossa on ainoastaan antaa käytännöllistä ja hallinnollista apua.

(9) Pohjoismainen pidätysmääräysjärjestelmä perustuu pitkälti Pohjoismaiden keskinäiseen luottamukseen.

(10) Tanska, Suomi ja Ruotsi ovat panneet täytäntöön eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13 kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2002/584/YOS). Kaikki Pohjoismaat ovat liittyneet joihinkin tämän alan nykyisiin yleissopimuksiin, esimerkiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13 päivänä joulukuuta 1957 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen ja terrorismin vastustamisesta 27 päivänä tammikuuta 1977 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen.

(11) Pohjoismainen pidätysmääräys korvaa tähänastiset Pohjoismaiden välistä luovuttamista koskevat säädökset.

1 LUKU YLEISET PERIAATTEET

1 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen määritelmä ja täytäntöönpanovelvollisuus

1. Pohjoismainen pidätysmääräys on Pohjoismaan tekemä oikeudellinen päätös, jonka tarkoituksena on, että toinen Pohjoismaa pidättää etsityn henkilön ja luovuttaa tämän rikosoikeudenkäyntiä tai vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten.
2. Tanskan, Suomen tai Ruotsin tekemä eurooppalainen pidätysmääräys, joka on laadittu eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13 kesäkuuta 2003 tehdyn neuvoston puitepäätöksen mukaisesti, katsotaan tämän sopimuksen mukaiseksi pohjoismaiseksi pidätysmääräykseksi.
3. Kaikki pohjoismaiset pidätysmääräykset pannaan täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen ja tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

2 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen soveltamisala

1. Pohjoismainen pidätysmääräys voidaan antaa sellaisia tekoja koskevia syytetoimenpiteitä varten, joista pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännön mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetystä koskeva toimenpide (syytetoimenpiteet) tai joista on annettu vapausrangaistustuomio tai muu vapaudenmenetystä koskeva toimenpide (rangaistuksen täytäntöönpano).
2. Useita rikoksia koskevia syytetoimenpiteitä tai useista rikoksista tuomittujen rangaistusten täytäntöönpanoa varten voidaan luovuttaa, vaikka 1 kappaleessa mainitut edellytykset täytyisivät vain yhden teon osalta.
3. Pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännössä määriteltyihin rikoksiin perustuvat pohjoismaiset pidätysmääräykset pannaan täytäntöön tässä sopimuksissa määrätyin edellytyksin ja rikosten kaksoisrangaistavuutta tutkimatta.

3 artikla

Toimivaltaisten oikeusviranomaisten ym. nimeäminen ja kolmannen valtion määritelmä

1. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on sellainen pidätysmääräyksen antaneen valtion oikeusviranomainen, jonka toimivaltaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen antaminen kyseisen valtion lainsäädännön mukaan kuuluu.

2. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen on sellainen täytäntöönpanovaltion oikeusviranomainen, joka kyseisen valtion lainsäädännön mukaan on toimivaltainen panemaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöön.
3. Jokainen valtio voi nimetä yhden tai useita keskusviranomaisia avustamaan toimivaltaisia oikeusviranomaisia.
4. Kukin valtio ilmoittaa tämän sopimuksen ratifioinnin yhteydessä, mitkä ovat sen kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltaisia oikeusviranomaisia sekä mikä on mahdollisesti nimetty keskusviranomainen.
5. Tässä sopimuksessa ”kolmas valtio” tarkoittaa mitä tahansa Pohjoismaiden ja Euroopan unionin ulkopuolista valtiota.

4 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon ehdottomat kieltäytymisperusteet

Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen kieltäytyy panemasta pohjoismaista pidätysmääräystä täytäntöön seuraavissa tapauksissa:

- 1) jos pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteena olevasta rikoksesta on täytäntöönpanovaltiossa annettu yleinen armahdus ja kyseinen valtio on oman rikoslainsäädäntönsä mukaisesti toimivaltainen tätä rikosta koskevan syytteen nostamisessa.
- 2) jos etsitylle henkilölle on jossain Pohjoismaassa tai Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu samasta teosta lopullinen tuomio ja edellyttäen, että hän on suorittanut tuomitun rangaistuksen tai suorittaa sitä parhaillaan tai rangaistusta ei voi tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan enää panna täytäntöön,
- 3) jos henkilöä, jota pohjoismaainen pidätysmääräys koskee, ei täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ikänsä vuoksi voi asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista.

5 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet

Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä panemasta pohjoismaista pidätysmääräystä täytäntöön :

- 1) jos sitä henkilöä vastaan, josta on annettu pohjoismaainen pidätysmääräys, on jo nostettu syyte täytäntöönpanovaltiossa samasta teosta, johon pohjoismaainen pidätysmääräys perustuu,

- 2) jos teko, johon pohjoismainen pidätysmääräys perustuu, katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan tehdyn kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai siihen verrattavassa paikassa eikä teko täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ole rikos,
- 3) jos etsitylle henkilölle on annettu samoista teoista lopullinen tuomio kolmannessa valtiossa ja edellyttäen, että hän on suorittanut tuomitun rangaistuksen tai suorittaa sitä parhaillaan tai että hänelle määrättyä rangaistusta ei voi tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan enää panna täytäntöön,
- 4) jos täytäntöönpanovaltion oikeusviranomaiset ovat päättäneet, että ne joko eivät nosta syytettä pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteena olevasta rikoksesta tai luopuvat jo nostetusta syyteestä, tai jos etsittyä henkilöä vastaan on jossain valtiossa annettu samasta teosta lopullinen päätös, joka estää syytteen nostamisen myöhemmin,
- 5) jos pohjoismainen pidätysmääräys on annettu vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai muun vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten ja etsitty henkilö oleskelee täytäntöönpanovaltiossa, on sen kansalainen tai asuu siellä, ja täytäntöönpanovaltio sitoutuu panemaan kyseisen rangaistuksen tai toimenpiteen itse täytäntöön kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

6 artikla

Luovuttamiseen liittyvät ehdot

Jos pohjoismainen pidätysmääräys annetaan syytetoimenpiteitä varten ja henkilö, jota pidätysmääräys koskee, on täytäntöönpanovaltion kansalainen tai asuu täytäntöönpanovaltiossa, luovuttamisen ehdoksi voidaan asettaa, että tultuaan kuulluksi asianomainen luovutetaan täytäntöönpanovaltioon suorittamaan vapausrangaistusta tai muuta vapaudenmenetystä koskevaa toimenpidettä, johon asianomainen on pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa tuomittu.

7 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen sisältö ja muoto

1. Pohjoismaisessa pidätysmääräyksessä on liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä seuraavat tiedot:
 - a) etsityn henkilön henkilöllisyys ja kansalaisuus,
 - b) pidätysmääräyksen antaneen valtion oikeusviranomaisen nimi, osoite, puhelin- ja telekopionumero sekä sähköpostiosoite,

- c) ilmoitus mahdollisesti annetusta täytäntöönpanokelpoisesta tuomiosta, pidätysmääräyksestä tai muusta vastaavasta täytäntöönpanokelpoisesta oikeudellisesta päätöksestä, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan,
- d) rikoksen luonne ja oikeudellinen luokittelu,
- e) kuvaus olosuhteista, joissa rikos on tehty, mukaan lukien ajankohta, paikka ja se, kuinka laaja etsityn henkilön osallisuus rikokseen on,
- f) tuomittu rangaistus, jos kyseessä on lopullinen tuomio, tai rikoksesta pidätysmääräyksen antaneen valtion laissa säädetty rangaistusasteikko,
- g) rikoksen muut seuraukset, mikäli mahdollista.

2. Jos pidätysmääräys on annettu useiden rangaistavien tekojen perusteella, yhden teon perusteella annettava pidätys- tai säilöönottopäätös on riittävä.

2 LUKU

LUOVUTTAMISMENETTELY

8 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen toimittaminen

1. Kun etsityn henkilön olinpaikka on tiedossa, pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi lähettää pohjoismaisen pidätysmääräyksen suoraan täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle.
2. Jos etsityn henkilön olinpaikka ei ole tiedossa, pidätysmääräyksen antanut valtio voi pyytää yhtä tai useampaa Pohjoismaata etsimään asianomaista näiden maiden kansallisten etsintämenettelyjen mukaisesti. Kun olinpaikka on tiedossa, pohjoismaainen pidätysmääräys lähetetään mahdollisimman nopeasti asianomaiselle valtiolle.
3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen 95 artiklan määräysten mukaisesti päättää, että etsitystä henkilöstä tehdään kuulutus Schengenin tietojärjestelmään. Schengenin tietojärjestelmään tehty kuulutus vastaa pohjoismaista pidätysmääräystä, joka sisältää 7 artiklan 1 kappaleessa mainitut tiedot. Siirtymäkauden aikana, jolloin Schengenin tietojärjestelmä ei voi välittää kaikkia 7 artiklassa mainittuja tietoja, kuulutus vastaa pohjoismaista pidätysmääräystä, kunnes täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen on vastaanottanut pidätysmääräyksen sääntöjen mukaisesti.
4. Jos pohjoismaisen pidätysmääräyksen vastaanottanut viranomainen ei ole toimivaltainen käsittelemään sitä, se toimittaa pidätysmääräyksen viran puolesta heti

valtion toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoittaa tästä pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle.

9 artikla

Etsityn henkilön oikeudet

1. Kun etsitty henkilö pidätetään, täytäntöönpanosta vastaava toimivaltainen oikeusviranomainen antaa hänelle kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti tiedon pohjoismaisesta pidätysmääräyksestä ja sen sisällöstä sekä hänen mahdollisuudestaan antaa suostumuksensa siihen, että hänet luovutetaan pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle.
2. Etsityllä henkilöllä, joka pidätetään pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa varten, on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa ja tulkkia täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

10 artikla

Henkilön säilöönotto

1. Kun henkilö pidätetään pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteella, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti päätöksen siitä, onko säilössä pitämistä jatkettava. Asianomainen voidaan minä ajankohtana tahansa päästää väliaikaisesti vapaaksi täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, edellyttäen että täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ryhtyy kaikkiin tarvittaviin toimiin estääkseen asianomaisen pakenemisen.
2. Tutkinnan edistämiseksi ja luovuttamisen varmistamiseksi sovelletaan kansallisten säännösten tarjoamia oikeuskeinoja.

11 artikla

Suostumus luovuttamiseen ym.

1. Jos pidätetty ilmoittaa suostuvansa luovuttamiseen sekä mahdollisesti ilmoittaa myös suostuvansa muuta kuin luovuttamisen perusteena olevaa rikosta koskevaan oikeudenkäyntiin, vrt. 23 artiklan 2 kappaleen b) kohta, suostumus annetaan täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Valtiot ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta 1 kappaleessa tarkoitettu suostumus saadaan tavalla, josta ilmenee, että asianomainen on antanut suostumuksensa vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena siitä aiheutuvista seurauksista. Tätä varten etsityllä henkilöllä on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa.
3. Suostumus merkitään pöytäkirjaan täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
4. Suostumus voidaan peruuttaa täytäntöönpanovaltion kansallisen lain nojalla.

12 artikla

Etsityn henkilön kuuleminen

Jos pidätetty henkilö ei 11 artiklassa mainitulla tavalla anna suostumustaan luovuttamiseensa, hänellä on oikeus tulla täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen kuulemaksi täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

13 artikla

Luovuttamista koskeva päätös

1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee henkilön luovuttamista koskevan päätöksen tässä sopimuksessa mainitussa määräajassa ja sopimuksessa määritetyin edellytyksin.
2. Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että pidätysmääräyksen antaneen valtion toimittamat tiedot eivät ole luovuttamista koskevan päätöksen kannalta riittävät, se pyytää toimittamaan tarvittavat lisätiedot välittömästi ja voi asettaa lisätietojen toimittamiselle määräajan, jotta 14 artiklassa mainittua määräaikaa voidaan noudattaa.
3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi milloin tahansa toimittaa hyödyllisiä lisätietoja täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle.

14 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevan päätöksen määräajat ja menettelyt

1. Pohjoismainen pidätysmääräys käsitellään ja pannaan täytäntöön kiireellisenä.
2. Jos etsitty henkilö suostuu luovuttamiseen, lopullinen päätös pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta on tehtävä kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta.

3. Muussa tapauksessa pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskeva lopullinen päätös on tehtävä 30 päivän kuluessa etsityn henkilön pidätyksestä.
4. Sellaisissa erityistapauksissa, jolloin lopullista päätöstä ei tehdä 2 ja 3 kappaleessa mainitussa määräajassa, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ilmoittaa päätöksen myöhästymisestä ja tämän syistä heti pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle. Tällöin päätös on tehtävä mahdollisimman pian.
5. Siihen saakka, kunnes täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevan lopullisen päätöksen, sen on varmistettava, että luovuttamiselle on yhä aineelliset edellytykset.
6. Pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta kieltäytyminen on aina perusteltava.

15 artikla

Kilpailevat pyynnöt

1. Jos samasta henkilöstä on annettu pidätysmääräys useissa Pohjoismaissa, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen päättää, mikä kyseisistä pidätysmääräyksistä pannaan täytäntöön, ottaen asianmukaisella tavalla huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, muun muassa rikosten suhteellinen törkeys ja niiden tekopaikat, pohjoismaisten pidätysmääräysten antamisajankohdat sekä sen, onko pidätysmääräys annettu oikeudenkäyntiä vai vapausrangaistuksen tai muun vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten.
2. Jos samasta henkilöstä on annettu pohjoismaisen pidätysmääräys ja eurooppalainen pidätysmääräys tai kolmannen valtion tai Euroopan unionin jäsenvaltion tekemä luovuttamispyyntö, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen päättää, annetaanko etusija pohjoismaiselle pidätysmääräykselle vai muulle pidätysmääräykselle tai luovuttamispyynnölle, ottaen asianmukaisella tavalla huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, erityisesti 1 kappaleessa mainitut seikat sekä asiaan sovellettavassa yleissopimuksessa tai sovellettavissa sopimuksissa mainitut seikat.
3. Tämä artikla ei vaikuta kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännöstä tai kansainvälisen humanitäärisen oikeuden loukkauksia käsittelevästä tuomioistuimesta johtuviin Pohjoismaiden velvoitteisiin.

16 artikla

Erioikeudet ja koskemattomuus

1. Jos etsitty henkilö nauttii täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanoon tai oikeudenkäyntiin liittyvää erioikeutta tai koskemattomuutta, 14 artiklassa mainitut

määräajat alkavat sinä ajankohtana, jolloin kyseinen erioikeus tai koskemattomuus lakkaa.

2. Jos erioikeuden tai koskemattomuuden poistamisesta vastaa täytäntöönpanovaltion viranomainen, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen pyytää kyseiseltä viranomaiselta heti erioikeuden tai koskemattomuuden poistamista. Jos erioikeuden tai koskemattomuuden poistamisesta vastaa toisen valtion viranomainen tai kansainvälinen järjestö, poistamista pyytää pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen.

17 artikla

Kilpailevat kansainväliset velvoitteet

Tämä sopimus ei vaikuta täytäntöönpanovaltion velvoitteisiin, jos etsitty henkilö on luovutettu kyseiseen valtioon Euroopan unionin jäsenvaltiosta tai kolmannesta valtiosta ja kyseistä henkilöä suojaavat edelleenluovuttamiselta ne määräykset, joiden perusteella hänet on luovutettu. Täytäntöönpanovaltio ryhtyy kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin pyytääkseen heti sen Euroopan unionin jäsenvaltion tai kolmannen valtion suostumusta, josta etsitty henkilö on luovutettu, jotta hänet voidaan luovuttaa pidätysmääräyksen antaneeseen valtioon. Edellä 14 artiklassa tarkoitetut määräajat alkavat kulua vasta siitä ajankohdasta, jolloin näiden erityissääntöjen soveltaminen lakkaa.

18 artikla

Päätöksestä ilmoittaminen

Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ilmoittaa heti pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle, voidaanko pohjoismainen pidätysmääräys panna täytäntöön.

19 artikla

Etsityn henkilön luovuttamisen määräaika

1. Etsitty henkilö luovutetaan mahdollisimman pian asianomaisten viranomaisten sopimana ajankohtana.

2. Asianomainen luovutetaan viimeistään viiden päivän kuluttua pohjoismaista pidätysmääräystä koskevan lopullisen päätöksestä.
3. Jos etsittyä henkilöä ei erityisten olosuhteiden vuoksi voi luovuttaa 2 kappaleen mukaisessa määräajassa, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomainen ja pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen ottavat heti yhteyttä toisiinsa ja sopivat uudesta luovuttamisajankohdasta. Henkilö on luovutettava 5 päivän kuluessa 2 kappaleessa mainitun määräajan päättymisestä.
4. Jos etsittyä henkilöä ei voida luovuttaa 3 kappaleen mukaisessa määräajassa joidenkin valtiosta riippumattomien olosuhteiden vuoksi, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ja pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen ottavat heti yhteyttä toisiinsa ja sopivat uudesta luovuttamisajankohdasta.
5. Luovuttamista voidaan poikkeuksellisesti väliaikaisesti lykätä painavien humanitääristen syiden vuoksi esimerkiksi silloin, jos on painavia syitä olettaa, että luovuttaminen selvästi vaarantaa etsityn henkilön hengen tai terveyden. Pohjoismainen pidätysmääräys pannaan täytäntöön heti näiden syiden lakattua. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ilmoittaa lakkaamisesta heti pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle ja sopii uudesta luovuttamisajankohdasta.
6. Jos asianomaista pidetään 2–5 kappaleessa tarkoitettujen määräaikojen päätyttyä edelleen säilössä, hänet on päästettävä vapaaksi.

20 artikla

Luovuttamisen lykkääminen tai väliaikainen luovuttaminen

1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta päätettyään lykätä etsityn henkilön luovuttamista, jotta henkilö voidaan asettaa syyteeseen täytäntöönpanovaltiossa, tai, jos hänet on jo tuomittu, hän voi suorittaa muusta kuin pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteena olevasta rikoksesta tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanovaltion alueella.
2. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi luovuttamisen lykkäämisen sijasta luovuttaa etsityn henkilön väliaikaisesti pidätysmääräyksen antaneelle valtiolle täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen ja pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen välisessä sopimuksessa määritettävien ehtojen mukaan. Sopimus on tehtävä kirjallisesti, ja sen ehdot sitovat kaikkia pidätysmääräyksen antaneen valtion viranomaisia.

21 artikla

Kauttakuljetus

Pohjoismaasta toiseen luovutettavan henkilön voi ilman eri lupaa kuljettaa muiden Pohjoismaiden yli tai kautta.

3 LUKU

LUOVUTTAMISEN VAIKUTUKSET

22 artikla

Täytäntöönpanomaassa säilöön otettuna vietetyn ajan vähentäminen

1. Pidätysmääräyksen antanut valtio vähentää pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoon liittyvän säilöönottoajan siitä vapausrangaistuksen kokonaisajasta, joka etsityn henkilön olisi määrä suorittaa pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa vapausrangaistuksen tai muuta vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen määräävän tuomion perusteella.
2. Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on tällöin luovuttamisen yhteydessä toimitettava pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle kaikki tiedot siitä, kuinka kauan pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteella etsityn henkilön säilöissäpito on kestänyt.

23 artikla

Mahdollinen syytteesenpano muista rikoksista

1. Henkilö, joka luovutetaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen nojalla syytetoimenpiteitä tai rangaistustuomion tai muun vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten, voidaan asettaa vastuuseen muista ennen luovuttamista tehdyistä rikoksista kuin siitä, jonka vuoksi hänet luovutetaan, paitsi jos
 - a) kyseisen rikoksen perusteella tapahtuvaa luovuttamista ei olisi 4 artiklan perusteella voitu tehdä,
 - b) luovuttamisesta olisi 27 artiklan nojalla kansallisen lainsäädännön mukaan voitu kieltäytyä tai
 - c) kyseisen rikoksen perusteella tapahtuva luovuttamisesta olisi voitu kieltäytyä 5 artiklan 2 tai 4 kappaleen nojalla ja täytäntöönpanovaltio kieltäytyy antamasta suostumustaan.
2. Pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteella syytetoimenpiteitä tai rangaistustuomion tai muun vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen

täytäntöönpanoa varten luovutettava henkilö voidaan 1 kappaleen estämättä asettaa vastuuseen muista ennen luovuttamista tehdyistä rikoksista kuin siitä, jonka vuoksi hänet luovutetaan, jos

- a) henkilöllä on ollut tilaisuus poistua siitä pohjoismaasta, johon hänet on luovutettu, mutta hän ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut kyseiseen valtioon sieltä poistuttuaan tai
- b) henkilö on ennen luovuttamista tai sen jälkeen antanut suostumuksensa siihen, että häntä vastaan nostetaan syyte muista rikoksista.

24 artikla

Henkilön luovuttaminen edelleen

1. Henkilö, joka on luovutettu toiseen Pohjoismaahan syytetoimenpiteitä tai rangaistustuomion tai muun vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten, voidaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen nojalla luovuttaa edelleen muuhun Pohjoismaahan kuin täytäntöönpanovaltioon, jos pidätysmääräys on annettu ennen luovuttamista tehdyn rikoksen perusteella, ellei alkuperäisen pidätysmääräyksen antanut valtio 26 tai 27 artiklan mukaisesti kansallisen lakinsa nojalla kieltäydy luovuttamasta henkilöä uuden pidätysmääräyksen antaneeseen valtioon.

2. Henkilö, joka on luovutettu toiseen Pohjoismaahan pohjoismaisen pidätysmääräyksen nojalla, voidaan ennen tätä luovuttamista tehdyn rikoksen perusteella luovuttaa edelleen Euroopan unionin jäsenvaltioon tai kolmanteen valtioon pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännön määräysten nojalla, jos

- a) asianomainen itse antaa siihen suostumuksensa,
- c) asianomaisella on ollut tilaisuus poistua sen valtion alueelta, johon hänet on luovutettu, mutta hän ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut alueelle sieltä poistuttuaan tai
- b) täytäntöönpanovaltio antaa siihen suostumuksensa. Suostumus voidaan antaa, jos kyseisen teon perusteella tapahtuva luovuttaminen olisi täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ollut mahdollista.

25 artikla

Esineiden luovuttaminen

1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen takavarikoi ja luovuttaa täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan esineet,
 - a) joita vaaditaan todistusaineistoksi tai
 - b) joita etsitty henkilö on hankkinut rikoksella.
2. 1 kappaleessa mainitut esineet luovutetaan myös siinä tapauksessa, ettei pohjoismaista pidätysmääräystä voida panna täytäntöön siksi, että henkilö on kuollut tai paennut.
3. Jos 1 kappaleessa mainitut esineet takavarikoidaan tai tuomitaan menetetyksi täytäntöönpanovaltion alueella, täytäntöönpanovaltio voi vireillä olevan rikosoikeudenkäynnin yhteydessä säilyttää niitä väliaikaisesti tai luovuttaa ne pidätysmääräyksen antaneelle valtiolle sillä ehdolla, että ne palautetaan myöhemmin.
4. Kaikki 1 kohdassa mainittuihin esineisiin liittyvät täytäntöönpanovaltion tai kolmannen osapuolen oikeudet pysyvät voimassa. Jos kyseisellä valtiolla tai kolmannella osapuolella on mainittuja oikeuksia, pidätysmääräyksen antanut valtio palauttaa esineet heti oikeudenkäynnin jälkeen korvauksetta täytäntöönpanovaltiolle.

4 LUKU

ISLANNISTA TAI ISLANTIIN LUOVUTTAMISTA KOSKEVAT ERITYISMÄÄRÄYKSET

26 artikla

Soveltamisala – oman maan kansalaiset

1. Islannin ja Tanskan, Suomen, Norjan tai Ruotsin välillä tapahtuva oman kansalaisen luovuttaminen ei kuulu sopimuksen 2 artiklassa määriteltyyn pohjoismaisen pidätysmääräyksen soveltamisalaan, vrt. 2–4 kappaleet.
2. Islannin kansalaisen luovuttamisesta Islannista Tanskaan, Suomeen, Norjaan tai Ruotsiin voidaan kieltäytyä, ellei etsitty henkilö ole rangaistavaa tekoa edeltävien kahden vuoden ajan asunut pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa tai jos kyseisestä tai vastaavasta teosta voi Islannin lain mukaan seurata vankeutta yli neljä vuotta.
3. Tanskan, Suomen, Norjan tai Ruotsin kansalaisen luovuttamisesta kotimaastaan Islantiin voidaan kieltäytyä, ellei etsitty henkilö ole rangaistavaa tekoa edeltävien kahden vuoden ajan asunut Islannissa tai jos kyseisestä tai vastaavasta teosta voi täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan seurata vankeutta yli neljä vuotta.

4. Useisiin rikoksiin liittyvä syytetoimenpiteitä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten tapahtuva luovuttaminen voidaan tehdä riippumatta siitä, täyttyvätkö 2 tai 3 kappaleen vaatimukset vain yhden rikoksen osalta.

27 artikla

Soveltamisala – poliittiset rikokset

1. Sopimuksen 2 artiklassa määritelty pohjoismaisen pidätysmääräyksen soveltamisalaan ei myöskään kuulu Islannin ja Tanskan, Suomen, Norjan tai Ruotsin välillä tapahtuva oman kansalaisen luovuttaminen silloin, kun kyseessä on poliittinen rikos, vrt. 2–5 kappaleet.
2. Poliittisen rikoksen perusteella tapahtuvasta Islannin kansalaisen luovuttamisesta Islannista Tanskaan, Suomeen, Norjaan tai Ruotsiin voidaan kieltäytyä.
3. Poliittisen rikoksen perusteella tapahtuvasta Tanskan, Suomen, Norjan tai Ruotsin kansalaisen luovuttamisesta kotimaastaan Islantiin voidaan kieltäytyä.
4. Poliittisen rikoksen perusteella tapahtuvasta ulkomaalaisen luovuttamisesta Islannista Tanskaan, Suomeen, Norjaan tai Ruotsiin voidaan kieltäytyä, ellei vastaava teko ole Islannin lain mukaan rangaistava tai ellei teko sisälly terrorismin vastustamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 1, 2 tai 3 artiklaan.
5. Poliittisen rikoksen perusteella tapahtuvasta ulkomaalaisen luovuttamisesta Tanskasta, Suomesta, Norjasta tai Ruotsista Islantiin voidaan kieltäytyä, ellei vastaava teko ole täytäntöönpanomaan lainsäädännön mukaan rangaistava tai ellei teko sisälly terrorismin vastustamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 1, 2 tai 3 artiklaan.

5 LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

28 artikla

Suhde muihin oikeudellisiin säädöksiin

1. Tätä sopimusta sovelletaan Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä.
2. Sopimuksen määräykset eivät koske sellaisia Pohjoismaiden velvoitteita, jotka johtuvat eurooppalaista pidätysmääräystä koskevasta puitepäätöksestä ja kolmansien valtioiden kanssa sovitusta muista luovuttamisjärjestelyistä.
3. Pohjoismaat voivat tämän sopimuksen tultua voimaan tehdä kahden- tai monenvälisiä sopimuksia Euroopan unionin jäsenvaltioiden tai kolmansien valtioiden kanssa tai sopia näiden kanssa kahden- tai monenvälisistä järjestelyistä. Kyseiset

sopimukset ja järjestelyt eivät saa vaikuttaa niiden osapuolena olevan Pohjoismaan suhteisiin sellaisiin Pohjoismaihin, jotka eivät ole niiden osapuolia.

29 artikla

Voimaantulo

1. Sopimusosapuolet voivat liittyä tähän sopimukseen
 - a) allekirjoittamalla sopimuksen ilman ratifiointi- tai hyväksymisvaraamaa, tai
 - b) allekirjoittamalla sen ja ratifioimalla tai hyväksymällä sen myöhemmin.
2. Ratifiointiasiakirjat talletetaan Tanskan ulkoministeriön huostaan.
3. Tanskan ulkoministeriö toimittaa ratifiointiasiakirjojen oikeaksi todistetut jäljennökset sopimusosapuolten oikeusministeriöille.
4. Tämä sopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun kaikki Pohjoismaat ovat 1 kappaleen mukaisesti suostuneet sitoutumaan siihen. Grönlannissa ja Färösaarilla sopimus kuitenkin tulee voimaan vasta 3 kuukauden kuluttua siitä, kun Tanskan oikeusministeriö on ilmoittanut Tanskan ulkoministeriölle ja muiden Pohjoismaiden oikeusministeriöille, että sopimus saatetaan voimaan Grönlannissa ja/tai Färösaarilla.
5. Ennen kuin kaikki Pohjoismaat ovat suostuneet sitoutumaan sopimukseen, sopimukseen suostuneet valtiot voivat sopia keskenään, että sopimus tulee näissä valtioissa voimaan aiemmin kuin 4 kappaleessa määrättyä ajankohtana.
6. Ennen tämän sopimuksen voimaantuloa vastaanotetut luovuttamispyynnöt käsitellään voimassa olevan luovuttamisjärjestelmän mukaisesti. Sopimuksen voimaantulon jälkeen vastaanotettuihin pyyntöihin sovelletaan niitä määräyksiä, jotka Pohjoismaat ovat tämän sopimuksen osalta hyväksyneet.

Tehty Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 yhtenä tanskan-, suomen-, islannin-, norjan- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jotka kaikki ovat yhtäpitäviä.

Tanskan hallituksen puolesta

Suomen hallituksen puolesta

Islannin hallituksen puolesta

Norjan hallituksen puolesta

Ruotsin hallituksen puolesta

LIITE**POHJOISMAINEN PIDÄTYSMÄÄRÄYS**

Tämä pidätysmääräys on toimivaltaisen oikeudellisen viranomaisen antama. Siinä määrätään, että alla mainittu henkilö on pidettävä ja luovutettava syytetoimenpiteitä tai vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten.

A) Tiedot etsityn henkilön henkilöllisyydestä
Sukunimi:
Etunimet:
(mahd.) Aikaisemmat sukunimet:
(mahd.) Kutsumanimi:
Sukupuoli:
Kansalaisuus:
Syntymäaika:
Syntymäpaikka:
Asuinpaikka ja/tai tunnettu osoite:
Etsityn henkilön ymmärtämä kieli (mikäli tiedossa):
Erityiset tunnusmerkit/kuvaus etsitystä henkilöstä:
Etsittyä henkilö esittävä valokuva ja sormenjäljet; mikäli sellaiset löytyvät ja voidaan luovuttaa edelleen tai sellaisen henkilön nimi ja osoite ym., johon on otettava yhteyttä saadakseen esille sormenjäljet tai dna-profiilin (mikäli sellaiset tiedot voidaan luovuttaa edelleen eikä niitä ole oheistettu).

B) Päätös, johon pidätysmääräys perustuu

1. Pidätysmääräys tai täytäntöönpanokelpoinen ratkaisu, jolla on sama oikeusvoima:

Laji:

2. Täytäntöönpanokelpoinen tuomio:

Asian nro:

C) Rangaistuksen kesto

1. Rikoksesta tai rikoksista mahdollisesti tuomittavan rangaistuksen tai vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen enimmäiskesto:

2. Tosiasiassa tuomitun rangaistuksen tai vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen kesto:

Rangaistuksesta jäljellä oleva aika:

D) Rikokset

Tämä pidätysmääräys koskee yhteensä rikosta

Kuvaus niistä olosuhteista, joissa rikos tai rikokset on tehty, mm. tekoaika (päivämäärä ja kellonaika) tekopaikka ja etsityn henkilön osallisuus rikokseen tai rikoksiin:

Rikoksen tai rikosten luonne ja oikeudellinen kuvaus sekä asiaan sovellettava oikeusohje/laki:

E) Esineiden takavarikointi ja luovuttaminen

Tämä pidätysmääräys koskee myös todistusaineistona vaadittujen esineiden takavarikointia ja luovuttamista:

Tämä pidätysmääräys koskee myös etsityn rikoksella hankkimien esineiden takavarikointia ja luovuttamista:

Kuvaus esineiden ja niiden sijaintipaikasta (mikäli tunnettu):

F) Pidätysmääräyksen antanut viranomainen
Pidätysmääräyksen antanut oikeudellinen viranomainen:
Oikeudellista viranomaista edustavan henkilön nimi:
Toimenkuva (virkanimike/asema):
Asian nro:
Osoite:
Puh.nro: (ulkomaan suuntanro) (paikallinen suuntanumero):
Sähköposti:
Sen henkilön nimi ja osoite ym., johon on otettava yhteyttä käytännön toimenpiteiden osalta luovuttamisen yhteydessä:

G) Allekirjoitus ym.
Pidätysmääräyksen antaneen viranomaisen ja/tai viranomaista edustavan henkilön allekirjoitus
Nimi:
Toimenkuva (virkanimike/asema):
Virallinen leima (mikäli sellainen on):

**Konvention om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott
(Nordisk arresteringsorder)**

**Konvention om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott
(Nordisk arresteringsorder)**

Regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige har enats om följande.

Ingress

- (1) Enligt slutsatserna från det nordiska justitieministermötet på Svalbard i juni 2002, bör den nuvarande utlämningsordningen mellan de nordiska staterna förbättras och det formella utlämningsförfarandet mellan de nordiska staterna avskaffas.
- (2) Det bör införas en ordning med ömsesidigt erkännande av beslut om frihetsberövanden.
- (3) De nordiska staternas uttalade mål om en ännu smidigare lagstiftning på detta område har medfört en önskan om att avskaffa den nuvarande utlämningsordningen och införa en ordning grundad på en nordisk arresteringsorder om ömsesidigt erkännande, där överlämnande skall ske om inte någon av de i konventionen angivna vägransgrunderna föreligger. Därutöver kommer införandet av en ny ordning för överlämnande av dömda eller misstänkta personer för verkställighet av påföljd eller för lagföring att göra det möjligt att skapa en mindre komplicerad ordning än de nuvarande utlämningsprocedurerna, inklusive den europeiska arresteringsordern.
- (4) Denna konvention bygger på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt rättsstatsprincipen, vilka principer är gemensamma för de nordiska staterna. Konventionen respekterar de grundläggande rättigheterna, som de garanteras av den europeiska konventionen av den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och respekterar de nordiska staternas nationella identitet.
- (5) Denna konvention hindrar inte de nordiska staterna från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.
- (6) Ingen får avvisas, utvisas, utlämnas, överlämnas, vidareutlämnas eller vidareöverlämnas till en stat där han eller hon löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.
- (7) Beslut om verkställighet av en nordisk arresteringsorder skall kontrolleras i tillräcklig omfattning, vilket innebär att en rättslig myndighet i den stat där den eftersökta personen har gripits skall avgöra om personen skall överlämnas.
- (8) Centralmyndigheternas roll i verkställandet av en nordisk arresteringsorder skall begränsas till praktiskt och administrativt bistånd.

(9) Systemet med en nordisk arresteringsorder vilar på en hög grad av förtroende mellan de nordiska staterna.

(10) Danmark, Finland och Sverige har genomfört rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF). Samtliga nordiska stater har anslutit sig till flera av konventionerna på detta område, t.ex. den europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 och den europeiska konventionen av den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism.

(11) Den nordiska arresteringsordern skall ersätta samtliga tidigare instrument om utlämning mellan de nordiska staterna.

KAPITEL 1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Definition av och skyldighet att verkställa en nordisk arresteringsorder

1. Den nordiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en nordisk stat med syftet att en annan nordisk stat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.
2. En europeisk arresteringsorder, upprättad i enlighet med Europeiska unionens råds rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, utfärdad av Danmark, Finland eller Sverige skall betraktas som en nordisk arresteringsorder enligt denna konvention.
3. Staterna skall verkställa varje nordisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande och bestämmelserna i denna konvention.

Artikel 2

Tillämpningsområde för den nordiska arresteringsordern

1. En nordisk arresteringsorder får utfärdas för gärningar som enligt den utfärdande statens lagstiftning kan leda till ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd (lagföring) eller som har lett till att det har dömts ut ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd (verkställighet av påföljd).
2. Överlämnade för lagföring eller verkställighet av påföljd för flera gärningar kan ske, även om förutläggningarna enligt punkt 1 är uppfyllda endast i förhållande till en av gärningarna.
3. Brott enligt den utfärdande statens lagstiftning skall medföra överlämnande på grundval av en nordisk arresteringsorder enligt villkoren i denna konvention och utan kontroll av dubbel straffbarhet.

Artikel 3

Fastställande av de behöriga rättsliga myndigheterna m.m. och definition av tredjeland

1. Den utfärdande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den utfärdande staten som enligt denna stats lagstiftning är behörig att utfärda en nordisk arresteringsorder.
2. Den verkställande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den verkställande staten som enligt denna stats lagstiftning är behörig att verkställa en nordisk arresteringsorder.
3. Varje stat får utse en centralmyndighet för att biträda de behöriga rättsliga myndigheterna.
4. Varje stat förklarar vid ratifikationen av konventionen vilka rättsliga myndigheter som är behöriga enligt dess nationella lagstiftning och om en centralmyndighet har utsetts.
5. I denna konvention avses med ett "tredjeland" varje stat utanför Norden och EU.

Artikel 4

Skäl till att verkställighet av en nordisk arresteringsorder skall vägras (obligatoriska vägransgrunder)

Den verkställande rättsliga myndigheten skall vägra att verkställa en nordisk arresteringsorder i följande fall.

- 1) Om det brott som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern omfattas av amnesti i den verkställande staten och denna stat var behörig att lagföra brottet enligt sin egen lagstiftning.
- 2) Om den eftersökta personens ansvar för samma gärning har prövats genom en lagakraftvägande dom i en nordisk stat eller i en medlemsstat i EU, och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet.
- 3) Om den eftersökta personen, enligt lagstiftningen i den verkställande staten, på grund av sin ålder ännu inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern.

Artikel 5

Skäl till att verkställighet av en nordisk arresteringsorder får vägras (fakultativa vägransgrunder)

Den verkställande rättsliga myndigheten får vägra att verkställa en nordisk arresteringsorder i följande fall.

- 1) Om den eftersökta personen är föremål för lagföring i den verkställande staten för samma gärning som den som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern.
- 2) Om den gärning som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern enligt den verkställande statens lagstiftning anses begången helt eller delvis på dess territorium eller en plats som är likställd med den statens territorium, och gärningen inte utgör brott enligt den verkställande statens lagstiftning.

- 3) Om den eftersökta personens ansvar för samma gärningar har prövats genom en lagakraftvunnen dom i tredjeland och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet.
- 4) Om de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten har beslutat att antingen inte väcka åtal för de gärningar som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern eller underlåta åtal, eller om den eftersökta personen i en annan nordisk stat omfattas av ett slutligt avgörande för samma gärningar som hindrar senare lagföring.
- 5) Om den nordiska arresteringsordern har utfärdats för verkställighet av en påföljd och den eftersökta personen uppehåller sig i, är medborgare i eller är bosatt i den verkställande staten och denna stat åtar sig att själv verkställa påföljden enligt sin lagstiftning.

Artikel 6

Villkorat överlämnande

Om den person som är föremål för en nordisk arresteringsorder för lagföring är medborgare i eller är bosatt i den verkställande staten, får överlämnandet underkastas villkoret att personen efter att ha hörts skall sändas åter till den verkställande staten för att där avtjäna det frihetsstraff eller den frihetsberövande åtgärd som personen har ådömts i den utfärdande staten.

Artikel 7

Den nordiska arresteringsorderns innehåll och form

1. En nordisk arresteringsorder skall innehålla följande uppgifter, uppställda i enlighet med formuläret i bilagan.
 - a) Den eftersöktes identitet och nationalitet.
 - b) Namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den utfärdande rättsliga myndigheten.
 - c) Uppgift om förekomsten av en verkställbar dom, ett anhållnings- eller häktningsbeslut eller något annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan som omfattas av artikel 1 och 2.
 - d) Brottets beskaffenhet och brottsrubricering.
 - e) En beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet tidpunkt och plats, samt den eftersöktes delaktighet i brottet.
 - f) Den påföljd som dömts ut, när det rör sig om en slutlig dom, eller den straffskala för brottet som föreskrivs i den utfärdande statens lagstiftning.
 - g) Eventuella andra konsekvenser av brottet.
2. Om en arresteringsorder avser flera brott, räcker det att det finns ett anhållnings- eller häktningsbeslut för ett av brotten.

KAPITEL 2

ÖVERLÄMNANDEFÖRFARANDE

Artikel 8

Översändande av en nordisk arresteringsorder

1. Om det är känt var den eftersökta personen befinner sig, får den utfärdande rättsliga myndigheten översända den nordiska arresteringsordern direkt till den verkställande rättsliga myndigheten.
2. Om det inte är känt var den eftersökta personen befinner sig, får den utfärdande rättsliga myndigheten anmoda en eller flera av de nordiska staterna att efterlysa personen enligt respektive stats nationella efterlysningsförfarande. När uppehållsorten blir känd, skall den nordiska arresteringsordern skyndsamt sändas till den verkställande staten.
3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får besluta om en registrering av den eftersökta personen i Schengens informationssystem (SIS), i enlighet med bestämmelserna i artikel 95 i konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna. En registrering i SIS skall anses vara likvärdig med en nordisk arresteringsorder, åtföljd av den information som beskrivs i artikel 7.1. Under en övergångsperiod, så länge SIS inte kan överföra all den information som beskrivs i artikel 7, skall registreringen anses likvärdig med en nordisk arresteringsorder i avvaktan på att arresteringsordern i vederbörlig ordning motas av den verkställande rättsliga myndigheten.
4. Om den myndighet som tar emot en nordisk arresteringsorder saknar behörighet att verkställa denna, skall den omgående självant sända den nordiska arresteringsordern vidare till den behöriga myndigheten i sin stat och underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta.

Artikel 9

Den eftersöktes rättigheter

1. När en eftersökt person grips, skall den behöriga verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med sin nationella lagstiftning, upplysa personen om den nordiska arresteringsordern och dess innehåll samt om möjligheten att lämna samtycke till överlämnande till den utfärdande rättsliga myndigheten.
2. En eftersökt person, som har gripits för att en nordisk arresteringsorder skall kunna verkställas, har rätt till juridiskt biträde och tolk i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande staten.

Artikel 10

Fortsatt frihetsberövande

1. När en person grips på grundval av en nordisk arresteringsorder, skall den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den verkställande statens lagstiftning avgöra om personen fortfarande skall vara berövad friheten. Det är alltid möjligt att, i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verk-

ställande staten, tillfälligt försätta personen på fri fot, om den behöriga myndigheten i denna stat vidtar alla de åtgärder som den bedömer nödvändiga för att undvika att personen avviker.

2. För utredningen och för att säkra överlämnandet får respektive stats nationella rättsmedel brukas.

Artikel 11

Samtycke till överlämnande m.m.

1. Om den gripna personen lämnar sitt samtycke till att överlämnas, och eventuellt därutöver sitt samtycke till att lagföras för andra gärningar än de som omfattas av arresteringsordern enligt artikel 23.2 b, skall samtycket lämnas inför den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den verkställande statens lagstiftning.

2. Varje stat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att samtycke enligt punkt 1 inhämtas under sådana förhållanden att det framgår att personen har samtyckt frivilligt och fullt medveten om följderna av samtycket. Den eftersökta personen skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.

3. Samtycket skall protokollföras i enlighet med den verkställande statens lagstiftning.

4. Samtycket kan återkallas i enlighet med nationell rätt i den verkställande staten.

Artikel 12

Hörande av den eftersökte

En gripen person, som inte samtycker till överlämnande enligt artikel 11, har rätt att bli hörd av den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med lagstiftningen i den verkställande staten.

Artikel 13

Beslut om överlämnande

1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i denna konvention, avgöra om den eftersökta personen skall överlämnas.

2. Om den verkställande rättsliga myndigheten anser att de uppgifter som den utfärdande staten har lämnat inte är tillräckliga för att den skall kunna fatta beslut i frågan om överlämnande, skall den begära att utan dröjsmål få nödvändiga kompletterande uppgifter och får den bestämma en tidsfrist inom vilken uppgifterna skall ha kommit in till den, med beaktande av nödvändigheten att iaktta fristerna i artikel 14.

3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får när som helst översända användbara kompletterande uppgifter till den verkställande rättsliga myndigheten.

Artikel 14

Tidsfrister och förfarande vid beslut om överlämnande

1. En nordisk arresteringsorder skall behandlas och verkställas med skyndsamhet.

2. I de fall då den eftersökta personen lämnar sitt samtycke till överlämnande, bör det slutgiltiga beslutet om överlämnande enligt den nordiska arresteringsordern fattas senast 3 dagar efter det att samtycket har lämnats.
3. I övriga fall bör det slutgiltiga beslutet om överlämnande enligt den nordiska arresteringsordern fattas senast 30 dagar efter det att den eftersökta personen har gripits.
4. I de fall då frågan om överlämnande enligt den nordiska arresteringsordern inte kan avgöras slutgiltigt inom de tidsfrister som anges i punkt 2 och 3, skall den verkställande rättsliga myndigheten skyndsamt underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och ange skälen till dröjsmålet. I sådant fall skall beslut fattas så snart som möjligt.
5. Så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den nordiska arresteringsordern inte har fattats av den verkställande rättsliga myndigheten, skall denna säkerställa att det alljämt finns materiella förutsättningar för överlämnande av personen.
6. Varje vägran att verkställa en nordisk arresteringsorder skall motiveras.

Artikel 15

Beslut vid konkurrerande framställningar

1. Om flera nordiska stater har utfärdat en arresteringsorder för samma person, skall den verkställande rättsliga myndigheten avgöra vilken av arresteringsorden som skall verkställas, med vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, särskilt till brottens relativa svårhetsgrad och platsen för deras förövande, när de olika arresteringsorden utfärdades samt om de har utfärdats för lagföring eller för verkställighet av påföljd.
2. Vid konkurrens mellan en nordisk arresteringsorder och en europeisk arresteringsorder eller en utlämningsframställning från ett tredjeland eller en medlemsstat i EU, skall den behöriga myndigheten i den verkställande staten avgöra om det är den nordiska arresteringsordern, den europeiska arresteringsordern eller utlämningsframställningen som skall ges företräde, med vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, särskilt de som anges i punkt 1 och i det tillämpliga instrumentet.
3. Denna artikel påverkar inte de nordiska staternas förpliktelser enligt Internationella brottmålsdomstolens stadga eller gentemot de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt.

Artikel 16

Privilegier och immunitet

1. Om den eftersökta personen har rätt till privilegier eller immunitet i den verkställande staten avseende lagföring eller verkställighet av påföljd, börjar tidsfristerna enligt artikel 14 inte löpa förrän privilegiet eller immuniteten har upphävts och den verkställande rättsliga myndigheten har informerats om detta. Den verkställande staten skall se till att de materiella förutsättningarna för ett faktiskt överlämnande finns, om personen inte längre har rätt till sådana privilegier eller sådan immunitet.
2. När upphävande av privilegier eller immunitet åligger en myndighet i den verkställande staten, skall den verkställande rättsliga myndigheten utan dröjsmål begära detta hos den behöriga myndigheten. När

upphävandet av privilegier eller immunitet åligger en myndighet i en annan stat eller en internationell organisation, skall den utfärdande rättsliga myndigheten begära detta hos den myndigheten eller organisationen.

Artikel 17

Konkurrerande internationella förpliktelser

Denna konvention påverkar inte den verkställande statens åtaganden, om den eftersökta personen har överlämnats eller utlämnats till denna stat från en medlemsstat i EU eller ett tredjeland och är skyddad mot vidare överlämnande i den ordning enligt vilken han eller hon utlämnades. Den verkställande staten skall vidta alla åtgärder som krävs för att utan dröjsmål begära samtycke från den stat som personen överlämnades eller utlämnades ifrån, så att han eller hon kan överlämnas till den utfärdande staten. Tidsfristerna enligt artikel 14 börjar inte löpa förrän från och med den dag då dessa specialitetsregler upphör att gälla.

Artikel 18

Underrättelse om beslut

Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart meddela den utfärdande rättsliga myndigheten om sitt beslut med anledning av en nordisk arresteringsorder.

Artikel 19

Tidsfrist för överlämnande

1. Den eftersökta personen skall överlämnas så snart som möjligt vid en tidpunkt som de berörda myndigheterna skall komma överens om.
2. Den eftersökta personen skall överlämnas senast 5 dagar efter det slutgiltiga beslutet om att verkställa den nordiska arresteringsordern.
3. Om det av särskilda skäl visar sig omöjligt att överlämna den eftersökta personen inom den frist som anges i punkt 2, skall den utfärdande och den verkställande myndigheten snarast bestämma en ny frist för överlämnande. Överlämnande skall ske senast 5 dagar efter det att fristen enligt punkt 2 har gått ut.
4. Om omständigheter som ligger utanför berörda staternas kontroll hindrar att personen överlämnas inom den tidsfrist som anges i punkt 3, skall den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten omedelbart kontakta varandra och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet.
5. Överlämnande kan i undantagsfall skjutas upp tillfälligt av allvarliga humanitära skäl, till exempel om det finns godtagbara skäl att anta att verkställigheten uppenbart skulle innebära en fara för den eftersökta personens liv eller hälsa. Överlämnandet skall ske så snart dessa skäl inte längre finns. Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet.
6. Om de tidsfrister som anges i punkt 2-5 har löpt ut, skall personen, om han eller hon fortfarande är berövad friheten, försättas på fri fot.

Artikel 20
Uppskjutet eller villkorligt överlämnande

1. Den verkställande rättsliga myndigheten får, efter att ha fattat beslut om verkställighet av en nordisk arresteringsorder, skjuta upp överlämnandet av den eftersökta personen så att denna kan lagföras i den verkställande staten eller, om dom redan har fallit, i den staten kan avtjäna en påföljd som har dömts ut för en annan gärning än den som den nordiska arresteringsordern avser.
2. I stället för att skjuta upp överlämnandet får den verkställande rättsliga myndigheten tillfälligt överlämna den eftersökta personen till den utfärdande staten på villkor som skall överenskommas mellan den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten. Överenskommelsen skall vara skriftlig och villkoren är bindande för alla myndigheter i den utfärdande staten.

Artikel 21
Transitering

Personer som skall överlämnas från en nordisk stat till en annan nordisk stat får utan särskilt tillstånd föras över eller igenom en eller flera andra nordiska staters territorium.

KAPITEL 3
FÖLJDER AV ÖVERLÄMNANDET

Artikel 22
Avräkning av tiden för frihetsberövande i den verkställande staten

1. Den utfärdande staten skall avräkna tiden för frihetsberövande, som beror på verkställighet av en nordisk arresteringsorder, från det totala frihetsberövande som skall avtjänas i den utfärdande staten som resultat av att ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd har dömts ut.
2. I detta syfte skall den verkställande rättsliga myndigheten, vid överlämnandet av den eftersökta personen, lämna alla uppgifter om hur länge personen har varit frihetsberövad på grundval av den nordiska arresteringsordern till den utfärdande rättsliga myndigheten.

Artikel 23
Möjligheter till åtal för andra brott

1. En person som, för lagföring eller för verkställighet av en påföljd, har överlämnats som en följd av en nordisk arresteringsorder, får ställas till ansvar för annat brott som är begånget före överlämnandet än det brott för vilket personen överlämnades, om inte
 - a) överlämnande för brottet inte hade kunnat ske enligt artikel 4,
 - b) överlämnande skulle ha vägrats enligt nationell rätt enligt artikel 27, eller

- c) överlämnande skulle ha kunnat vägras enligt artikel 5.2 eller 5.4 och den verkställande staten inte samtycker.
2. Trots bestämmelserna i punkt 1 får en person som, för lagföring eller för verkställighet av en påföljd, har överlämnats som en följd av en nordisk arresteringsorder, ställas till ansvar för annat brott som är begånget före överlämnandet än det brott för vilket personen överlämnades, om
- a) personen har haft möjlighet att lämna territoriet i den nordiska stat som han eller hon överlämnats till men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till det territoriet efter att ha lämnat det, eller
 - b) personen före eller efter överlämnandet har lämnat samtycke till att lagföras för andra brott.

Artikel 24

Vidareöverlämnande eller vidareutlämning

1. En person som, för lagföring eller verkställighet av en påföljd, har överlämnats till en annan nordisk stat får överlämnas vidare till en annan nordisk stat än den verkställande staten enligt en nordisk arresteringsorder utfärdad för ett brott som har begåtts före överlämnandet, om inte ett överlämnande från den ursprungliga staten till den nu utfärdande staten skulle ha vägrats enligt nationell rätt enligt artikel 26 eller artikel 27.
2. En person som har överlämnats till ett annat nordiskt land enligt en nordisk arresteringsorder får överlämnas vidare eller vidareutlämnas till en EU-stat eller vidareutlämnas till ett tredjeland enligt den utfärdande statens lagstiftning, för ett brott som har begåtts före överlämnandet, om
- a) personen lämnar samtycke till detta,
 - b) personen har haft möjlighet att lämna territoriet i den nordiska stat som han eller hon överlämnats till men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till det territoriet efter att ha lämnat det, eller
 - c) den verkställande staten samtycker till detta. Samtycke får meddelas endast om överlämnande eller utlämning för brottet hade kunnat ske enligt den verkställande statens lagstiftning.

Artikel 25

Överlämnande av egendom

1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall i enlighet med sin nationella lagstiftning, på begäran av den utfärdande rättsliga myndigheten eller på eget initiativ, beslagta och överlämna egendom som
- a) kan behöva företas som bevis, eller
 - b) har förvärvats av den eftersökta personen till följd av brottet.
2. Sådan egendom som avses i punkt 1 skall överlämnas, även om den nordiska arresteringsordern inte kan verkställas på grund av att den eftersökta personen har avlidit eller avvikit.
3. Om den egendom som avses i punkt 1 är föremål för beslag eller förverkande på den verkställande statens territorium, får den staten, om egendomen behövs i samband med pågående straffrättsliga förfaranden, tillfälligt behålla eller överlämna den till den utfärdande staten på villkor att den återlämnas.

4. Rättigheter som den verkställande staten eller tredje man kan ha förvärvat i den egendom som avses i punkt 1 kvarstår. Om sådana rättigheter finns, skall den utfärdande staten återlämna egendomen utan kostnad till den verkställande staten så snart som möjligt efter det straffrättsliga förfarandet.

KAPITEL 4

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM ÖVERLÄMNANDE TILL ELLER FRÅN ISLAND

Artikel 26

Tillämpningsområde i fråga om egna medborgare

1. Tillämpningsområdet för den nordiska arresteringsordern, som det är definierat i artikel 2, gäller inte vid överlämnande av egna medborgare mellan, å ena sidan, Island, och, å andra sidan, Danmark, Finland, Norge och Sverige, se punkt 2-4.
2. Överlämnande från Island av en isländsk medborgare till Danmark, Finland, Norge eller Sverige får vägras, om inte den eftersökta personen vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande staten eller gärningen motsvarar brott, för vilket enligt isländsk rätt är stadgat fängelse i mer än fyra år.
3. Överlämnande från hemlandet av en dansk, finsk, norsk eller svensk medborgare till Island får vägras, om inte den eftersökta personen vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i Island eller gärningen motsvarar brott, för vilket enligt den verkställande statens rätt är stadgat fängelse i mer än fyra år.
4. Överlämnade för lagföring eller verkställighet av påföljd för flera gärningar kan ske, även om förut-sättningarna enligt punkt 2 eller 3 är uppfyllda endast i förhållande till en av gärningarna.

Artikel 27

Tillämpningsområde i fråga om politiska brott

1. Tillämpningsområdet för den nordiska arresteringsordern, som det är definierat i artikel 2, gäller inte vid överlämnande för politiska brott mellan, å ena sidan, Island, och, å andra sidan, Danmark, Finland, Norge och Sverige, se punkt 2-5.
2. Överlämnande för ett politiskt brott från Island av en isländsk medborgare till Danmark, Finland, Norge eller Sverige får vägras.
3. Överlämnande för ett politiskt brott från hemlandet av en dansk, finsk, norsk eller svensk medborgare till Island får vägras.
4. Överlämnande av en utlänning för ett politiskt brott från Island till Danmark, Finland, Norge eller Sverige får vägras, om inte gärningen motsvarar brott enligt isländsk rätt eller omfattas av artikel 1, 2 eller 3 i Europarådets konvention av den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism.
5. Överlämnande av en utlänning för ett politiskt brott från Danmark, Finland, Norge eller Sverige till Island får vägras, om inte gärningen motsvarar brott enligt den verkställande statens rätt eller omfattas av artikel 1, 2 eller 3 i Europarådets konvention av den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism.

KAPITEL 5

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 28

Förhållande till andra rättsliga instrument

1. Denna konvention skall tillämpas mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.
2. Bestämmelserna i konventionen påverkar inte de nordiska staternas åtaganden enligt rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna eller andra utlämningsförfaranden med tredjeland.
3. De nordiska staterna får ingå bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser med medlemsstater i EU eller tredjeland efter konventionens ikraftträdande. Sådana avtal eller överenskommelser får inte påverka förbindelserna med nordiska stater som inte är parter i dessa.

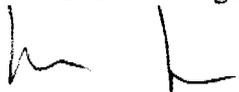
Artikel 29

Ikraftträdande

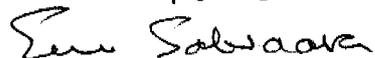
1. De avtalsslutande staterna kan tillträda denna konvention genom
 - a) undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller godkännande, eller
 - b) undertecknande med förbehåll för efterföljande ratifikation eller godkännande.
2. Ratifikationsinstrumenten deponeras hos det danska utrikesministeriet.
3. Det danska utrikesministeriet skall översända vidimerade kopior av ratifikationsinstrumenten till de avtalsslutande staternas justitieministerier.
4. Konventionen träder i kraft tre månader efter att samtliga nordiska stater, enligt punkt 1, har förklarat sig bundna av konventionen. Konventionen träder dock i kraft i förhållande till Grönland och Färöarna tre månader efter att det danska justitieministeriet har underrättat det danska utrikesministeriet och övriga staters justitieministerier att konventionen skall gälla i förhållande till Grönland och Färöarna.
5. Innan samtliga stater har förklarat sig bundna av konventionen, kan de stater som har gjort en sådan förklaring avtala att konventionen skall träda i kraft dem emellan vid en tidigare tidpunkt än den som följer av punkt 4.
6. Framställningar om utlämning som tas emot före ikraftträdandet av konventionen skall handläggas enligt den hittillsvarande utlämningsordningen. För framställningar som tas emot därefter skall de regler gälla som antagits av staterna i enlighet med denna konvention.

Utfärdat i Köpenhamn den 15 december 2005 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska respektive svenska, vilka samtliga texter har samma giltighet.

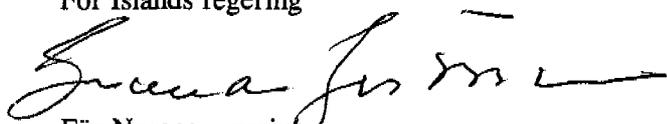
För Danmarks regering

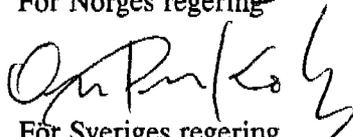
För Finlands regering

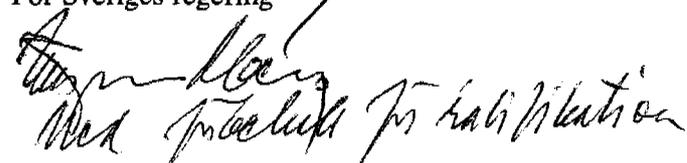
För Islands regering

För Norges regering

För Sveriges regering

Med förbehåll för korrigering

NORDISK ARRESTERINGSORDER

Denna arresteringsorder har utfärdats av en behörig rättslig myndighet. Nedan nämnda person begärs gripen och överlämnad för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

A) Information om den eftersökta personens identitet:
Efternamn:
Förnamn:
Flicknamn, i förekommande fall:
Alias, i förekommande fall:
Kön:
Nationalitet:
Födelsedatum:
Födelseort:
Bostadsort och/eller känd adress:
Om uppgift finns, det eller de språk som den eftersökta personen förstår:
Utmärkande drag/beskrivning av den eftersökta personen:
Foto och fingeravtryck av den eftersökta personen, om dessa finns tillgängliga och kan överlämnas, eller kontaktadress för den person som kan tillhandahålla information eller en DNA-profil (om denna information kan överlämnas och inte har bifogats).

B) Beslut på vilket arresteringsordern grundas:
1. Häktungs- eller anhållningsbeslut eller verkställbart rättsligt beslut med samma verkan:
Typ:
2. Verkställbar dom:
Beteckning:

C) Uppgifter om straffets längd:
1. Maximal längd för det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som kan dömas ut för brottet eller brotten:
2. Längd för det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som har dömts ut:
Straff som återstår att avtjäna:

D) Brott:
Denna arresteringsorder berör totalt brott.
Beskrivning av de omständigheter under vilka brottet eller brotten begicks, inklusive tidpunkt (datum och klockslag), plats och den eftersökta personens grad av delaktighet i brottet eller brotten:
Brottets eller brottens beskaffenhet och brottsrubricering samt tillämplig lagbestämmelse:
Andra relevanta omständigheter:

E) Beslag och överlämnande av föremål

Denna arresteringsorder rör också beslag och överlämnande av föremål som kan utgöra bevis:

Denna arresteringsorder rör också beslag och överlämnande av föremål som den eftersökta personen har förvärvat genom brottet:

Om uppgift finns, beskrivning av och plats för dessa föremål:

F) Utfärdande myndighet

Den rättsliga myndighet som har utfärdat arresteringsordern:

Företrädarens namn:

Befattning (titel/grad):

Ärendebeteckning:

Adress:

Tfn.: (landskod) (riktnummer) (...):

Fax.: (landskod) (riktnummer) (...):

E-post:

Information för kontakt med den person som skall kontaktas för praktiska arrangemang för överlämnandet:

G) Underskrift m.m.

Underskrift av den utfärdande rättsliga myndigheten och/eller dess företrädare:

Namn:

Befattning (titel/grad):

Datum:

Officiell stämpel (i förekommande fall):

Sarjan aiemmat julkaisut vuonna 2006

1. Kuluttajavalituslautakunnan toimivallan laajentaminen ja ryhmävalitusmenettely
2. Kansallinen päätöksenteko sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistumisesta
Perustuslain muuttamista selvittäneen työryhmän mietintö
3. Tulliselvitysrikoksia koskeva lainsäädäntö
4. Ehdotus laiksi ryhmäkanteesta
5. Yrityssaneerausta koskevan lainsäädännön tarkistaminen
6. Todistajien tukipalvelut
7. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnassa käsiteltävien asioiden siirtäminen hallinto-oikeuksiin. Välimietintö
8. Rikoksista kansainvälistä oikeutta vastaan
9. Asunto-osakeyhtiölakityöryhmän mietintö
10. Lapsen elatusavun suuruuden arvioiminen
11. Tuomarikoulutusjärjestelmä
12. Normaalisuusperiaatteen toteutuminen vankien, tutkintavankien ja yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien kohtelussa
13. Vesilakityöryhmän mietintö
14. Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset
15. Riidattomien velkomusasioiden käsittelyn kehittäminen
16. Ehdotus vakuutusopimuslain uudistamiseksi
17. Tuomioistuinlaitoksen tulosohjauksen kehittäminen
18. Ahvenanmaan demilitarisoinnin rajoja koskeva selvitys
19. Päihdekuntoutus ja yhdyskuntaseuraamukset
20. Valitusten käsittelyn nopeuttaminen yhteiskunnan ja alueiden kehittämisen kannalta merkittävissä asioissa. Seurantatyöryhmän loppuraportti
21. Oikeussuojakeinot oikeudenkäynnin viivästymistä vastaan
22. Pohjoismainen luovuttamissopimus
23. Rajat ylittävien sulautumisien ja jakautumisien yhtiöoikeudellinen sääntely –työryhmän mietintö